

అంకితము

వేంకటరాజమృతి కిల వెంకటరత్నము పత్నియయ్యెఁ ద
చ్చంకర పార్వతీ సదృశజంపతులిద్దరకేఁ గుమారుడన్
బంకజ్జవైరికిన్ జనులు భక్తి నొసంగెడు మూలుపోగుగా
నంకితముం బొనర్చితిని దామరలోకనివాసి తండ్రికిన్

సూర్యనారాయణమూర్తి

విషయ సూచిక

ప్రథమ భాగము

[ప్రథమ ఖండము

1 సంజ్ఞాధ్యాయము	...	1
2 గ్రహబలాధ్యాయము	...	25
3 గాలారిష్టాధ్యాయము	...	37
4 ఆయుర్దాయాధ్యాయము	...	41
5 రాహు కేతుగ్రహబలాధ్యాయము	..	68
6 కళత్ర భావాధ్యాయము	...	72
7 పుత్రభావాధ్యాయము	...	82
8 మాతృభావాధ్యాయము	...	103
9 పితృభావాధ్యాయము	...	106
10 భ్రాతృభావాధ్యాయము	...	108
11 పృథ్విభావాధ్యాయము	...	111
12 కర్మ జీవాధ్యాయము	...	115
13 రాజయోగాధ్యాయము	...	118
14 మోక్షభావాధ్యాయము	...	130
15 నైరాశికాధ్యాయము	...	132
16 స్త్రీజాతకాధ్యాయము	...	138
17 ప్రత్యేకయోగాధ్యాయము	...	141

ద్వితీయ ఖండము

18 శ్రీ జై మినీజాతక ఫలాధ్యాయము	...	150
--------------------------------	-----	-----

అనుబంధము

గ్రంథప్రశంస

(బ్రహ్మశ్రీ కోన రాఘవయ్యగారు, పెంటపాడు)

శా॥ శ్రీమాద్వల్మీకీగోత్ర శీతకర! వాడ్రేపు ప్రభాభాస్కరా!
సోమామాత్య నిజాభిజాత్యనయ! నిస్తుల్య ప్రభావోదయా!
రామన్వామి సుధీంద్ర పౌత్రిసుచరిత్ర వ్యక్తధీరవతా!
ధీమద్వేంకటరాజపుణ్యసుత! జ్యోతిశాస్త్ర పారంగతా!

క. జ్యోతిశ్శాస్త్రాబ్ధికి మీ

రేతంబెత్తి రచియింప నిలువదునై మీ

తాతలతగ్గుడుల కృషియై

జాతక నారాయణీయ సత్కృతి పొడలెన్

శా॥ ఏవో లెక్కలువేసి రాసి గతులో యేతారలో గాములో

భావాభావవిభేదముల్ తెలియ కే వాడంబులో సేయ నే

లా? విద్వాంసులుమెత్తురే? భభిర! నీవ్రాతల్ జగద్గీతతా

లే! వాడ్రేపు పవిత్రవంశ గుణపూర్ణా! సూర్యనారాయణా!

మ॥ అసమాన ప్రతిభాదురంధరుడు తానై యెత్తుపై నెత్తు నే

చ్చు సమర్థుడయి ముందువెస్కలను నల్చొప్పుల్ గను

గాంచు నే

దెస నేడెటు తానొ రాసులను బండ్రెంటన్ గ్రహంబుల్, నవై

క సమీక్షన్ జదరంగమాడవలె దత్కాలజ్ఞు డత్యంతమున్ .

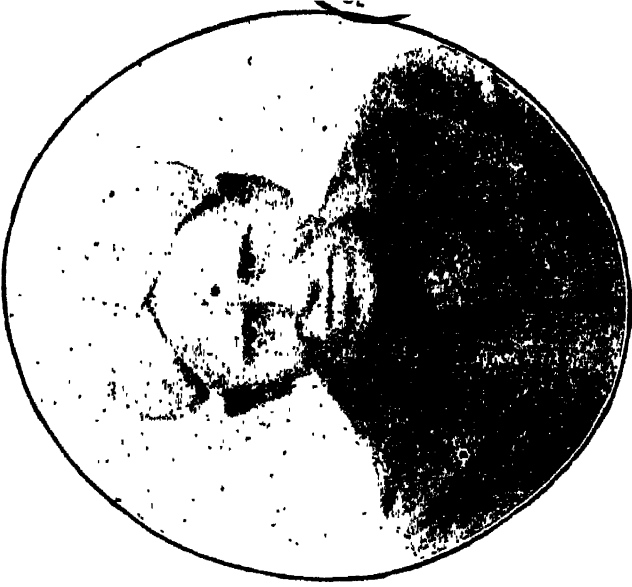
మ॥ అవినాభావ వివేకమూని యటులయ్యె యర్థసామగ్రి సూ

క్ష్మవిధానంబున దేల్చి శాస్త్రవిధికిన్ మర్యాదవోకుండమా

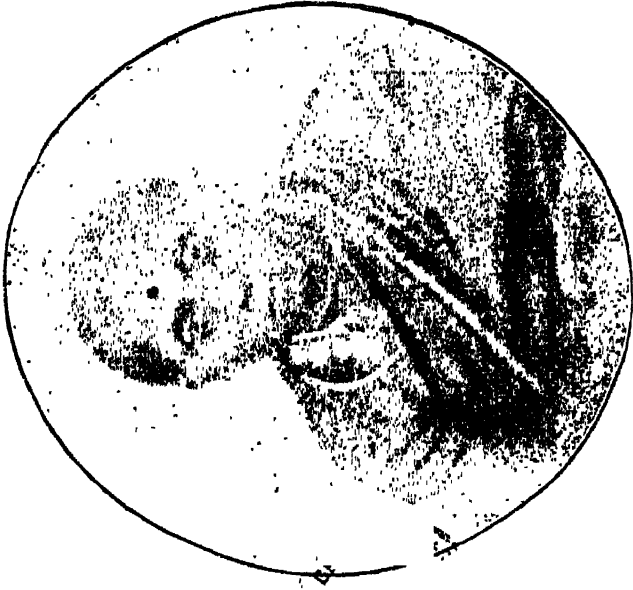
ర్దవమై పండిత పామరాది జనవేద్యంబై త్రికాలాన లో

క విశేషంబులు వన్నె గాంచుగద! నీ గ్రంథంబు

సామాన్యమే!

కృత్తిభరణి కేశవరాజుగారు
గ్రంథకర్తగారి తండ్రిగారు

శ్రీమతి వాడేపు వెంకటరత్నమ్మగారు
గ్రంథకర్తగారి తల్లిగారు

“JYOTISHA VIDYA BHUSHANA”

SRI VADREYU SURYANARAYANAMURTY, B. A.,

*Author of Jataka Narayaneeyam, Yogavali Khandham, Life of Saint
Tyagarajaswamy, Muhurta Sindhu, etc.*

ప రి చ య వా క్య ము

జాతకనారాయణీయమును రచించిన విద్యాన్ శ్రీ వాడేవు సూర్యనారాయణ మూర్తి గారు ఆంధ్ర బోకముచుకు చిరపరిచితులు. వీరిని, వీరి జ్యోతిష విద్యా ప్రావీణ్యమును యెఱిగి, చవిచూచి, ఫలము లందుకొన్న వారు ఆంధ్రులలో వేలకు వేలున్నారు. వీరు సుప్రసిద్ధ జ్యోతిష శాస్త్రవేత్తలు. వీరిని “జ్యోతిర్విద్యా పితామహ” యని ప్రస్తుతించుట ఎంతయు సమంజసము.

ఎరిక జ్యోతిషము నాణాచియైనది. ఆ విద్యాప్రావీణ్యము తాత ముత్తాతల నాటనుండి వైతృకదాయమై సంక్రమించి యున్నది. అట్టి వైతృకదాయమును శ్రీ సూర్యనారాయణమూర్తి గారు తమ యనుభవ నారముతో మేళవించి నిరుపమానమైనది, అపారమైనది అగు పండిత్యమును గడించుకొన్నారు. ఈ ఖ్యాతిని యీనాడు వీరిని బోలిన దైవజ్ఞులు తేరనుట యతిశయోక్తి కాదు.

శ్రీ సూర్యనారాయణ మూర్తి గారు జ్యోతిషమును అభిమాన విద్యగా స్వీకరించినారు. ఈ విద్యను ధన సంపాదనకై వీరు అభ్యసించలేదు. వీరు తండ్రి తాతల సంప్రదాయమును గ్రహించి, అలనరచుకొని, జ్యోతిషమును వలచి, వలపించుకొన్నారు. వీరు చూచిన జాతకముల సంఖ్య కొన్ని లక్షలుండును. ఒక జాతకమును బోలిన జాతకములు పెక్కులుండవచ్చును. ఒకే రీతిగా స్థూలదృష్టికి కాన్పించు జాతకములను విమర్శించి, పరిశీలించి, పరిశోధించి, ఫలములను నిరపేక్షతో తెలుపుట వీరి నిజమైన ఉత్తమ గుణము. లక్షల కొలది జాతకములను చూచుటవలన వీరికి కలిగిన యనుభవము నందలి సారమును, దీని ప్రాచీన గ్రంథములను పరిశీలించి, తమ యనుభవ సారముతో, మహద్గుల సూత్రములకు వ్యాఖ్యానము చేసి యీ జాతక నారాయణీయమును రచించిరి. ఈ గ్రంథము సాధారణముగా జ్యోతిషముందు అభిమానముగల పామరులకేగాక పండితులైన వారికి గూడ సహాయకారిగా నుండగలదు.

రాజమండ్రి భావరాజు వేంకటకృష్ణారావు, యం. ఎ. బిల్.

15-6-1957

అ చ్చో కే ట్,

జ్యోతిష ప్రశంస

జ్యోతిషశాస్త్రము వేదాంగములలో నొకటిగా జెప్పబడినది.

శ్లో॥ సిద్ధాంత సంహితాహోర, రూపం స్కంధత్ర యాత్మకం ।

వేదస్య సిర్మలంచత్స జ్యోతిషశాస్త్రమసౌ త్తమమ్॥

శ్లో॥ అస్య శాస్త్రస్య సంబంధో వేదాంగ మితి గచ్ఛతే ।

అభిధేయంచ జగతః శుభాశుభ నిరూపణమ్॥

శ్లో॥ బ్రహ్మచార్యో నశిష్ఠాశ్రమనుః పాలస్యలోమశౌ ।

మరీచిరంగిణో వ్యాసోనారద శ్చౌననోభృగుః ।

చ్యవనో యననోగర్గః కశ్యపశ్చైవ సరాశరః ।

అష్టాదశైవే గంజీర జ్యోతిషశాస్త్ర ప్రవర్తకాః॥

ఈ శాస్త్రమున కింతటి మహాన్నత గౌరవము నిచ్చుటకు కారణము లనేకములు గలవు. ఈ శాస్త్రము మానవ జీవితమున కత్యంత సంబంధము కలదై ప్రకృత జీవిత ఫలితముల నేగాక పూర్వ ప్రజ్ఞానుగతమైన పూర్వాపరజన్మముల నన్నింటినిగూడ నిర్ణయించును. ఈ శాస్త్రము మానవ జీవితమున కెంత ముఖ్యమైనదో, వేదాంత విషయములో గూడ అంత ప్రధానమైనది.

జీవితము ద్వివిధము. మొదటిది పరమాత్మ రూపము, రెండవది ప్రకృత రూపము. ప్రతి జీవుడు ఒక శరీరమును విడచి ఇంకొక శరీరమును ధరించు నప్పుడు “తంవిద్యాకర్మణి సమారభేతి పూర్వ ప్రజ్ఞాచ” అను ప్రమాణ ప్రకారము, తిగి అష్టవసువులలో కూడిన రెండవ శరీర మారంభ మగుచున్నది. అష్టవసువులనగా అవిద్య, కామము, కర్మ, పంచభూతములు. జీవుడు అవిద్యావశమున

తన నిజరూపమైన పరమాత్మను మరచి సంకల్పరూపుడై బాహ్య
సృష్టితో సర్వ ప్రపంచము తనదే యను దృష్టితో జూచునప్పుడ
అతనికి సమస్త ప్రపంచము తానే యనునట్లు తోచును. సమస్త
ప్రపంచమును తనకు తాను సృజించుకొని సర్వకర్మలను చేయ
ండును. ధర్మము వలన సుఖమును, అధర్మమువలన దుఃఖమున
యీ మిశ్ర కర్మానుబంధమున చానావిధ యోగులయందున
పుట్టుచు, గిట్టుచు సంసారమును చుహా ప్రవాహమున కొట్టుకొ
పోవుచుండును. ఈ బంధములను వదల్చుకొనుటయే మోక్షము.

అయినచో యీ సర్వప్రపంచక సృష్టి దేనియందు జరుగుచున్న
దని సందేహము కలుగవచ్చును. ఈ సృష్టి కాలవశమున జరుగు
చున్నదని అందరకు తెలిసిన విషయమే. సామాన్యముగా మామకల
గూడి కాలకర్మలు గూడినగాని యేదియు కాదని చెప్పబడుచున్నది.
ఇచ్చట జీవుడు చేయు ప్రతిపనియును కర్మయగుచున్నది. కర్మక
ఆధారము వృత్తి అనగా కోరిక, కోరిక కాధారము మనస్సు.
అనగా ప్రతి కోరికయును వృత్తిరూపమున చుహాతరంగమువలె
మనస్సులో బయలుదేరి మానవునిచే సమస్త క్రియలను చేయించు
చున్నది. ఇట్లు ప్రేరేపింపబడిన కర్మలకు పరమాత్మ కాలరూపుడై
ప్రాప్తకాలము వచ్చునప్పటికి “దైవాదేవేతి నిశ్చయా” అని
చెప్పబడినట్లు శుభాశుభ ఫలితములుగ పరిణమింప జేయును.
కాబట్టి సర్వసృష్టికిని ఆధారము కాలము అగుచున్నది. సృష్టిస్థితి
లయ కారణభూతమగు నీ కాలము ఎట్టిదని నిర్ణయించవలసి
యున్నది. కాలనిర్ణయము గూర్చి శ్రుతి, స్మృతులయందు అనేక
విషయములు చెప్పబడి యున్నవి. “నభీషయాం మృగాంకిం త్యేక
స్వవ కాలస్య వ్యాపార భేదేద్వైవిధ్యం” అని చెప్పబడినది.

ఈశ్వర యాగ మైన కాలము వ్యాపారభేదముచే రెండుగా విభజింపబడినది. “ఉత్పత్తి స్థితి పెనాశ శాశ్వతః కలైతవ్యాని, సకేవలః కాలః” అనిగా సమస్తలోకముల యొక్క సృష్టి, స్థితి, లయములు చేసినచే నిర్వహింపబడుచున్నవో దానిని కేవలకాలమందురు. ఈ కాలము జగన్నిర్మాణ కారణమై, జ్ఞానస్వరూపమై, నైజముగ నిర్గుణమైనదయ్యియు జీవుని సుసారబంధమోక్షములకు కారణమగుచున్నది. పద్మదేశ్వరస్వ సుపన్నమగు నీ కాలము సర్వోత్కృష్టమైనది అద్భుతరహితమయినది అగుచున్నది. బ్రహ్మ, రుద్ర, నారాయణులును, ఇంద్రులును సృజించు కాలస్వరూపుడగు నీశ్వరుడు మంత్రము ఒక్కడే యగును.

శ్లో॥ అనాది రేషభగవాన్కాలో సంతోక్షరః పరః ।
 సర్వగత్వా స్వతంత్రత్వాత్సర్వాత్మాత్మా మహేశ్వరః ।
 బ్రహ్మణోబహవో రుద్రా అన్యేనాం గాయణా దయః ।
 ఏకోహి భగవానీశః కాలః కలిరి తిస్మృతః ।
 బ్రహ్మనారాయణీశానాం ప్రయాణాం ప్రకృతౌలయః ।
 ప్రోచ్యతే కాలయోగేన పునరేవచ సంభవః ।
 పరబ్రహ్మంచభూతానివాసుదేవోపి శంకరః ।
 కాతానైవచ సృజ్యంతేన ఏవగ్రసతే పునః ।
 తస్మాత్కాలాత్మకం విశ్వంసవీవ పరమేశ్వరః॥

పైని చెప్పబడిన విధమున కాలము నిత్యము అనిత్యమని రెండు రకములుగ న్యవహరింప బడుచున్నది.

శ్లో॥ కాలం కాల విభక్తించ నక్షత్రాణి గ్రహాస్తదా ।
 ననర్థచైవేమాం సప్తమిచ్ఛన్నిమాః ప్రజాని॥

అని చెప్పబడుటచేత ఈ వ్యవహారిక కాలము సూర్యాదిగ్రహ సంచారముచే పరిమిత మగుచున్నది. ఈ కాలము ప్రధానముగా సంవత్సరము నాశ్రయించి యున్నది. అనగా లిప్త వె అయినము వరకుగల భేదములు సంవత్సరముతో పోల్చిన లగును. యుగము మొదలు పరార్థమువరకు గల కాలవిశేష సంవత్సరముకంటెగొప్పవి. ఈ కాలము కర్మకు ఆశ్రయమగుచు “నచ కాలస్య కర్మాంగ త్వే వేదితవ్యం” ఈ కాలమున నీపని వలెననుమొదలగు మాటలలో నీ భావము కలదు. కాబట్టి వారము, నక్షత్రము, మొదలగునవి కర్మకు తాము గుణ పుణ్యపాపములకు కారణ మగుచున్నవని మహద్వల మతము. కాని ఆతిథ్యాదులు స్వతంత్రముగ పుణ్యపాపములు గల్గి గావు, గల్గించు సమర్థములును గావు.

ఈ విషయమై గర్వి మహర్షి యిట్లు చెప్పియున్నాడు.

శ్లో॥ తిథి నక్షత్ర వారాది సాధనం పుణ్య పాపయోః ।

ప్రధాన గుణభావేనన స్వాతంత్రేణ వేక్షమాః॥

కాబట్టి సమస్త శుభాశుభ, పుణ్య పాప కర్మలకు, తత్ఫలిత, సుఖ దుఃఖములకు ఆధారమైన కాలమును గూర్చి చెప్పినా

కర్మ జీవుని జన్మకాధారిము. అందువలన ‘తేషుభేటప్రః జాతవ్యః పుణ్యసంగ్రహః॥ అని చెప్పినాను. జీవుడు తాను కర్మఫలితముగ సుఖదుఃఖములను అనుభవించుటకు కా నిర్ణయించుకొని పుట్టుచున్నాడు. కాబట్టి గ్రహస్థితిగతులనను యే సుఖ దుఃఖముల ననుభవించునో వాటిని జ్యోతిషము లె ఈ విషయములను గురించి “కర్మాజ్ఞితం పూర్వభువేదదాతీ” తాను పూర్వజన్మములలో చేసిన కర్మఫలితములను యెట్లు

వింతునో యీ శాస్త్రములో చెప్పుచున్నానని చెప్పినాడు. వ్యవహారములో మానవుడు కర్మలు చేయవచ్చుడు. కాలసంబంధము నిర్ణయించుకొను చుండును. అనగా కాలములేని కర్మలేదని స్పష్టమగుచున్నది. జ్యోతిషము (1) కాలనిర్ణయము చేయును. 2) కర్మ అనగా నెట్టిదో తెలుపును. (3) కాలకర్మలకుగల అవినాభావ సంబంధమును వివరించును. (4) కాలకర్మల వలన గల్గు నుత్పత్తి, స్థితి, లయములను నిర్ణయించును. కాలమును రెండు రకములుగా అనగా పరమాత్మ రూపముగ కేవల కాలముగను, సూర్యచంద్రదాతృకమగు ఖండ కాలముగను విభజించును.

ఈ వ్యవహార కాలము భూత, భవిష్యత్తమాన కాలములుగ విభజించబడి బ్రహ్మ, విష్ణు, శివాత్మక మగుచున్నది. ఇదియే త్రిశూల సంజ్ఞ. పరమాత్మ సృష్టికర్తయై భూత కాలమునకు బ్రహ్మగను, వర్తమానమునకు విష్ణువుగను, భవిష్యత్తుకు దుద్రుడుగనూ త్రిమూర్త్యాత్మకమై చేతనమూర్తి యగుచున్నాడు. ఇదియే త్రిశూల సంజ్ఞ కంఠరార్థము. ఇది విష్ణువునకు తిరునామమైనది. కాబట్టి వేదమే ఆయువుపట్టుగా కల్గినది గావున జ్యోతిషము వేదాంగముగా మహద్బలచే జెప్పబడినది. ఈ జ్యోతిషము యంతకు ముందు చెప్పబడినట్లు స్కంధత్రయముగా వివరించబడిననూ, (గణితము, జాతకము, ముహూర్తము) యితర ఉపాంగములుగూడ కల్గియున్నది. అవి వాస్తు ధర్మశాస్త్రములు. గణితభాగము సూర్యాది గ్రహ సంచారమును బట్టి కాలనిర్ణయము చేయుచున్నది. కాలకర్మల సమేళమున గల్గు ఉత్పత్తి, స్థితి, లయములను నిర్ణయించి వాటి ఫలితములను జెప్పునది ఫలితభాగము. సమస్త కర్మల ఆచరణకు అనుకూలమైన ఫలితమును బడయుటకు ముహూర్తభాగము కాలనిర్ణయము చేయును.

ఇంతవరకును కాలమును గురించి వివరించినాను. ఇక ఫలభాగ మగు జ్యోతిషము గురించి తెల్పెదను. ఈ భాగములో మహాష్వలు అనేక మతములను వివరించినాడు. అందులో ముఖ్యముగా మన పాంతమునందు వాడుకలో చున్నవి. వారాశర్యము, జైమిని శ్రీపతిభట్టుమతములు. ఫలితిభాగమును (1) ఆయుర్దాయమని, (2) యోగమని రెండుగా విభజించినాడు. ఈ రెండు భాగములను తిరిగి 12 భావములుగా విభజించినాడు. జాతకని జన్మకు పూర్వము తల్లి, తండ్రి, జ్యేష్ఠ సోదరులు, పరము భార్య, సంతానము, కనిష్ఠులు, వర్తమానము, ఆయువు, ధనము, వృత్తి, ఋణము, ఆరోగ్యము, లాభవ్యయములు. ఈ విధముగా ద్వాదశ భావములను నిర్ణయించినాడు. దీనిలో అంతర్భాగము లనేకము లున్నవి. ఈ విధముగా చక్కగా భావనిర్ణయము చేసి ఏ గ్రహబలమువలన నే భావ మెట్టి ఫలితము నిచ్చునో యీ భాగములో చెప్పబడినది. ఈ భాగము కేవలము మానవ జీవితమునకు సంబంధించిన దగుట చేతను అతి క్లిష్టమైనది. దీనికి నేర్పు, అనుభవము, శాస్త్రజ్ఞానము, జాతకము నందలి శుభాశుభములను చక్రము చూచుటతోడనే విడదీయ ప్రజ్ఞ, చాల అవసరము. జాతక ఫలములను స్రుష్టిగా చెప్పకూడదు. విమర్శనాశక్తి చాల అవసరము. ఏ యోగము నెట్లు యే సందర్భమున నే విధముగా అన్వయించవలెనో తెలిసికొనవలెను. కాబట్టి అనేక జాతకములు యీ ముప్పది సంవత్సరములలో పరిశీలించిన తరువాత నా అనుభవములో పొడగట్టిన విషయమిది. దీనికి ఆధారము సాంప్రదాయానుగతములై సూత్ర ప్రాయముగా నిల్చుపోయిన అనుభవసారము. ఈ విషయమై అనేక సంగతులు, జాతక నారాయణీయము, యోగావళి ఖండిములందు తెల్పియున్నాను.

ముహూర్త భాగము ముఖ్యమైనదిగా మన దేశమున వాడబడుచున్నది. పిన్నవారు మొదలు పెద్దవారు వరకును పాములు మొదలు పండితుల నరకును సర్వ కర్మలయందును నిత్యము యిది వాడుకలో నున్నది. షోడశకర్మమును చంద్రుని షోడశ కళలను బట్టి నిర్ణయింపబడినవి. సూర్యుడు జీవరూపమును, చంద్రుడు మనోరూపమును బొందుచున్నారు. అట్లే సూర్యుడు పరమాత్మ రూపమగు కాలరూపము, చంద్రుడు శక్తి రూపములు పొందుచున్నారు. అనగా ప్రసన్ననారూపకమగు కర్మకు కారకులగుచున్నారు. కాబట్టి చంద్రుడు మనోరూపమై, మనము చేయు సర్వ శుభాశుభ కర్మలకు తన కళలయొక్క వృద్ధి క్షయముల ననుసరించి మాడ్చులకు కారణ భూతుడగుచున్నాడు. ఈ కారణము వలన వేదవిహిత కర్మలకు చాంద్రమాన మాధార మగుచున్నది. ఈ ముహూర్త భాగమున ఆయా ముహూర్తముల కాయా విధులను మహర్షులు నిర్ణయించి యున్నారు. వారు చెప్పిన విధులను ప్రజ్ఞతో ముహూర్తములను నిర్ణయించి నపుడు, అనేక ముహూర్తములలో సత్ఫలితములు కలుగుచుండుట నా అనుభవము. తలపెట్టిన కార్యములను బట్టి ముహూర్తము నిర్ణయించవలెను.

జ్యోతిషమునకు ఉపాంగములగు, వాస్తుశిల్పము, ధర్మశాస్త్రము, శాంతి విషయముల గురించి కొంత చెప్పవలసి యున్నది. కాని యిది సమయమును, స్థలమును కాదు. కావున నీ జ్యోతిషాస్త్ర ప్రశంసను యితటితో విరమించుచున్నాను.

ఇట్లు

“ ఆశ్రకల్పద్రుమ ”

శ్రీ జిల్లాసుబ్బారావు శ్రేష్ఠిగారు

రాజమండ్రి పురపాలక సంఘ సభ్యులు

ఉ. శ్రీసఖః దాతృభక్తుని వి, శిష్టగుణాన్విత దాతృశేఖరుః
వాసినిగన్న జిల్లకులవార్ధి నిశాకరు సుబ్బరాయ, నే
యేసమయంబులందు సిరి నిచ్చుచు నాయువు పుత్రపౌత్రులన్
బాసలఁగూర్చి ప్రోచుత శభాసనుభంగిని లోకులెల్లరున్ ।

శ్రీ లక్ష్మీనాయగ్రీవామహః

రాజను హేంద్రవర పురపాలక సంఘ సభ్యులు
మహారాజశ్రీ జిల్లా సుబ్బరాయ శ్రేష్ఠిగారి

ప్రశంసా పద్యములు

(ముక్తవల్లి అన్నప్పదీక్షితులు)

సీ. సుబ్బరాయుని దానమబ్బని దీనుండు
ప్రజలలో లేడను వార్తనాఁకి
సుబ్బరాయుని విత్తశోభకు స్థిరమగు
గ్రంథసంఘంబులు కలవునాఁకి
సుబ్బరాయుని మనసుబ్బను భక్తిచే
ననుటకు జేవార్చు యగునునాఁకి
సుబ్బరాయుని నయశోభకుఁ బండిత
నృద్ధులే యగుచును పెద్దనాఁకి

తే. గీ. సూర్యచంద్రులు కలకాలమూర్యజాతి
కెల్ల నుపమానభూతుని జిల్లవంశ
సుబ్బరాయుని నద్గుణశుద్ధశీలు
నెల్లభంగుల గాచుత మీశ్వరుండు.

సీ. ధనము వృద్ధినిగన్న వినయంబు తగ్గచు,
వేల్పుల పూజులు వీడకుండు
నీన యీ కార్యంబు నెఱవేర్చితెనన్న,
సాహసంబునవానిఁ జక్కఁబఱచు
సభ్యుడై పురపాల సంఘంబులోపల,
గర్వ మానంతేనిఁ గాంచకుండు
పురపాలనంబులోఁ బొరపాట్లు గల్గిన,
మది నేవగించుచుమాన్పుచుండు.

ఆ. వె. ఇట్టి సుగుణపేటి నెట్టికులో త్తరుఁ
బోలు జనులు పుడమిఁ బుట్టబోరు
వీని సుబ్బరాయు నెన్నుండు కరుణతోఁ

స్రీశ్రీ చాంద్రమాన హేమశంభ నామ సంవత్సర ఆషాఢ
 శకాదశి ఆదివారం ది 7-7-1957 శ్రీ విస్సా అప్పారావు
 ధ్యక్షతక్రింద జరిగిన పౌరసన్మానసభ యందు సమర్పింపబడిన

అభినందన సన్మాన పత్రము

శ్రీరాజశ్రీ వాడ్రేవు సూర్యనారాయణ మూర్తి బి. ఏ. గారికి
 రాజమహేంద్రవరం

సభా,

అసమాన జ్యోతిష విద్యాజ్ఞాన పాటవముచే అనేకమంది
 ఏ ఆనందపరచి, తృప్తిపరచి అపత్సమయంబున చేయూత
 వారి కృతజ్ఞతను అప్రయత్న పూర్వకముగా అందుకున్న
 ప్రలు మీరు. ఈ భాగ్యము అనన్యము. అసాధారణము.
 మానము. మీ జ్యోతిష విద్యావైభవము, మీ వంశాను
 న వైదుష్యము, మీచే సముపార్జితమైన, అపారమైన
 వజ్రానముతో మేళవింపబడి మీ జ్యోతిషవిద్య నిరపేక్షా
 గాంది లోకమున కెంతో మేలు చేసినది. ఇది మా అనుభవ
 , హృదయాంతరాళము నుండి ప్రతిధ్వను లిచ్చుచున్నది.

మీ జ్యోతిష విద్యాప్రవీణులు. వాస్తు, శిల్పశాస్త్ర పారం
 . సామాన్యులకు దుర్లభమైన ఆధ్యాత్మిక చింతనము మీకు
 నది. పూర్వపుణ్యవశమున బ్రహ్మజ్ఞాన నిధానములు మీరు.

మీరు చేసిన లోకోపకారమును గుర్తించి ఆంధ్రలోకము నేడు రాజమహేంద్రపుర వాస్తవ్యులు, పురప్రముఖుల యెదుట మీ వైదుష్యమును, మీ విశాల హృదయమును, జనోపకార చింతయును మొదలైన మీ సుగుణములను ఉగ్గడించుటకు మాకీ అవకాశము కలిగినందుకు మేము ధన్యుమని భావించుచున్నాము. మీవలె జ్యోతిషవిద్యార్ణవము మధించి అమృతప్రాయమైన అనుభవ సారమును గడించిన విద్వాంసులు దేశమందు మిక్కిలి అరుదుగా నున్నారు. అట్టిభో మీవలన అపారమైన ఉపకారము పొందినవారమగుచు మా కృతజ్ఞత తెలుపుకొనుటకు మమ్ముల నాహ్వానించి మీకు ఆంబరముల నొసగి భవద్రచితములైన గ్రంథముల నచ్చొత్తించి, ప్రకటించి తనివితీరక యీ మహోత్సవ సమయమున మా కృతజ్ఞతా సూచకముగను, మీ విద్యాప్రభావము వెల్లడియగుటకు మీకు “జ్యోతిష విద్యాభూషణ” అను బిరుదమును సమర్పింపమని అధ్యక్షులను ప్రార్థించుచున్నాము. సద్భావముతో మేము సమర్పించిన మన్నన సత్కారములను హృదయ పూర్వకముగా స్వీకరించి మమ్ముల నానందింపజేయ గోరుచున్నాము.

ఇట్లు

సన్మాన సంఘము

అధ్యక్షులు

శ్రీ భావరాజు వెంకటకృష్ణరావు

యం. ఎ. బి. ఎల్., ఆడ్రోకేటు

శ్రీ మద్దురి శివరామకృష్ణయ్య

ఆడ్రోకేటు

శ్రీ బులుసు నాపయ్యశాస్త్రి

సహాయ కార్యదర్శి

స భ్యం లు

1. శ్రీ వాడ్రేవు వెంకటస్వారావు, జమీందారు
2. ,, జిల్లా సుబ్బారావు, మునిసిపల్ కౌన్సిలర్
3. ,, జి. వరదారావు
4. ,, ఇన్నమూరి చెంచయ్య, మునిసిపల్ కౌన్సిలర్
5. ,, బచ్చు సత్యానందం బి. ఏ, మునిసిపల్ కౌన్సిలర్
6. ,, కొణగళ్ళ వెంకటేశ్వరరావు
7. ,, ఉండవెల్లి శంకరకోటేశ్వరరావు, ప్రశిక్షకులు, భారత
సేవక సమాజ్
8. ,, మన్యం వెంకటకృష్ణ పాపారావు
9. ,, పి. ఘనశ్యామదాసు, బ్యాంకర్
10. ,, నలుమూడు పోతురాజు
11. ,, దొంతంశెట్టి తాతాచాద్యులు
12. ,, తమ్మినేడి సుబ్బారావు, భారత్ మోటారు వర్కుస్
13. ,, గోవిందరాజుల అబ్బన్న, ఇటికాయలపల్లి
14. ,, దేవరపల్లి సూర్యారావు, ఆంధ్రా జనరల్ ఫ్రైచాన్సు
కార్పొరేషన్
15. ,, అరవ వెంకటస్వామి
16. ,, కొంఠూరి గంగరాజు
17. ,, దండమూరి వెంకటకృష్ణారావు
18. ,, చిట్టూరి వెంకట దుర్గాప్రసాదరావు
19. ,, కాడ్రేగుల శ్రీనివాస జగన్నాథరావు బహద్దర్
20. ,, పూసరాల పుల్లయ్య
21. ,, నిడమర్తి నరసింహం
22. ,, జయంతి లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి

అధ్యక్షా, రాజమహేంద్ర పురప్రముఖులారా !

మీరు నాయందు అత్యంత ఆదరాభిమానములు కలిగి, నా జ్యోతిషశాస్త్ర ప్రావీణ్యమును వాస్తు శిల్పశాస్త్ర జ్ఞానమును మీ మీ శ్రేయోభివృద్ధిల కొరకు నిష్కామ చింతతో ఉపయోగించి మీకు తోడ్పడినానని, సద్భావముతో మీరు చేసిన యీ సన్మాన సత్కారములకు నేను మిక్కిలి సంతోషము పొందుచున్నాను. మరియు యీ సన్మాన సత్కారములు వ్యక్తిగతముగా నాకు చేసిన వని గాక జ్యోతిషశాస్త్రవిద్యకు, తదుపాంగమైన వాస్తు శిల్ప శాస్త్రముకు చేసిన ఘన సత్కారమని నేను భావించుచున్నాను. నే నెరిగినంతవరకు యిట్టి సన్మానము జ్యోతిషశాస్త్రవేత్తకు, దైవ జ్ఞానకు జరిగియుండలేదు. నేను, తమకు చేసిన స్వల్పసేవకు మీరింతగా సన్మానించుట, బహుకరించుట, బిరుదు పట్టము నొసంగుట సా మహాభాగ్యమని తలచుచున్నాను. మీరిచ్చిన సన్మానపత్రమున తెలిపినటుల, నా జ్యోతిషశాస్త్ర ప్రావీణ్యము, అనుశ్రుతమును, సంప్రదాయ సిద్ధమును, అనుభవసారమును అయివున్నది.

నే నెప్పుడును యీ శ్వరార్పణ చిత్తవృత్తితో నుండుటకు నిరంతరము కృషి చేయుచున్నాను. ఈ విషయము మీరు ఘనముగా వర్ణించినారు. ఇది భగవత్కృపా విశేషము. మీరు ప్రశంసించిన నా పాండిత్యవిశేషము, మహామేధావులును, ఏకసంత గ్రాహులును, అపార జ్యోతిష పాండిత్య మహిమగలవారును నాకు గురువులు అగు మా తండ్రిగారి వలన నాకు సంప్రాప్తమయినది. కావున నీ సత్కారము వారికి గూడ చెందినట్లుగా నేను భావించుచున్నాను.

కవినార్వభౌమ, మహామహోపాధ్యాయ,
కళాప్రపూర్ణత్యాద్యనేక బిరుదాంకితులు
ఆంధ్ర ప్రభుత్వాధాన కవీశ్వరులునగు

బ్రహ్మశ్రీ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు

బ్రహ్మశ్రీ వాద్రేవు సూర్యనారాయణమూర్తి

బి. ఏ. గారికి

ది 7-7-57 తేదీన జ్యోతిషవిద్యాభూషణ బిరుదప్రదాన
సన్మాన సభలో చదివిన ప్రశంసా పద్యములు.

ఉ. గాయక భక్తలోకమును గావగనుంజిన వేదమాతసం
ధాయకుడై యభిజ్ఞజనతాపినుతాత్మకు నర్చిరాది మా
ర్గాయితమూర్తియై భవనరక్షకుడై వెలుగొందు సూర్యనా
రాయణమూర్తి నై జమిగు నాఖ్యనెసంగెడు మూర్తిబోచుతఁ.

సీ. విద్యజ్వల గాంచి విపుల దారిద్ర్యోన్న
తోదధిదాటించు నోడరేవు

అనదతా హరల నాపదంభోనిధి

నాయ్యసదాఁగించు నోడరేవు

పరుల కసాధ్యమై పరగెడు రాజకీ

యోదధి దాటించు నోడరేవు

సకలకష్టములకు సదనమా సంసార

కోగ్రాభిదాటించు నోడరేవు

అట్టియోడరేవు నన్వయాదింజేర్చు

కొనగ గలుగునట్టి కులమునందు

సూరిపద్యుడగుచు సూర్యనారాయణ

మూర్తికీర్తనీయ కీర్తిబాలురు.

ఉ. పాయక రాణ్ణహేంద్రధరు పండితవద్యులు ఏడు బూర్ణకుం
భాయిల గౌరవం బొసగి ప్రస్తుతిసేయుచు జ్యోతిమంబునకా
శ్రీయుత భూషణంబనుచు జెప్పచునుండిరి చేడు సూర్యనా
రాయణమూర్తి నీగరిమ భాగ్యవిశేషము నా దలంచెదన్.

కా. జ్యోతిశ్శాస్త్ర మపారసాగరము సంస్తోతాతిపాత్రంబు వి
ఖ్యాతాత్యద్భుతః తత్త్వదర్శనము దివ్యప్రాభవోపేత మా
జ్యోతిర్విజ్ఞాని దేవతాంశభవుడంచుం జెప్పగా నొప్పనో
జ్యోతిర్భూషణ! వాడరేవుకులబంధూ! సూర్యనారాయణా!

ఉ. సూర్యుని సత్ప్రకాశమున సూరెలనుండు గ్రహంబు లొప్పు
చున్

బర్యటనంబొనర్చు సురవర్తమునందు దదర్శభావ సం
పర్యదయంబె జ్యోతిమనమంచిత నామమునొందె నీవు నా
సూర్యుని పేరివాడవలసూక్తము నీదియనంగ నొప్పదే.

కం. జ్యోతిష విద్యాభూషణ!

జాతక సిద్ధాంతములను జాలితి మూర్తం

బేతన్మాత్రము నీ కో

జ్యోతిర్మూర్తి! బుధేంద్ర! శుభమగు నీకున్.

శ్లో॥ స్వస్త్వస్తు వాడేపు కులప్రదీప!

శ్రీసూర్యనారాయణనామధేయ

జ్యోతిర్విదాం భూషణ! తేజయోఽస్తు

దీర్ఘాయురారోగ్యపరంపరాస్తు

స్వస్తి సమస్త మంగళానిభవంతు.

ఇట్లు,

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

శ్రీ సత్యవోలు శేషగిరిరావు బ్రహ్మశ్రీ శ్రీవాడేవు సూర్యనారాయణమూర్తిగారికి ది 7-7-57 తేదీని "జ్యోతిష విద్యాభూషణ"

బిరుద ప్రదాన సన్మానసందర్భమున నొసగిన పద్యరత్నములు.

శ్రీవాసిండుకు శేషయప్రతికిం బ్రీతిం బ్రసాదించు నే
దేవాధీశుడు కల్పతేనికి లన త్తేజం బెవం డిచ్చు నా
దేవుం జోముత సర్వసంపదలతో దీర్ఘాయువుం గూర్చుచున్
శ్రీవాడేవుకులార్ణవామృతంబున్ శ్రీసూర్యనారాయణున్.

"జ్యోతిష విద్యాభూషణ!"

భ్యాతింగొన్నావు సద్గుణావాలా! యీ

రీతి నిను సత్కరించుట

శ్రీతిని శాస్త్రముచు సత్కరించుట కాదే!

చదివిరిగాక శాస్త్రమును సంతముగా మహనీయులెందరో
చదువులలోని మర్మములు చర్చయొనర్చి సమన్వయించి యి
య్యదనున నీగతిన్ ఫలములబ్బు నటంచు వచించుప్రజ్ఞ నీ
యది యని పండితోత్తములు నాకుట నీ సుకృతంబు జాటదే.

మరియు నింక నొక్కమాట వచించెద

నీవు నొడువుభాము నిక్కమాట

పలువు రాడుకోసరె వాక్కుద్ధి కలవాడ

వనుచు నాంధ్రదేశమందు నెల్ల.

వాంచితార్థమొసగి వాడేవు వంశాబ్ధి

చంద్రనిభుని జ్యోతిషప్రవీణు

సుగుణవత్తు రాశి సూర్యనారాయణు

రక్షసేయుగాత ప్రహరణంబు.

శ్రీలక్ష్మీ హయగ్రీవానమః

మహారాజ శ్రీ వాడ్రేపు సూర్యనారాయణమూర్తిగారికి,
“జ్యోతిష విద్యాభూషణ” బిరుద ప్రదాన సమయమున
ఆశీర్వదించిన పద్యములు

శ్రీయుత వాడరేవుకుల శేఖరుడైన ప్రధాని సూర్యనా
రాయణమూర్తినిన్ బటు నిరాయముల్ సుత పుత్రికాకళ
త్రాయువులక మహాధనము దైవము భక్తినిఁ గీర్తినిచ్చి యా
శ్రీయుతమూర్తియైన హయశీర్షుడు బ్రోచుత మెల్ల కాలమున్ ||
గ్రహముల శాసనముల రవి గౌరవముఁ దె గోళమందునన్
గ్రహముల శాసనములను గౌరవముఁ దెను సూర్యనామకుం
డిహమున, నామధేయము వహించియుఁ దద్విధినేర్చెగావునన్
గ్రహపతి గాచఁగాత చిర కాలము సూర్యుని విశ్వరీతులన్ ||
నీతికి నిల్చి తాకికము నేరిచి విత్తముఁ గోరకుండఁగా
జాతివిచక్షణం బిడక సర్వజనంబుల నొక్కతీరుగా
జాతక భాగమందుగల శక్తినిఁజూపి ఫలంబుఁ జెప్పు నా
చేతముపాక్కు శుద్ధిగల జెట్టిని సూర్యుని విష్ణుజ్ఞముతన్ ||

ముక్కవిల్లి అన్నప్పదీక్షితులు
తెలుఁగు పండితుడు

రాజమండ్రి
7-7-57

రాజమహేంద్రవర పురపాలక
సంఘోన్నత పాఠశాల

శ్రీసూర్యనారాయణమూర్తిగారికి పురప్రజల ఘనస్వాగతము

జూలై 7 : నేటిరాత్రి 7 గంటలకు విక్రమహాలులో జ్యోతిష
విద్యాప్రవీణులు వాస్తు శిల్ప శాస్త్ర పారంగతులైన శ్రీ వాడ్రేపు
సూర్యనారాయణమూర్తి బి. ఎ. గారికి పూర్ణకుంభంతో జ్యోతిష
విద్యాప్రవీణ బిరుదుప్రదానంతో దుక్కాళువలలో పురప్రజలు

ఘనసన్మానం చేశారు. ఆస్థాన కవివర్యులు ఆప్యాయంగా ఆశీస్సుల నొసగారు.

(శ్రీ) సూర్యనారాయణమూర్తిగారు రాజవీధిగుండా వూరే గుతూ విక్రమహాలు సింహద్వారంవద్దకు రాగానే వారికి ఆహ్వాన సంఘం తరపున (శ్రీ) భావరాజు వెంకటకృష్ణారావుగారిచే పూర్ణ కంభము, సన్మాన సభలో పురప్రజల తరపున అధ్యక్ష పీఠము నలంకరించిన ప్రొఫెసర్ (శ్రీ) విన్నా అప్పారావుగారిచే “జ్యోతిష విద్యాభూషణ” బిరుదు ప్రదానం, సన్మాన సంఘం తరపున (శ్రీ) మద్దూరి శివరామకృష్ణయ్యగారిచే అభినందన సమ్మానపత్రం, (శ్రీ) బులుసు పాపయ్యశాస్త్రిగారిచే దుశ్శాలువలు, మాతన వస్త్రములు సమర్పింపబడగా, (శ్రీ) సూర్యనారాయణమూర్తిగారు తమచే రచింపబడిన గ్రంథాలను కార్యకర్తలకు బహూకరించారు. పుర ప్రముఖులు, అధికారులు, వర్తక శ్రేష్ఠులేకాక బెజవాడనుండి వచ్చిన డా॥ తోలేటి కనకరాజుగారుకూడ పాల్గొన్న యీ సన్మానసభ కుమారి అల్లు సత్యవతి అండ్ పార్టీవారి గానకచ్చేరి తోను బ్రహ్మశ్రీ పోతుకూచి రామమూర్తిశాస్త్రి మొదలగు పండితుల వేదాశీస్సులతోను విజయవంతంగా ముగిసింది.

నేటి సా॥ 5 గంటకు నాళంవారి సత్రంవద్ద సన్మానసంఘ సమావేశమై మోటారు శకటంపై (శ్రీ) సూర్యనారాయణమూర్తిగారిని మంగళవాణిద్యాలతో రాజవీధిగుండా విక్రమహాలుకు తీసికొని వచ్చారు. మోటారు శకటంలో (శ్రీ) మూర్తిగారికి ఇరువైపులా (శ్రీ) భావరాజు వెంకటకృష్ణారావు, మద్దూరి శివరామకృష్ణయ్య గార్లు ఆసీనులుకాగా, ముందుభాగంలో (శ్రీ) పూసరాల పుల్లయ్య గారు ఆసీనులైనారు. శకటమునకు ముందు శ్రీయుతులు జి. వరద రావు, యిన్నమూరి చెంచయ్య, సలుమూరి పోతరాజు, జిల్లా సుబ్బారావు, గొట్టెల అప్పలస్వామి, చేబ్రోలు నారాయణ ప్రభృతులు నడిచారు.

ఆహ్వానసంఘంవారి తరపున శ్రీ భావరాజు వెంకటకృష్ణారావు

గాడు, ప్రొఫెసర్ శ్రీ విస్సా అప్పారావుగారిని అధ్యక్ష స్థానానికి ఆహ్వానించాడు.

శ్రీ విస్సా అప్పారావుగారు, శ్రీ వాడ్రేవు సూర్యనారాయణ మూర్తిగారికి తమకుగల పూర్వపరిచయాన్ని తెలియజేసి శ్రీ మూర్తిగారు అనుశృతంగా. సాంప్రదాయసిద్ధంగా తయారైన గొప్పజ్యోతిషవిద్వాంసులని ప్రశంసించాడు.

పూర్వపుణ్యం, సంస్కారబలంచేత లభ్యమయ్యే యిటువంటి శాస్త్రపరిజ్ఞానాన్ని లోకుల ప్రయోజనార్థం ఆధ్యాత్మిక దృష్టితో ఉపయోగించే వారి శక్తిసామర్థ్యాలను కీర్తించాడు. వారి రచనలైన జాతకసారాంశము, జాతక చంద్రికలనుగూడ పస్తుతించాడు.

శ్రీ మద్దురి శివరామకృష్ణయ్యగారు, శ్రీయుతులు యస్. కృష్ణయ్యచెట్టి (స్పెషల్ ఆఫీసరు, గుంటూరు) ఆర్. వి. సీతారామారావు (అడిషనల్ జిల్లాజడ్జి) మొదలగు ప్రముఖులనుండి వచ్చిన సందేశాలను. సన్మానసంఘంతరపున అభినందన సన్మాన పత్రాన్ని చదివి వారికి సమర్పించాడు.

కవికుమార్ సత్యవోలు శేషగిరిరావుగారు పద్యాలుచదివాడు. శ్రీయుతులు వేమరాజు వెంకటేశ్వర్లు, నల్లాన్ చక్రవర్తుల రంగాచారి వారిప్రతిభావిశేషములను తెలియజేశారు.

ఆంధ్ర ఆస్థానకవి బ్రహ్మశ్రీ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు తమఅస్వస్థతను లెక్కజేయక శ్రీమూర్తిగారికి ఆశీస్సులనొసగుచు పద్యములు చదివాడు. శ్రీ చేజ్రోలు సూరాయణ, మన్యం వెంకట కృష్ణపాపారావుగార్లచే ఒసంగబడిన శాలువలు, నూతన వస్త్రములు శ్రీమూర్తిగారికి శ్రీబులుసు పాపయ్యశాస్త్రిగారిచేబహుకరింపబడినవి.

పిదప అల్లు సత్యవతి అండ్ వార్టీవారి గానకచ్చేరీ పండితుల వేదాశీస్సులతో సమావేశం ముగిసింది. సమావేశానికి శ్రీమునిరెడ్డి (పోస్టల్ సూపరింటెండెంటు) శ్రీ విశ్వనాథరెడ్డి (మున్సిసిపల్ కమిషనర్) గార్లు తదితర పోస్టల్ డివ్యోగులుగూడ హాజరైనారు.

— రాజమండ్రి సమాచారము

జ్యోతిషపండితునికి ఘన సమ్మానము

రాజమహేంద్రవరంలో

(శ్రీ) వాడ్రేవు సూర్యనారాయణమూర్తిగారికి

రాజమహేంద్రవరం జులై 8 : - 35 సంవత్సరాలకు పైగా జ్యోతిష, వాస్తు, శిల్ప, శాస్త్రాల పరిశోధనలో కృషిచేసిన (శ్రీ) వాడ్రేవు సూర్యనారాయణమూర్తిగారికి 7 తారీఖు సాయంకాలం రాజమహేంద్రవరంలోని విక్రమ హాలులో ఏర్పాటు చేయబడిన సన్మానసభలో సభకు అధ్యక్షత వహించిన ప్రొఫెసర్ (శ్రీ) విస్సా అప్పారావుగారు పురప్రజల తరపున “జ్యోతిష విద్యా భూషణ” బిరుదు ప్రదానం చేసాడు.

పట్టాభిషేకసమయంలో రాజాధిరాజులకు గౌరవప్రదంగా సమర్పించు పూర్ణకుంభాన్ని ఆజ్యోతిషశాస్త్ర పారంగతునికి ఆహ్వాన సంఘంతరపున శ్రీభావరాజు వెంకటకృష్ణారావుగారు సమర్పించారు.

(శ్రీ) మద్దురి శివరామకృష్ణయ్యగారు అభినందన సన్మానపత్రాన్ని, (శ్రీ) బులుసు పాపయ్యశాస్త్రిగారు చుక్కలువలు బహూకరించారు.

(శ్రీ) సూర్యనారాయణమూర్తిగారిని నాళంవారి సత్తంనుంచి ఆ సాయంకాలం మంగళవాయిద్యాలతో పూరేగింపుగా విక్రమ హాలుకు తీసికొని వచ్చారు.

(శ్రీ) విస్సా అప్పారావుగారు తన అధ్యక్షోపన్యాసంలో వాడ్రేవు సూర్యనారాయణమూర్తిగారితో 25 సంవత్సరాలనుండి తనకున్న పరిచయాన్ని తెలియజేసి 35 సంవత్సరాలుగా ఆయనజ్యోతిషశాస్త్ర పరిశోధనలో అమోఘమైన కృషిచేసి ‘జాతక నారాయణ’, ‘ముహూర్త సింధు’, ‘షడ్ వర్ణమలం’ అనే గ్రంథాలను రచించారని చెప్పారు.

కొంతకాలం క్రిందట విద్యాధికులైన మన భారతీయులే మన పూర్వశాస్త్రాలను అందులో ముఖ్యంగా జ్యోతిషశాస్త్రాన్ని నిందిం

చుట పరిపాటైపోయిందని, కాని నేడు మన శాస్త్రాలలో విలువను నిజానిజాన్ని గుర్తించి తమ పూర్వవైఖరిని మార్చుకొన్నారని ఆయన అన్నారు. పుస్తకములద్వారా ఆర్జించిన పరిజ్ఞానమును అది యెంత ముఖ్యమైనదైనా జ్యోతిషములో చాలదనీ, రాబోవు విషయాలను ముందుగా సక్రమంగా సూచించుటకు అంతర్దృష్టి వుండాలని, అదే ఒక ప్రజ్ఞ అని అందులో ముఖ్యంగా స్వల్పదాయం కొరకు ఆశించకూడదని యీగుణగణాలు సూర్యనారాయణ మూర్తిగారియందు మూర్తీభవించి వున్నాయని అప్పారావుగారు పేర్కొన్నారు.

జ్యోతిశ్శాస్త్రంలో ఆరితేరిన దిట్టయని ప్రఖ్యాతిగాంచిన తన తండ్రిగారివద్ద సూర్యనారాయణమూర్తిగారు ఆ శాస్త్రములోని సూత్రాలను నేర్చుకొన్నారని, తరువాత ఆయనకృషివల్ల జ్యోతిశ్శాస్త్రానికి ఆయన చేయుచున్న సేవవల్ల యింత ప్రజ్ఞా దురంధరు డయ్యాడని ఆయన ప్రస్తుతించారు.

(శ్రీ) సూర్యనారాయణమూర్తిగారు జ్యోతిశ్శాస్త్రానికి చేసిన సేవను ప్రస్తుతిస్తూ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు తామురచించిన పద్యాలు చదివారు. సత్యవోలు శేషగిరిరావుగారుకూడా పద్యాలు చదివారు. శ్రీయుతులు వేమరాజు వెంకటేశ్వర్లు, నల్లాన్ చక్రవర్తుల రంగాచార్యులు సూర్యనారాయణమూర్తిగారి ప్రతిభను గూర్చి ప్రసంగించారు. తరువాత చేబ్రోలు నారాయణ, మన్యం వెంకటకృష్ణపాపారావుగార్లు చే నొసంగబడిన శాలువలను, సూతన వస్త్రాలను బులుసు పాపయ్యశాస్త్రిగారిచే బహూకరింపబడినవి.

(శ్రీ) మద్దురి శివరామ కృష్ణయ్యగారి వందనసమర్పణ తర్వాత సభ ముగిసింది.

జ్యోతిషశాస్త్రంలో పాండిత్యానికి ప్రశంసలు

రాజమండ్రి, జులై 8 : జ్యోతిషశాస్త్ర ప్రముఖులు శ్రీ వాడ్రేవు సూర్యనారాయణమూర్తికి నిన్న గొప్ప పౌర సన్మానం జరిగింది. శ్రీ విస్సా అప్పారావు అధ్యక్షత వహించారు.

శ్రీ సూర్యనారాయణమూర్తిని పురసీధులలో వూరేగించి సభా స్థలానికి తీసుకువచ్చారు. శ్రీబులుసు పాపయ్యశాస్త్రి వారికి పూర్ణ కుంభము నిచ్చి స్వాగత మిచ్చారు. శ్రీ భావరాజు వెంకటకృష్ణారావు ప్రసంగిస్తూ శ్రీ సూర్యనారాయణమూర్తి జ్యోతిషశాస్త్ర ప్రతిభను ప్రశంసించారు.

అధ్యక్షులు మాట్లాడుతూ యీశాస్త్రంలో తమకు మొదట్లో సమ్మకంలేదని తరువాత చర్చలఫలితంగాను, శ్రీ సూర్యనారాయణమూర్తి తమ విషయంలో చెప్పిన విశేషాలవల్లను సమ్మకం కలిగిందని చెప్పారు.

శ్రీ మద్దూరి శివరామకృష్ణయ్య సన్మానపత్రం చదివారు. సన్మాన సంఘం తరపున సభాధ్యక్షులు శ్రీ సూర్యనారాయణమూర్తికి “జ్యోతిష విద్యాభూషణ” బిరుదు నిచ్చారు. శ్రీమన్యం వెంకటకృష్ణపాపారావు, శ్రీ చేబ్రోలు నారాయణ చెరియొక శాస్త్రీయ శాలువ నిచ్చి సత్కరించారు. శ్రీ సూర్యనారాయణమూర్తి రచించిన రెండు గ్రంథాల ప్రచురణకు సన్మానసంఘం నిశ్చయించిందని శ్రీ వెంకటకృష్ణారావు ప్రకటించారు.

శ్రీ బులుసు పాపయ్యశాస్త్రి సన్మానసంఘం తరపున, శ్రీ చేబ్రోలు నారాయణ విడిగా శ్రీ మూర్తికి పట్టు ధోవతులిచ్చారు. వారి భార్యకు పట్టుచీరెలు ఇచ్చి సత్కరించారు. శ్రీ సత్యవోలు శేషగిరిరావు పద్మరత్నాలు చదివారు. శ్రీ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి ఆశీర్వాచన పద్యాలు చదవారు.

కుమారి అల్లు సత్యవతి ఫిజేలు వాయిదించింది.

— ఆంధ్రపత్రిక

ASTROLOGER HONOURED

Rajahmundry, July 3 : Mr. Vadrevu Suryanarayanamurthy, a well-known astrologer was honoured at a function held in the Vikrama Hall last evening by a Citizens' Committee, headed by Mr. B. V. Krishna Rao, founder of the Andhra Historical Research Society.

Presiding on the occasion, Prof. Vissa Appa Rao said that for some time past it had been a fashion among educated Indians to decry our ancient sciences, particularly astrology. But to-day they had come to realise that, after all, there was something worthy and enduring in our Sastras. Continuing he said Mr. Suryanarayana Murthy had put in nearly 35 years patient research in our ancient texts on astrology and published monumental works like *Jataka Narayaneeyam*, *Muhurtha Sindhu* and *Shadvargabalam* etc. They embodied a synthetic understanding of Parasara, Jaimini, Sripathi and Varahamihira, coupled with practical application of the Sutras after a systematic comparison of lakhs of horoscopes.

Prof. Apparao said mere text-book knowledge in astrology, however important, was not enough for predicting accurately coming events. One should possess something of an inner vision and, what was more, one should not always hanker after pecuniary gain. Mr. Suryanarayanamurthy had these qualities in abundance, Prof. Apparao said.

Earlier, Mr. Suryanarayanamurthy was taken in a procession along the Main Road from the Nalam's Choultry to the Vikrama Hall, where he was presented with *Poorna Kumbham*. Mr. M. Sivaramakrishnayya presented an address to him on behalf of the Citizens' Committee. Sri Sripada Krishnamurthy Sastri, Poet-Laureate of Andhra Pradesh, read poems in praise of Mr. Suryanarayanamurthy's contribution to astrology.

Shawls and silk sarees were presented to Mr. and Mrs. Suryanarayanamurthy.

Prof. Apparao conferred the title of "Jyotisha Vidyabhushan" on Mr. Suryanarayanamurthy, with the approval of the people gathered on the occasion.

Mr. M. Sivaramakrishnayya proposed a vote of thanks. The function ended after a music performance.

— The Hindu

Rajahmundry, July 12: Sri Vadrevu Suryanarayana murthi, well-known astrologer of Andhra, was honoured with the title of "Jyotisha Vidyabhushan" at a function held in the Vikrama hall on July 7 by a Citizens Committee headed by Dr. B. V. Krishna Rao, founder of the Andhra Historical Research Society. Prof. Vissa Apparao who presided said after 35 years of laborious research, Mr. Suryanarayana murthi had published valuable works like "Jathaka Narayaneeyam", "Muhurtha Sindhu" and "Shadvargabalam". Purnakumbham and an address on behalf of the Citizens' Committee were also presented to Mr. Suryanarayana murthy. Sri Sripada Krishnamurthy Sastry, Andhra Poet-laureate read poems in praise of Mr. Suryanarayana murthi's contribution to astrology. Shawls and silk clothes were presented to the author by Messrs. M. V. K. Paparao, D. V. Ramana, and Mr. and Mrs. C. Narayana.

— Indian Express

ASTROLOGER HONOURED

Rajahmundry, July 8 : Mr. Vadrevu Suryanarayana murthy, B. A., of the Posts and Telegraphs Department, who is a well-known astrologer, was honoured at a public meeting held in the Vikrama Hall under the presidentship of Professor Vissa Appa Rao Pantulu, retired Principal of the University College. Mr. B. V. Krishna Rao, M.A., B.L., Chairman of the Reception Committee announced that the committee had undertaken the printing of Mr. Murthy's works on astrology.

'Jataka Narayaneeyam' and 'Yogavali Khalidam'. Mr. Madduri Sivaramakrishnayya, Government Pleader, read and presented the reception committee's address and also read messages from Mr. R. V. Sitharama Rao, District Judge, Nellore, etc. Telugu Poet-Laureate. Mr. S. Krishnamurthy Sastry. blessed Mr. Murthy. Messrs. M. V. K. Papa Rao, C. Narayana, and B. Papayya Sastry, presented Kashmir shawls, silk clothes, etc. Mr. Murthy was honoured by the confirmation of the title of 'Jyothisha Vidya Bhushan' by the President of the meeting at the request of the Reception Committee. Mr. Murthy thanked all for the honour done to him.

— Deccan Herald

ASTROLOGER HONOURED

Rajahmundry Function

Rajahmundry, 16 July : Mr. Vadrevu Suryanarayana Murthi, Astrologer was honoured by the public of Rajahmundry on Sunday at a public meeting held in Vikrama Hall. Prof. Vissa Apparao presided.

Those present included Mr. T. Muni Reddi, Superintendent of Post Offices, Mr. D. Viswanadha Reddi, Municipal Commissioner. Prof. Damerla Venkata Rao, Mr. T. S. R. Narasimha Rao, Mr. A. V. Raghava Rao and Mr. Vadrevu Bapiraju.

Mr. Madduri Sivaramakrishniah, Government Pleader, presented an address to Mr. Suryanarayana Murthi and read the messages received. Kavi Sarva-bhowma, Sripada Krishnamurthi Sastri, Andhra Poet-Laureate, pronounced the benediction. Messrs M. V. K. Papa Rao, C. Narayana and Bulusu Papayya Sastri presented Kashmir shawls and silk clothes to Mr. and Mrs. Suryanarayana Murthi.

The meeting conferred the title of "Jyothisha Vidya Bhushan" on Mr. Suryanarayana Murthi. Mr. Suryanarayana Murthi thanked the public for the honour done to him.

- The Mail

ప్రీ తి క్త

—

నేని జ్యోతిష గ్రంథమును జాలకాలము క్రిందటనే అనగా సుమారు 7 సంవత్సరముల క్రిందట రచించిన వాడనియ్యను గొన్ని గ్రహభద్రములచే నభిమతమరించుటకు ఏలులేక శాస్త్ర ప్రచారమునకుఁ బ్రస్తుత స్థితిగఁకు లయ్యుటయుగ నుండుటచేతను, అంధదేశమున నన్నిటిగింతయును బెక్కుద్రు సిద్ధాంతములును, విద్యాధికులును, బ్రోత్సహించుటచే నిద్దానిని బ్రచురించి యీ యాంధ్రప్రపంచమున జ్యోతిష శాస్త్రజ్ఞుల కరము లుంకరించు భాగ్యము లభించినది. ఇది తొలుదొలుత 1925 వ సంవత్సరమున ప్రారంభించినాను. గాని యప్పుడు వ్రాసినదానిలో సాంప్రదాయములు తక్కువగానుండుటచే దిగి 1928 వ సంవత్సరమున బ్రస్తుత రూపమున ననేకవందల సాంప్రదాయముల నిందు బొందుపరచితిని. ఈ గ్రంథము కేవల మితర గ్రంథములవలెగాక యాంధ్రదేశము నందున్న యనేక వందల పురాతన తాటియాకుల గ్రంథములజూచి చెన్నపట్టణమున దాటియాకు పుస్తకముల భండాగారమునందలి జ్యోతిష గ్రంథములను గొన్నిసంవత్సరము లామూలాగ్రముగఁ బరిశీలించి, సుమారు 14-15 సంవత్సరములుపైగా నేబది యరువది వేల జాతకములుచూచి యేకాంకితమిద జ్యోతిష శాస్త్రము వ్రాయబడినదో, యెట్లు గ్రహములకును, రాసులకును సంబంధము కలదో భావముల నెట్లు కల్పనజేసిరో, భావములందు గ్రహములకు స్థితిపలన గలుగు బలాబలములును, అందువలన గలుగు ఫలము లును, మొదలుగూ ననేక ఋషుల యభిప్రాయములు సాంప్రదాయ యుక్తముగ తులభశైలి నిందు వ్రాసినాఁడను.

ఇదిగాక యీశాస్త్రమునకు సాంప్రదాయములు ముఖ్యములు. పూర్వము ఋషులు సాంప్రదాయములు ముఖముఖిని శిష్యులకుఁ జెప్పి, తరువాత శాస్త్రమును బ్రారంభించిరి. మన దురదృష్టవశమున ఋషులతోఁబాలు సాంప్రదాయములుగూడ నశించి శాస్త్రముమాత్రము మిగిలినది. ఈ సాంప్రదాయము లచ్చటచ్చట కొన్ని కుటుంబములలోమాత్రము మిగిలినవి. ఈ సాంప్రదాయములు దెలియక జ్యోతిషగ్రంథము లెన్ని జదివినను, శాస్త్రపరిజ్ఞానము కలుగదనుటకు సందేహములేదు. ఈ కారణమువలన గొప్ప పాండిత్యముగల సిద్ధాంతములు సయితము సేయోగమునైనను శాస్త్రమున ఋషులు వ్రాసినప్పుడది ఎందుక వ్రాసిరో చెప్పలేకున్నాడు! సరిగదా యెవరికి దోచినట్లువాడు, అనుభవమునకు సరిపోవకపోయినను నపార్థముల జేయుచున్నాడు.

ఇదిగాక జ్యోతిషశాస్త్ర మపారమగుటను, సంస్కృతాంధ భావలందు నింతవరకు బ్రచురించిన గ్రంథములంత బ్రాధాన్యములైనవి లేకపోవుటను సిద్ధాంతభాగమందు శ్రద్ధ, జ్యోతిషశాస్త్రమునందు బ్రస్తుతకాలమున మనవారు వహించకపోవుటను నీ శాస్త్రమునకుఁ గొంత ప్రోత్సాహముతగ్గి పరిపూర్ణయశాన్నత్యము కలుగలేదు. శాస్త్రమున మూఁడు మతములు గలవు. అవి యేవియనగా పరాశర్య, జైమిని, శ్రీపతిభట్టు మతములై యున్నవి. ఈ మూఁడు మతములను బూర్తిగా చదివినగాని యీ శాస్త్రముయొక్క గొప్పదనము తెలియదు. ఈ శాస్త్రమునకు వృద్ధపరాశరి భిక్ష పెట్టినాఁడు. తరువాత నాయనపుత్రుఁడగు బాదరాయణుఁ డనేక సంగతులు, బాదరాయణ వచనములుగా జెప్పినాఁడు. ఇదిగాక పూర్వపరాశరిలో అనేక సంగతులు చెప్పినారు. తరువాత గౌతముఁడు, నారదుఁడు, భృగు, శౌనకుఁడు, భారద్వాజుఁడు మొదలగు ననేక ఋషు

లీమతముననే సంహితలుగా వ్రాసిరి. తరువాత జైమినిమహర్షి బయలుదేరి పారాశర్యాది ఋషుల మతము నాధారముజేసికొని తన బుద్ధిపశేషము నుపయోగించి ప్రత్యేకముగ దనసాంప్రదాయములతో వేరుగ శాస్త్రమును వ్రాసినాడు. సంస్కృత గ్రంథములను శోధింపగ గొంత కాలమువరకు జైమినిమహర్షి పారాశర్యాది మతమును వంచినచేసి తన ప్రావీణ్యము జూపుటకు నీ శాస్త్రము వ్రాసినాడను గురభిప్రాయము ప్రబలి యుండినట్లు కనిపించుచున్నది. ఈ యభిప్రాయము పోగొట్టుటకు బృహస్పతి బయలువేరి శార్వాస్త్యుని సంగ్రహమును గ్రంథమును వ్రాసి, యందులో నీ రెండుమతములను భేదము లేదనియును ననుభవమునకు రెండును సరిగా సరిపోవుననియును, జైమిని మతమున గొన్ని విశేషాంశములు కలవనియును, జెప్పి యీ రెండుమతములను సంపుటిచేసి యీ దురభిప్రాయమును దొలగించినాడు.

నృధ్వపారాశర్యమున దొమ్మిది గ్రహములే వ్రాసి వాటిమీద ఫలితములను జెప్పినారు. గాని యీ మతములోనివాడే యగు గౌతముడు, గౌతను సంహితయందు పారాశర్యములో జెప్పిన దొమ్మిది గ్రహములేకాక మరి మూడు గ్రహములు మాంది యనియును, గుళికుండనియును, ధూనుక్రండనియును, వ్రాసి వాటి మీదగూడ ఫలితములను జెప్పినారు. ఏ కారణముచేతనో, జైమిని మొదలగు ఋషులును, తరువాతవారును, ధూమకునిమాత్రము వదలి, తక్కిన పదకొండు గ్రహములమీదను ఫలితములను జెప్పిరి. తరువాత శ్రీపతి, పత్యాచార్య, వరాహ మిహిరులు ఏడు గ్రహములనుమాత్రము తీసికొని ఛాయాగ్రహములను వదలివేసినారు. కాని వీరెందఱేతనో జైమిని సాంప్రదాయముల మొక్కటైనను బృహజ్జాగతాది తమ గ్రంథములయందు నూచించి యుండలేదు. ఏడు

అధ్యాయముల నేర్పరచుటలోగూడ పరాశర్యాది మతప్రకారము తన్వాది ద్వాదశభావములను గ్రమముగా జెప్పియుండలేదు. తరువాత బయలుదేరిన కాళిదాసాదులు వారికాలమువరకును దేశమునందు బ్రఖ్యాతిగానున్న శ్రీపతి, వరాహమిహిరాదుల మతము ననుసరించక తమ కేశవ ఉత్తరకాలామృతము మొదలగు గ్రంథములయందు పరాశర్యాది ఋషుల మతమును దిరిగి యనుసరించినారు. కాళిదాసుగూడ నూండీ, గుళికులను దీసికొని ధూమ్రకుని వదలి వేసినాడు. ఏ కారణముచేతనో ఈయనగూడ జైమినీ సాంప్రదాయముల నెత్తుకొనలేదు.

తరువాత ఫలరత్నమాల, జాతకరాజీమూది గ్రంథకర్త లనేకులు పరాశర్య, జైమినీ మతములను రెంటిని తమ గ్రంథములయందు మిళితముజేసి వ్రాసినారు. వేములవాడ భీమకవి మూత్రము తన జ్యోతిషామృతసారమున బారాశర్యాది మతము ననుసరించియే జన్మలగ్న భాగములనుబట్టి ఫలములను వ్రాసినాడు. ఈ గ్రంథకర్త లెవ్వరును శ్రీపతి, వరాహమిహిరాదుల మత సాంప్రదాయముల నెచ్చటను వీరి గ్రంథములలో బేర్కొని యుండలేదు.

ఈ కారణమువలన నేను సుమారు 14, 15 వత్సరములుపైగా నహర్నిశములు ప్రయాసపడి పరాశర్యాది ఋషుల మతమునను, జైమినీమహర్షి మతమునను, శ్రీపతి వరాహమిహిర సత్యాచార్య, యవనాది యాచార్యుల మతమునను, వారివారి సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథరాజముల నాంధ్ర తమిళ దేశజంబులలో దొరికినంతవరకు సంపాదించి, ఉత్తర హిందూస్తానమున నింతవరకు బ్రచురమైన గ్రంథములనుసంపాదించి తాటియాకుల పుస్తకముల భండాగారములోని బూర్వపు తాటియాకు గ్రంథములను విమర్శించి యనేక నేల జాతకములతో ననుభవమున సరిచూచి యీ మూడు మత

ముతములయందలి నోచాలోపముల నిందు సంగ్రహముగ వివరించుకొనుచున్నాడని.

ఈ మూడు మతములను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి చూచిన యెడల పరాశర్యము అగ్రగణ్యముగా గనుపించుచున్నది. ఆలోచించి చూడగా బ్రతి జీవితమును ముఖ్యముగా రెండు భాగములుగా విడదీసినారు. అందు మొదటిది ఆయుర్దాయము, రెండవది యోగము. స్రుతి జీవనమును ఆయుర్దాయము, ముఖ్యము, అందు వలన బ్రతి జాతకమునకు నిదియొక ప్రత్యేక భాగముగ, ద్రిమతములవారును జెప్పకొనినారు. ఇది యుండినగాని రెండవదగు యోగ భాగము విచి యోగము లేదు. అందువలననే లగ్నాధిపతికి పరాశర్యమున నాయుస్థానాధిపత్యము ముఖ్యమయినదిగ జెప్పినారు ఈ లగ్నాధిపతికి ద్వాదశ భావాధిపత్యము కలిగియున్నను, ఆయుస్థానాధిపత్యము వీరికి ముఖ్యమయినది. ఆయుస్థానాధిపత్యమునుబట్టిన గ్రహమునకు మూర్ఖాధిపత్యము వట్టునని వేరుగ జెప్పకకర లేదు. అందువలననే శ్లో॥ అప్తమం ఆయుష్కథానం, అప్తమాద్యప్త మంచతః॥ అని చెప్పి, శ్లో॥ అప్తమం నిధనం రంధ్రం॥ అని చెప్పినారు. అ .గా అప్తమాధిపతికి ఆయుస్థానాధిపత్యము నిచ్చినవాడే 'నిధనాయ' అనగా మరణముకొరకు నగుచున్నాడని చెప్పినారు. ఈ మతమును జైమినీమహర్షి పూర్తిగా నొప్పుకొని యున్నాడు. కారణమేమనగా సూ॥ ఆయుఃపితృదినేశాభ్యామ్॥ అనిచెప్పినాడు. దీని యర్థమేమనగా పితృశబ్దమునకు లగ్నమని యర్థము. అనగా లగ్నాధిపతినిబట్టియును. కారణమేమనగా రవినిబట్టియును, ఆయుర్దాయము నిర్ణయించినాడు. తరువాత అప్తమాధిపతిని బట్టికూడ జెప్పినాడు. దీని యర్థమేమనగా ఈ రెండు మతములయందునుగూడ లగ్నాధిపతికి లేని భావాధిపత్యములు ద్వాదశ భావములందును,

లేవనియును, ఈ యాధిపత్యములను పన్నెండు భావములుగా గల్పించి యొక్కొక్కభావమున కొక్కొక్కనిని యధిపతిగాఁ జేసి యాభావ సంబంధమయిన యాధిపత్యములకు వానిని యధిపతిగాఁ జేసినారు. ఇందువలన సాధారణముగా నాభావసంబంధమైన శుభాశుభములను వాఁడే స్వతంత్రముగా జేయుచుండును. ఇట్లే కారకుండును జేయును. కాని యే భావాధిపతిగాని, కారకుండుగాని, వారికి జెప్పబడిన శుభాశుభములను జేయలేనపుడు లగ్నాధిపతి యాపని జేయుచుండును. అందువలననే జాతకములో నొకప్పుడు లగ్నాధిపతి మారకము చేయును. ఒకప్పుడు సంతతినిచ్చును. ఒకప్పుడు కళత్రము నిచ్చును. అట్లే ద్వాదశభావాధిపత్యములను జేయుచుండును. ఈ లగ్నాధిపతికి దోషము పట్టినపుడు పయిన జెప్పిన ద్వాదశ భావములకును శుభములకు బదులు అశుభములను జేయును. ఈ సాంప్రదాయము మనసులోఁ బెట్టుకొని ఋషులును రెండు మతములయందును సేభావము చెప్పినను లగ్నాధిపతినిబట్టి యును, ఆభావాధిపతినిబట్టియును గలిసి జేర్చినారు. ఉదాహరణము: కుటుంబమునుగురించి చెప్పినపుడు లగ్న ధనాధిపతులను గలిపి చెప్పినారు. అట్లే భ్రాతృభావమునకు లగ్న తృతీయాధిపతులను బట్టి చెప్పినారు. అట్లే కళత్రభావమునకు లగ్న సప్తమాధిపతులను బట్టి చెప్పినారు.

ఇంతవరకును, పరాశర్యమునకును, నితర మతములకును భేదములేదు. గాని ఆయుష్కారకత్వము నిరూపించుటలో మాత్రము పరాశర్యమతమును జైమినీ మహర్షి యును వరాహ మిహిరారులనుగూడ యొప్పుకొనలేదు. పరాశర్య మతస్థులగు ఋషులందఱును శని నాయుష్కారకుండుగా జెప్పినారు. జైమినీమహర్షి యాయభిప్రాయము సంగీకరింపక రవికి యాయుష్కారకత్వము నిరూ

పించెను, వరాహమిహిరానులు, ఉచ్చ వీచలనుబట్టియును, పక్ష, ఋజు, అతిచారగతులనుబట్టియును, వివాది సప్తగ్రహములకును, కారకత్వము నిరూపించెను. అనుభవముచుబట్టిమాడగా జైమినీ మత ప్రకారము ఆయుష్కారకత్వము రవికిచ్చుటయే సమంజసముగానున్నది. ఈ రవి భాగ్య. లాభములయందున్నను, లగ్నాష్టమాధిపతియైనను, తులా, వృశ్చిక లగ్నములకు రాజ్యలాభాధిపతియగును. గనుక రాజ్యమందున్నను, లాభమందున్నను, మంచి యాయుర్దాయము నిచ్చుచున్నాడు. కాని జైమినీ చరస్థిరద్విభావ రాసులయందున్న ఆయుష్ఠానాధిప కారకాలనుబట్టి యల్ప మధ్య పూర్ణాయువులను జెప్పెను. ఇది యనుభవములో గొన్ని వందల జాతకములను సరిచూడగా పూర్ణాయుర్దాయములుగలిగి మృతి బొందినవారికి నల్పాయుర్దాయములు ఈ మతప్రకారము గనుపించుచున్నవి. జైమినీమహర్షి సహితము తాను వ్రాసిన యాయుర్భావసంబంధమయిన సూత్రములయొక్క యుపయోగమును సుదేహించినట్లు గనుపించుచున్నది. దీనికి బ్రామాణ్య మేమనగా నూ : సంవాధాత్పానూణ్యం॥ అని చెప్పినియున్నాడు. ఈ కారణమువలన నీ గ్రంథమున జైమినీ యాయుర్భాగమును నేను వదిలివేసి యోగభాగమునుమాత్రమే వ్రాసినాను.

—† యోగ భాగము †—

2. ఈ భాగమున జాతకుని శుభాశుభములే గాక జాతకుని పూర్వాపరములు చెప్పబడినవి. ఈ భాగముక్రింద అయుర్దాయము తప్ప తక్కిన భావములన్నియును వచ్చును. ఈ విషయమై పరాశర్యమున ననేక సంగతులు చెప్పబడినవి. ఈ భాగమున జాతకుని యొక్క రాజయోగమును, తదభ్యంగములును, జెప్పి, తరువాత సంసారమూలమయిన కళత్రమునుజెప్పి, యటుపైని పూర్వాపర

ములను జెప్పినాను. ఈ విషయమై మూడు మతములవారును వేరువేరు భిక్షాచారములను గలిగియున్నారు. పరాశర్యమున జన్మలగ్నము మొదలు ద్వాదశభావములను వరుసను జెప్పికొనియున్నారు. ఈ మతమున నొక లగ్నాధిపతికిదప్ప యితర భావములకు సమానమయిన యాధిక్యత నిచ్చినాడు. అందునను సన్ధ్యాయములనుగూడ భావములవలెనే జెప్పికొని యున్నారు. జైమినీ మహర్షి యోగావళి ఘట్టములను వేరుగాను, ఆయుర్దాయఘట్టములను వేరుగాను, జెప్పినాడు. వరాహమిహిరారులును నీ సాంప్రదాయమునే యనుసరించిరి. వరాహమిహిరారుడు బృహజ్జాతకమున జన్మకాల లక్షణాధ్యాయమైన తర్వాత బాలారిష్ట ఆయుర్దాయాధ్యాయములను వ్రాసి, యాయుర్దాయభాగమును ముగించి తరువాతి బ్రత్యేకముగ యోగభాగమును ప్రారంభించి కర్మజీవాధ్యాయము, రాజయోగాధ్యాయము మొదలగు సన్ధ్యాయములను నీ భాగమున వ్రాసెను. ఇందులో నీతడు జాతకుని పూర్వాపరముల ననగా మాతృ, పితృ, భ్రాతృ, కళత్ర, పుత్రభావములను బ్రత్యేకముగ వ్రాయలేదు. కాని జైమినీమహర్షి మాత్రము కారకాంశలగ్నమును నారూఢలగ్నమునుబట్టి మాతృ, పితృ, భ్రాతృభావములను ఉపపదములనుబట్టి కళత్రపుత్రభావములను బ్రత్యేకముగ జెప్పికొని యున్నాడు. వరాహ మిహిరారుడు సప్తమమునుబట్టి నైరాశికాధ్యాయమును బ్రత్యేకముగ జెప్పికొనియున్నాడు. కాని పరాశర్యాది ఋషులును, జైమినీ మహర్షి యును దమమతములయందు ద్వాదశమును మోక్షస్థానముగ నేర్పరచుకొని దానినిబట్టి మరణము నిర్ణయించినారు. ఈ మతములను శోధింపఁగ బరాశర్య జైమినీ మతముల పరిక్రమించి వరాహమిహిరారుడు బ్రత్యేకముగ సప్తమమును బట్టి నైరాశికాధ్యాయము వ్రాయుటలో నొక ముఖ్యాభిప్రాయమున్నటుల గాన్పించుచున్నది. అది యేమియనఁ బరాశర్యము

శ్రీ జాతక నారాయణీయము

ప్రథమ ఖండము

సంజ్ఞాధ్యాయము

ముందు నక్షత్రములను దెలుసుకొనవలెను. అవి యిరువ

1. అశ్వని, 2. భరణి, 3. కృత్తిక, 4. రోహిణి, 5. మృగ
6. ఆర్ద్ర, 7. పునర్వసు, 8. పుష్యమి, 9. ఆశ్లేష, 10. .
11. పుబ్బ, 12. ఉత్తర, 13. హస్త, 14. చిత్త, 15. స
16. విశాఖ, 17. అనూరాధ, 18. జ్యేష్ఠ, 19. మ
20. పూర్వాషాఢ, 21. ఉత్తరాషాఢ. 22. శ్రవణం, 23. ధ
24. శతభివం, 25. పూర్వాభాద్ర, 26. ఉత్తరాభాద్ర, 27. ౧

ప్రతి నక్షత్రమునకు నాలుగు పాదములు. మొత్తము పాదములు.

రాసులు పండ్రెండు

1. మేషము, 2. వృషభము, 3. మిథునము, 4. కర్కాట
5. సింహము, 6. కన్య, 7. తుల, 8. వృశ్చికము, 9. ధ
10. మకరము, 11. కుంభము, 12. మీనము.

అశ్వినీ, భరణి, కృత్తికలో నొకపాదము, వెరళి ౯ పాదములు మేషరాశి; కృత్తిక 3 పాదములు, రోహిణి, మృగశిర ౨ పాదములు, వృషభము; మృగశిర ౨ పాదములు ఆర్ద్రా, పునర్వసు 3 పాదములు మిథునము; పునర్వసు ౧ పాదము, పుష్యమి, ఆశ్లేష, కర్కాటకము; మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర ౧ పాదము సింహము; ఉత్తర 3 పాదములు, మాస్త, చిత్త ౨ పాదములు కన్య; చిత్త ౨ పాదములు, స్వాతి, విశాఖ 3 పాదములు తుల; విశాఖ ౧ పాదము, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ వృశ్చికము: మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ ౧ పాదము ధనస్సు; ఉత్తరాషాఢ 3 పాదములు, శ్రవణం, ధనిష్ఠ ౨ పాదములు మకరం; ధనిష్ఠ ౨ పాదములు, శతభిషము, పూర్వాభాద్ర 3 పాదములు కుంభము; పూర్వాభాద్ర ౧ పాదము, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి మీనము.

రాసుల పరిమాణములు

రాసులు	పరిమాణములు	రాసులు	పరిమాణములు
	ఘడియలు విఘడియలు		ఘడియలు విఘడియలు
1. మేషము	4—20	7. తుల	5—24
2. వృషభము	4—56	8. వృశ్చికము	5—33
3. మిథునము	5—26	9. ధనస్సు	5—19
4. కర్కాటకము	5—31	10. మకరము	4—43
5. సింహము	5—20	11. కుంభము	4—11
6. కన్య	5—15	12. మీనము	4—2

సూర్యుడున్న రాశి సూర్యోదయరాశి, దాని కేడవరాశి సూర్యాస్తమయరాశి. ఇది యేగోధూళిక రాశి. సూర్యుడు ప్రతిరాశి యందు నొక్కొక్క నెలవంతున నొక సంవత్సరములో ఖచ్చితముగా రాసులు సంచరించును. ఇది ప్రవేశమున కే సంగ్రహమునని నేటి

రె

గ్రహములు తొమ్మిది

1. రవి, 2. చంద్రుడు, 3. కుజుడు, 4. బుధుడు, 5. గురుడు, 6. శుక్రుడు,
7. శని, 8. రాహువు, 9. కేతువులు.

(గ్రహములు పన్నెండు రాసులయందును చిరుగుచుండును.

రవి ఒక మాసము, చంద్రుడు రెండున్నర దినములు. అంగారకుడు (కుజుడు) ఒకటిన్నర మాసములు. బుధుడును, శుక్రుడును రమారమి ఒక మాసము, గురుడు ఒక సంవత్సరము, శని రెండు సంవత్సరములన్నర, రాహువు, కేతువు, పదునెనిమిది మాసములు. ఈ గ్రహములు బ్రతిరాశియందును పైనుదహరించిన కాలముల ప్రకార ముండురు. చంద్రుడు నెలనెలకు బన్నెండు రాసులు తిరిగి వచ్చును.

ఇట్లు తిరుగుటలో రవి చంద్రులిద్దరు మాసమున కొకమారు ఏకరాశి గతులగుచుండురు. అప్పుడే యమావాస్య ఏడుపడును.

కుజుడు, బుధుడు, శుక్రుడు, శనిలకు గమన మొకప్పుడు వేగముగాను, ఒకప్పుడు మందముగా నుండును. మందమునకు వక్రగతియనియు వేగమున కతిచారిమనియు బేర్లు. కుజునకు మాత్రము ఒకరాశి యం దాడు మాసములు ఎనిమిది మాసములుగూడ విడువక యుండును. దీనికే కుజస్తంభన యనిపేరు.

రాహుకేతువు లెల్ల ఘటించుదులకు సప్తమ మందుండురు. వీరు గమన మపసవ్యముగా నడుచుచుండురు. అనగా మేషమునుండి ఖానమునకు, ఖానమునుండి కంభమునకున్న,

మాం దీ

ఈ తొమ్మిది గ్రహములు గాక మరి మూడు గ్రహములు జెప్పబడినవి. అవి యేవియనగా 1. మాంది. 2. గుళికుడు, 3. ధూమ్రకుడు, ప్రస్తుతము ధూమ్రకునిగురించి మనవారుబూర్తిగా వదలివేసినారు. దాక్షిణ్యచ్యులును, మహారాష్ట్రులును, మాందీ గ్రహమును ముఖ్యముగ జూచుకొనుచున్నారు. ఉత్తరహిందూ స్థానమున, గుళికుని, ముఖ్యముగ జూచుకొనుచున్నారు. తెలుగు దేశమున మాందీ గుళికుల నిద్దరినిగూడ భూర్వము ముఖ్యముగ జూచుకొనుచుండెడివారు. కాబట్టి యిచ్చట మాందీ గుళికులనిద్దరిని యెట్లు చూచుకొనవలెనో వివరించుచున్నాను.

మాందీ గ్రహము ఆదివారమునాడు సూర్యోదయాది 26 గడియలమీద నుండును. అనగా సూర్యోదయము మొదలుకొని 26 వ గడియ వరకునిగునో యారాశియందు మాందీ గ్రహమును రాశి చక్రములో వేసికొనవలెను. ఈ ప్రకారముగానె :

గడియలు

సోమవారము	22	గురువారము	10
మంగళవారము	18	శుక్రవారము	6
బుధవారము	14	శనివారము	2

ఇది పగటి ప్రమాణము ముప్పది గడియలైనపుడు పై ప్రకారము జూచుకొనవలెను. దిన ప్రమాణము 30 కంటే మేల్చినపుడు పై గడియలు 7 చే భాగించి యెన్ని విభుడియలు వచ్చునో చూచుకొని యా గడియలు ఒక్కొక్కవారమునకు గలుపుకొనవలెను. ఉదా! దిన ప్రమాణము 32 గడియలనుగొంధము,

సంక్షాభ్యాసము

గురునమః :—బుధ, శుక్ర, శత్రువులు. రవి సముదా. తక్కిన
యిందరు మిత్రులు.

శుక్రకాకు :—బుధ, కనులు మిత్రులు. రవి, గురులు సములు.
రవి, చంద్రులు శత్రువులు

శనికీ :—శుక్ర, బుధులు మిత్రులు. రవి, చంద్రకక్షాలు శత్రువులు
గురుడు, సముదా.

రాసులకు జరస్థిర దిస్వభావములు

మేషము	}	చర రాసులు	వృషభము	}	స్థిర రాసులు
కర్కాటకము			సింహము		
తూల			వృశ్చికము		
మకరము			కుంభము		
మిథునము	}	దిస్వభావరాసులు			
కన్య					
ధనస్సు					
మీనము					

గ్రహమునది కృలము

బుధ, గురులు లగ్నమందున్నపుడు తూర్పు దిక్కునకు
బలవంతులు.

రవి, కుజులు, దశమమందున్న దక్షిణదిక్కునకు బలవంతులు.

శని. సప్తమమందున్న పడమరదిక్కునకు బలవంతుడు.

శుక్ర, చంద్రులు, చతుర్థమందున్న నుత్తరమునకు బలవంతులు.

ఈ గ్రహము లాస్థానము లందుండి సప్తమస్థానములకు బోవు
నప్పటికి గ్రహముగా బలహీనులై సప్తమములం దాజేప్పిన దిక్కు

లకు బూర్తిగా బలహీనులగుచును ఈవా॥ గురుబుధులు లగ్నము కంటె ద్వితీయమందు, అంతకంటె ద్వితీయమందు బలహీనులై తుడకు సప్తమమున నున్నయెడల దూర్వుదిక్కునకు బూర్తిగా బలహీనులై పోదురు.

గ్రహములకు దిక్బలము జాతకములందును, బ్రశ్నలందునుగూడ నుపయోగించును. జాతకములందు యానవివాహాదులలో భావాధిపతి, దశానాధుడేదిక్కునకు బలవం డో యాదిక్కునకు బ్రయాణమాదిక్కు సంబంధము గలుగును.

గ్రహముల స్వరూపములు

సూర్యుడు :- తేనెవలె బింగళవర్ణముగల కన్నులుగలవాడును జలహీనుడై బ్రసారిత భుజద్వయప్రమాణ సమాచ్ఛాయమైన శరీరము గలవాడు. స్వల్ప కేశములుగలవాడు. పితృధికము గలవాడును.

చంద్రుడు :- చిక్కిన గుండ్రమైననట్టియు, దెల్లనైనట్టియు, నున్నతమైనట్టి శరీరము గలవాడు, మంచి నేత్రద్వప్తి మంచిమేధాశక్తి, వాతశ్లేష్మముల తత్వము, తియ్యనిమాటలు చెప్పవాడు.

బుధుడు :- నిత్యయశావసము, రక్త గౌరవర్ణము, మిక్కిలి యీవిగలవాడు, అధికార మందాసక్తి, సన్నని నడుము, చపల చిత్తము, పైతృతత్వము గలవాడు.

గురుడు :- మాటలయందా వణకు, హ్యములాడుట, ఇతరుల నాక్షేపించుట, గరికిపోచలవంటి వర్ణము, వాతపిత్తశ్లేష్మములు సమానముగా గలవాడు.

సంక్షాప్తాధ్యాయము

మత మేమనగా లగ్నము చరరాశి యొప్పున లగ్న. పంచమ, నవమాధిపతులు వరుసగా నొకటి, రెండు, మూడు శ్రేక్మాణము లకు పధిపతులు.

స్థిరరాశియైనపుడు పంచమ, లగ్న పంచమాధిపతులు.

ద్విస్వభావరాశియైనపుడు పంచమ, నవమ లగ్నాధిపతులు.

ఈ రెండవమతమే నామకలోనున్నది.

హోరాలగ్నము కట్టు విధము

లగ్నప్రమాణమును రెండుభాగములుచేసి జన్మకాల గడియ లే భాగముననున్నవో జూడవలెను. జన్మలగ్నము చేసిరాశియై జన్మకాలగడియలు మొదటిభాగములో బడినయెడల నాభాగము సూర్యహోరయగును. రెండవభాగములో బడిన నది చంద్రహోరయగును. జన్మలగ్నము నమరాశియై జన్మకాల గడియలు మొదటి భాగములో బడిన నది చంద్రహోరయు రెండవ భాగములో బడినది సూర్యహోరయు నగును.

ఇందు లగ్నమును గట్టు విధము

సూర్యనకు	కళలు	30	గురునకు	కళలు	10
చంద్రునకు	,,	16	శుక్రునకు	,,	12
కజనకు	,,	6	శనికి	,,	1
బుధునకు	,,	8			

లగ్నము మొదలు తొమ్మిదవయింటి యధిపతియొక్క కళలను గనుగొని చంద్రుడున్న రాశి మొదలు తొమ్మిదవయింటి యధిపతి యొక్క కళలుకూడ తెలిసికొని యీ రెండు మొత్తము చేసి వచ్చిన మొత్తమును పన్నెండుచేత భాగింపగా వచ్చిన శేష మొత్తయుండునో చంద్రుడున్న రాశి మొదలన్నవయిల్లు ఇండు

లగ్నమగును. చంద్రుడు లగ్నమందున్నప్పుడు భాగ్యాధిపతి కళలు ఒక్కసూరు మాత్రమే లెక్కచూడవలెను. దీని యుపయోగము ధనయోగములను దెలిసికొనుటకు బనికివచ్చును. ఇందు లగ్నము నందుచ్చ గ్రహముండుట మంచిది. ఆ గ్రహము నై సర్గిక శుభుడైనను నై సర్గిక పాపుడైనను సరియే. (2) నై సర్గిక పాపులతో గలియిని నై సర్గిక శుభులు ఇందు లగ్నమందున్నయెడల మంచి ధనయోగము. ఈనై సర్గిక శుభులు ధనలాభాధిపతు లగుట మరింత మంచిది. పంచమభాగ్య రాజ్యాధిపతులగుటయు మంచిదే. (3) నై సర్గిక పాపు లాధిపత్యముచేత బాపులుగాక ధనలాభాధిపత్యము గలిగితాని, పంచమభాగ్య రాజ్యాధిపత్యములు గలిగితాని యిందు లగ్నమందున్నయెడల ధనయోగము (4) నై సర్గిక పాపునకిందు లగ్నము స్వక్షేత్రమై యందున్నయెడల గొంతవరకు ధనయోగము. ఈయోగమునకు లాభాధిపతి పాపుడుగా నెంచగూడదు.

ద శా ని రూ పణ ము

గ్రహములవరుస:— సూర్యుడు, చంద్రుడు, అంగారకుడు, రాహువు, గురుడు, శని, బుధుడు, కేతువు, శుక్రుడు, ఈ వరుసగా గ్రహదశలు వచ్చును. జన్మనక్షత్రముచుబట్టి జననకాలదశ యేర్పడును.

కృత్తిక	ఉత్తర	ఉత్తరాషాఢ	రవిదశ	6 సం॥ రములు.
రోహిణి	మాస్త	శ్రవణము	చంద్రదశ	10 సం॥
మృగశీర్ష	చిత్త	ధనిష్ఠ	కుజదశ	7 సం॥
ఆర్ద్ర	స్వాతి	శతభిషము	రాహుదశ	18 సం॥
పునర్వసు	విశాఖ	పూర్వాభాద్ర	గురుదశ	16 సం॥
పుష్యమి	అనూరాధ	ఉత్తరాభాద్ర	శనిదశ	19 సం॥
ఆశ్లేష	జ్యేష్ఠ	రేవతి	బుధదశ	17 సం॥

యొక్క రాసులు నై సర్వికశుభరాసులు. అనగా వృషభ రాసులు, మిథున కన్యలు, కర్కటకము, ధనుర్మీనములు నై సర్వికశుభరాసులు. తక్కినరాసులు నై సర్విక పాపరాసులు.

౧. లగ్నము

జాతకుని జననము ఏ రాశియందు జగునో ఆ రాశి జన్మలగ్నము. లగ్నమునది క్షిప్రరాశిభావము కల్గును. అందున నై సర్వికశుభరాశి కేంద్రాధిపత్యమువలన పాపులగు కోణాధిపత్యమువలన శుభులగు నగుదుడు. నై సర్వికరాశులు కేంద్రాధిపత్యమువలన శుభులగు కోణాధిపత్యమువలన పాపులగు నగుదును.

కేంద్రకోణాధిపత్యములు రెండును గలిపినప్పుడు నై సర్విక శుభుడగు శుక్రకు శుభుడుగానే నెంచవలెను. గాని పిరిక శుభత్వమును, పాపత్వమును సమానముగ బట్టునగునక శుభత్వా శుభత్వములు స్థితివలన నిర్ణయింపవలెను. అనగా శుభుడైన నీ శుక్రకు కేంద్రయందుండిన పాపత్వము బలముగా గలుగును. కోణమందున్నయెడల శుభుడగును శుభత్వమును పంచమకోణము యొక్కవలెనగు. మిత్రమరాశియగు ద్వితీయమందుండిన భవయోగము. 3, 6 8, 11, 12 తృతీయ మృద్ధాప్యమలాభ వ్యయములందుండిన మిక్కిలి యోగము లుచ్చును.

నై సర్విక రాశులకు కేంద్రకోణాధిపత్యములు రెండును 7 లిగి వప్పుడు రాశులుగా నెంచబడును గాని యింకొకగూడ కేంద్రాధిపత్యములందు మొదట నే యాధిపత్యము గలుగునో పిమ్మట నేది గలుగునో చూడవలెను. అనగా యిందు కేంద్రాధిపత్యము గలిగి పిమ్మట కోణాధిపత్యము గలిగినయెడల నట్టి నై సర్విక రాశులకు పాపత్వము హెచ్చుగా నుండును ఏనికి కేంద్రస్థితియైనా, కోణస్థితియో కలిగినయెడల పాపభలమునే యున్నును. అని

శ్రీ జాతక నారాయణీయము

ప్రథమ ఖండము

గ్రహ బలాధ్యాయము

1. గురు, శుక్ర, పూర్ణచంద్రులు నై సర్గిక శుభులు, ప్రతి జాతకమునకు నీ మూడుగ్రహములును స్వభావముచేతను శుభ గ్రహములుగా నెంచవలెను. పూర్ణచంద్రుడనగా, శుద్ధవిదియ మొదలుకొని శుద్ధ పంచమివరకు బాలగ్రహము. శుద్ధ పంచమి మొదలు శుద్ధ దశమివరకు మధ్యమబలము గలవాడు. శుద్ధ ఏకాదశి మొదలు బహుళ పంచమివరకు పూర్ణచంద్రుడు. బహుళ వృషి మొదలు ఏకాదశివరకు వృద్ధగ్రహము. బహుళ ద్వాదశి మొదలు చతుర్దశివరకు క్షీణుడు. అమావాస్య, ప్రతిపత్తులు అస్తంగతుడు. శుద్ధ పంచమి మొదలు బహుళ ఏకాదశివరకు చంద్రుని నై సర్గిక శుభునిగా భావింపవచ్చును. తక్కిన తిథులలో నై సర్గిక పాపుడుగా నెంచవలెను.

నై సర్గిక పాపులతో గలసిన బుధుడు అశుభుడు. గురుశుక్రలును ముందు వివరించిన ప్రకారము నై సర్గిక శుభుడైన చంద్రుడును గలసినప్పుడు బుధుడు నై సర్గిక శుభుడు. బుధు డేగ్రహముతోను గలియకయుండినను నై సర్గిక శుభుడే.

2. రవి, కుజ, శని, రాహువు, కేతువులు నై సర్గిక పాపులు. వీరు స్వభావముచేతనే పాపఫలము నిచ్చువరు. నై సర్గిక శుభుల

జాతకుని బ్రవర్తన లగ్నమునుబట్టి కొండరు నిరూపించెనను, అదియును సమంజసముగాదు. లగ్న చతుర్థాధిపతుల నిర్ణయిలో ముఖ్యముగ జతుర్థాధిపతిని బరికిలించి ప్రవర్తన నిరూపించవలెను. అనుభవమున కీపద్ధతి సరియైనదని తేలుచున్నది.

ఇవిగాక సింగను గారిత్యములుగలవు.

శరీరతత్వము, ఖౌద్యాము, జీవనోపాధి, జ్ఞానము, విద్ర, స్వభావము, మానము, కీర్తి.

ద్వితీయము:- ధనము, వాక్కు, కుటుంబము, నేత్రము, విద్య, జ్ఞానము.

లోహములు విద్యము, ఇతరులకు సహాయము చేయుట, కృత్రి

మము, అన్యతలు. జహ్వా, ఆ గ్రహము, రోషము, దా

త్వత్వము, మృదువైనదనము, బోమకత్వము, ముదలైనది.

తృతీయము :- భ్రాతృ, సాహసము, చెవులను, జిత్తభవ,

దాసదాన్యాదవగము, యాత్ర, స్వధర్మము, శక్తి, అహం

భావము, కోపము, ఉపాయము, పౌరుషము.

చతుర్థము :- మాతృ, విద్య, గృహము, అభ్యంగనము, బంధు

సౌఖ్యము, కృపి, క్షేత్రము. ఆరాధనము, తటాకము,

కూపము, వీరి ప్రతిష్ఠ, శీలము, సాధము, శాస్త్రము, గోగ

ణసంపద, వాహనము, వివాదము Litigation

పంచమము :- పుత్ర, ప్రజ్ఞ, మంత్రములు, మనస్సు, వివేకము,

పితృ, విత్తము, స్త్రీధనము, అన్నప్రదానము, కావ్యరచన,

మారచింత, గాఢీర్థక్రమ, హాసత్యము, మృదువైనదనము,

స్నేహము, గోపనము, క్రయవిక్రయములు, విష్ణు

పద్మము :- శత్రు, జ్ఞాని, శాస్త్రము, శాస్త్రపరిశోధన, తంత్రము,

ఉగ్రకర్మ, మార్గములు.

రిపుసంతోషము, చిత్తక్షేపము, ఉన్మాదము, చోర, విపత్తు, కారాగృహము, సహోదరాది కలహము, రహస్యస్థలము లలో, వ్యాధి, అశిశూలము, మూత్రవ్యాధి, మధు మూత్రము.

సప్తమము :- వివాహము, కళత్రము, భోగము, శృంగారము, అలంకారము, వాణిజ్యము, విజయస్థానము, గాననృత్య విద్యలం దభిరుచి, దానము.

అష్టమము :- ఆయుష్యము, సౌఖ్యము, పరాభవము, మృతధనము, కలహము, ప్రతిబంధకము, విపత్తు, మేహము, భ్రాతృశత్రువులు, కళత్రపీడ, రాజదండన, ఋణము, ద్రవ్యతయము జీవవధ, శిశుచ్ఛేదము, అకస్మాన్మరణము ఉగ్రదుఃఖము, కళత్రనష్టము, కష్టజీవనము.

నవమము :- పితృ, దాన, ధర్మ, తీర్థయాత్ర, పితృభక్తి, తపస్సు, ఉపాసన, దేవభక్తి, ఐశ్వర్యము, తురగాదివాహనము, పట్టాభిషేకము, వైదికము, బ్రహ్మజ్ఞానము, కర్షకము, మేనమామలు, మేనత్తలు.

దశమము :- కర్మ, వ్యాపారము, వీర్యము, ఆజ్ఞ, రాజకార్యము, మానము, జీవనోపాధి, వాణిజ్యము, కీర్తి, నిధి, నిక్షేపము, ప్రవర్తన (Character)

ఏకాదశమము :- లాభము, ఆయువు, దురాశ, జ్యేష్ఠభ్రాతృ, ఉపాసన, ధనార్జన, ఆభరణప్రీతి, కళలయందిష్టము, వ్యవహారము.

ద్వాదశమము :- కుజ, శని, రాహువు, శత్రుభయము, మనోవ్యధ, వీర్యము, పాపఫలము నిచ్చునై న్యము నష్టము, క్షుద్రదేవతోపాసన,

గ్రహకారకత్వములు

రవి :- ఆత్మ, శక్తి, ఉష్ణము, ప్రభావము, శైవోవాసన, శైర్య రాజాశ్రయము, పశువులు, పిత, దుచి, జ్ఞానోదయము, ఉత్సాహము, సంచారము, వ్యవహారము, అలంకారప్రీతి, శిరోవ్యాధి, దీప్తికోశము, రక్తవ్యాధులు, శిరోరోగములు.

పగలు జనించినవానికి సూర్యుడు పితృకారకుడు. రాత్రిజనించినవానికి శని పితృకారకుడు.

చంద్రుడు :- మనస్సు, బుద్ధి, మాత, ప్రానాదము,

సౌఖ్యము, గానకళా విద్యలందు ప్రీతి, జలగండము, గభ్రీ, పరిహాసము, లావణ్యము, భోజనసౌఖ్యము, ఉష్ణాన్నప్రీతి, రాజలాంఛనములు, రాజలక్షణము, పిచ్చి, ఉగ్మాదము, మనోవ్యాధి.

పగలు జనించినవానికి శుక్రుడును. రాత్రి జనించినవానికి చంద్రుడును మాతృకారకులు.

కుజుడు :- అన్నదమ్ములు, అక్కసెల్లండు, భూమి, భృత్యులు, పరాక్రమము, ఉదారబుద్ధి, ఆరామవాసప్రీతి, మూర్ఖత, కోపము, విదేశయానము, రాజసేవ, సుబ్రహ్మణ్యప్రీతి, పరదూషణ, శత్రుజయాభిలాష, గ్రామాధినాథప్రీతి, సేనాధిపత్యము, చిత్తచాంచల్యము, కలరా, మశూచికము, క్రిమిసంబంధముగల రోగములు, కుసుమవ్యాధులు, అతివేడిసంబంధమగు వ్యాధులు.

బుధుడు :- ప్రజ్ఞ, విజ్ఞానము, కర్మ, విద్య, గణితము, జ్యోతిషము, శిల్పము, తీర్థయాత్ర, వాణిజ్యము, మృదువచనము, మాతామహులు, హాస్యము, క్రయవిక్రయములు, విష్ణువాసన, వ్యాకరణశాస్త్రము, శాస్త్రపరిశోధన, తంత్రము, స్ఫోటకసన్నిపాత జ్వరములు.

గురుడు :-బుద్ధి, దేహపుష్టి, పుత్రులు, ధనము, భూమి, సుకర్మ
వాహనము, నిత్యేషము, మిమాంసశాస్త్రము, జ్యోతి
షము, పౌత్రులు, మహిషము, అశ్వము, వేదాంతప్రీతి,
పెద్దల పేరు, శాశ్వతమగు పనులుచేయుట, రాజసన్ధానము,
గృహము, యజ్ఞాదిక్రతువులు, శైవోపాసన, పితృభక్తి,
గురుభక్తి, మంత్రోపాసన, దేవాలయప్రతిష్ఠ, దేవలోక
ప్రాప్తి, సోపకారము, సన్నిపాత జ్వరములు, దంత
వ్యాధులు.

శ్రుడు :-కళత్రము, వివాహము, భాగ్యము, భోగము, నేత్రము,
సత్యవాక్కు, వాహనము, ఛత్రచామరములు, కీర్తి,
గర్వము, క్రయవిక్రయము, సౌందర్యము, గీతము, కళత్ర
సౌఖ్యము హాస్యము, భృత్యులు, గాంభీర్యము,
రాజ్యము, సౌకుమార్యము, వీణ, స్వల్పాహారము, భూషణ
ధారణము, కళానైపుణ్యము, నాటకాలంకారము, కవి
త్వము, ఆంధ్రభాషకు ప్రబంధరచన, లక్ష్మీభక్తి, గోభక్తి,
రాజకీయము, భరతశాస్త్రము, చాతుర్యము,

అయువ్యము, మరణము, జాడ్యము, చర్మము, వనుగులు,
గుఱ్ఱములు, విరోధము, సభాజడత్వము, దుఃఖము, దానము,
ఔదార్యము, సుకర్మము, గురుభిక్తార్థము, ప్రసిద్ధజీవి
తము, క్రూర్యము, కులవిద్యా సంగ్రహము, కృషిజీవనము,
తామసము, భీతి, దీర్ఘనిచారము, కఠినచిత్తము, అజీర్ణము,
కూలనొప్పులు, పక్షివాతము, కీళ్ళనొప్పులు, Infantile
paralysis, Blood pressure, Intestinal F. B.
nervous debility, Spermatorrhoea, Gastric troubles.

రాహువు :-పుత్రులు, మాతామహులు, తీర్థయాత్ర, నేత్రహాని,
భ్రాతుఁలశత్రువు, తీక్షణవాక్కు, అడవులలో సంఘర్షించుట.

ప్రతాపము, హస్తోపాసన, కైశ్యపిద్య, గ్రహపీఠ, తటాకము, ఆరామము, శూలకొన్నియ, క్షుద్రదేవతోపాసన. కేతువు :- పితామహులు, మోక్షము, గంగాస్నానము, బహుదానము, మంత్రశాస్త్రము, బ్రహ్మపిద్య, వ్రణములు, స్ఫోటకాదులు, శత్రుపీఠ, చపలత్వము, మితభావత్వము, మాన్యవరము, మోక్షము.

గ్రహములవర్ణలు

ప్రతిగ్రహమునకు :- ఉచ్చ	దీప్తావస్థ
స్వక్షేత్రము	స్వస్థావస్థ
అధిమిత్రస్థానము	ముదితావస్థ
మిత్రగృహము	శాంతావస్థ
సమగృహము	హీనావస్థ
శత్రుగృహము	దుఃఖావస్థ
పాపులతోగూడినపుడు	వికలావస్థ
యుద్ధపరాజితగ్రహము	ఖలావస్థ
సూర్యునితోగలసినపుడు	శోషావస్థ

గ్రహములకు :- దీప్తావస్థ, స్వస్థావస్థ, ముదితావస్థ, శాంతావస్థ, ఇవి శుభమునుజేయును. హీనావస్థ, కేవలమశుభముగాదు తక్కినయవస్థ లశుభమును జేయును. సమయముల చేష్టలు, విశేష ముఖ్యములు గావని యెంచి వాని నివరించలేదు.

గ్రహములు సూర్యునితోగలసిన సస్తంగతము.

చంద్రునితోగలసిన, సమాగమము, అనగా బలమువృద్ధి.

కుజనితోగలసిన గ్రహయుద్ధము, కుజనితో రవ్యేతర గ్రహము
 లెవ్వరు గలసినను కుజనకును, వారికిని యుద్ధముగలుగును. కుజని
 కంటె నారాశిలో నెక్కువ భుక్తియైన గ్రహముకు జయము.
 తక్కువభుక్తి పరాజయము. గ్రహములు స్థిరరాసులందున్నను
 గొంతయోగముగలదు. ద్విస్వభావములందు మిక్కిలియోగము.

గ ద్య

ఇది శ్రీ పార్వతీ పరమేశ్వర కరుణాకటాక్షలబ్ధ మాధ్వల్యసగోత్ర
 పవిత్ర శ్రీ వాడ్రేవు వంశపయః పారావార రాకాసుధా
 కర శ్రీ రామ స్వామిశ్వరార్య పాత్ర వేంకటరాజా
 మాత్యపుత్ర సుకవిజనవిధేయ సూర్యనా
 రాయణమూర్త్యాభిధేయ బ్రహ్మతంబై న
 వచనరూపంబగు జాతక నారాయణీ
 యమను జ్యోతిషగ్రంథంబున
 బ్రధమ ఖండంబునందు
 సంజ్ఞాధ్యాయము
 సంపూర్ణము

జాతక వారాయనీయము - ప్రథమఖండము

గౌరవరథే నమః || జాతక చక్రమును 12 ఇండ్లు అని మొదటి రాసులు. లగ్నము ఏరాశిలో నచ్చునో నిరూపించు కొనవలెను. ఒకకా రాసునకు తొమ్మిది గ్రహము లే నక్షత్రముం దేవాదములందున్నవో చూడవలెను. ఇవివ రాంగము సహాయము చేత దెలిసికొనవచ్చును. ఆ నక్షత్రవాదము లే రాసులగునో యా రాసులయం దామీ గ్రహములను గురించవలెను. కొన్ని గ్రహములు ఆరోజున ప్రవేశమగును. కొన్ని గడచిన రోజులలో ప్రవేశమగును. గనుక పంచాంగములో గ్రహముల ప్రవేశము నిష్కర్షగా బోధపట్టుకొని చక్రమునకు ౬ రాసులలో పేయవలెను.

భావములు

జాతకస్వరూపము, పండ్లెండు భాగములు. అది లగ్నము మొదలు చూచుకొనవలెను.

మొదటిది, లగ్నము, తనుభావము.

జాతకునకు శరీర మెట్టివో, లగ్నమట్టిది. గనుక నే తనుభావమని దానికిబేరు. లగ్నాధిపతికి ద్వాదశభావ లక్షణములును గలవు. ఏ భావమును విచారించినను లగ్నాధిపతినిగూడ నా భావాధిపతితో సమానమైన ప్రాముఖ్యతతో చూడవలెను.

సప్తమస్థానము, అస్తరాశి గనుక దానినిబట్టిగూడ గొందరు జూచెదరు. లగ్నమును, లగ్నాధిపతినిబట్టి యంగసౌప్తవము ఆయుర్దాయము, తెలియును. రూపమునుగూడ దీనినిబట్టి తెలిసికొనవచ్చునని గొందరందురు. గాని చాలమంది నీ మతము సంగీకరించలేదు. భట్టోత్పలయవనాదులు “లగ్ననవాంశ పతుల్యశరీరాః” అని వాక్రుచ్చిరి. నవాంశాధిపతులనుబట్టి చూచినయెడల సరియైన ఫలములు వచ్చును. తప్పలురావని యనుభవము తెలుపుచున్నది.

సంక్షాధ్యాయము

మఖ	మూల	అశ్వని	కేతుదశ	7 సం॥
పుబ్బ	పూర్వాషాఢ	భరణి	శుక్రదశ	20 సం॥
మొత్తము—				120

ఋతౌద్యంతమును దెలిసికొనుట

ఋక్ష మనగా నక్షత్రము. అన్యంత మనగా నానక్షత్రమెప్పుడు ఛారంభమగునో యది మొదలు ఎప్పటివరకుండునో యంతవరకు నైన గడియల మొత్తము ఋతౌద్యంతము. ఒకప్పుడు జనన కాలనక్షత్రము తొలిగా ఛారంభమగును. మరునాటివరకు గూడ నుండును. దినమునకు 60 గడియలు లెక్క ఉదా॥ జనన కాలము నకు పుబ్బానక్షత్ర మనుకొనుడు. తొలిరోజున మఖనక్షత్రము 48 గడియ లనుకొనుడు అనగా దినప్రమాణము రాత్రి పగలు కలిసి 60 గడియలు. అందులో మఖ 48 గడియలు పోగా ఆరోజున పుబ్బానక్షత్రము 17 గడియలున్నది. జననమైనరోజున పుబ్బ 47 గడియ లనుకొనుడు. గనుక మొత్తము $17 + 47 = 64$ గడియలు ఋతౌద్యంతమైనది. /

దశాశేష మెట్లనగా

పుబ్బనక్షత్రము 64 గడియలలో జననకాలమువరకు 48 గడియలు భుక్తియైనది. ఇకను 16 గడియలు శేషమున్నది అనుకొనుడు.

శుక్రదశా సంవత్సరములు 20. 64 గడియలకు 20 సం॥రములు. 48 గడియలకు 15 సం॥రములు. 16 గడియలకు 5 సం॥రములు. జననకాలమునకు దశాశేషము 5 సం॥రములు.

కాతకచక్రము వేయవద్దతి

జననకాలమున కేలగ్నమో, అదియెట్లు తెలిసికొనవలెనో,

(శ్రీ) జాతక నా రాయణీయము - ప్రథమఖండము

ద్వితీయాధిపతి లాభాధిపతిలో గలిసి కేంద్రకోణములలో నెక్కడనున్నను యోగమునిచ్చును. ఏచిబడిన యెడల యోగమే గలుగును.

నై సర్గిక పాపులకు ద్వితీయాధిపత్యమున్ను, కేంద్రాధిపత్యమున్ను గలిగి కేంద్రమునందై నను, కోణమునందై నను నున్నయెడల యోగముగలుగును. ఈ కేంద్రకోణములు వారికి నుచ్చయయ్యెనేని యోగభంగము అవయోగము అగును. నై సర్గిక పాపులకు ద్వితీయాధిపత్యముపట్టినప్పుడు కేంద్రకోణస్థితి శుభము. కోణస్థితికంటె కేంద్రస్థితి మంచిది. కోణస్థితివలన సామాన్యయోగము, అవయోగము మాత్రము చేయదు. నై సర్గిక పాపులకు ద్వితీయ లాభాధిపత్యమును బట్టి కేంద్రకోణములం దున్నప్పుడు యోగమునిచ్చెదరు. కేంద్రము కంటె కోణముమంచిది. ద్వితీయ తృతీయాధిపత్యములు పట్టిన నై సర్గిక పాపగ్రహము లాభమందున్న యోగము చేయును. నై సర్గిక పాపులకు ద్వితీయ ద్వితీయాధిపత్యములు గలిగి లగ్న పంచమ నవమములం దున్నప్పుడు యోగమునిత్తుడు. లగ్నము కంటె బంచమ నవమములు బ్రబలము.

మిత్రరాశియయిన ద్వితీయమునకు నై సర్గిక పాపుడు అధిపతియై బాని కింకొక యాధిపత్య ముండెనేని నీ రెండవ యాధిపత్యము యొక్క శుభమునుగాని యశుభమునుగాని మొదటి యాధిపత్యము ప్రబలముచేయును. నై సర్గిక పాపులకు కేంద్రాధిపత్యము పట్టి 'యశుభరాసులలో' (3, 6, 9, 11, 12) భాసులలో వాకదానికి కూడ నాధిపత్యమును పట్టి కేంద్రకోణములలో నున్నయెడల యోగమునిత్తుడు. ఆ స్థానములు ఆ నై సర్గిక పాపులకు మచ్చుస్థానము కాకూడదు. ఉచ్చయయ్యెనేని యోగమునిచ్చును.

గ్రహబలాధ్యాయము

నై సర్గిక పాపగ్రహములకు కోణాధిపత్య కేంద్రాధిపత్యము గలిగి యందు కోణాధిపత్యము ముందును, కేంద్రాధిపత్యము తరువాతను గలిగినప్పుడు శుభఫలమునే నిచ్చెదరు. నై సర్గిక పాపులకు కేంద్ర కోణాధిపత్యములు గలిగి పాపస్థానములగు 3, 6, 8, 11, 12 తృతీయషష్ఠాష్టమ లాభవ్యయములందు రేచి మంచియోగమునిత్తురు. సీచపట్టెనేని మరింత హెచ్చుయోగము నిచ్చెదరు. నై సర్గిక పాపులకు కేంద్రాధిపత్యము మాత్రము గలిగినప్పుడు శుభు లగుదురు. ఇట్టి శుభులకు కేంద్రస్థితివలన శుభత్వము హెచ్చును కోణస్థితిగూడ శుభమే. కేంద్ర మంత యోగము నియ్యదు. ఈ కేంద్రములు నై సర్గిక పాపుల క్షేత్రము లైనయెడల మరింత శుభము హెచ్చును. ఇట్టి శుభులకు కేంద్రాధిపత్యము గలిగిన నై సర్గిక పాపుల సంబంధము న్నప్పుడు యోగములు మరింత ప్రబలమగును. ఆస్థానములు సీచ మైనయెడల నికను యోగమెక్కువ. నై సర్గిక పాపగ్రహములకు దృతీయ షష్ఠాష్టమ లాభవ్యయాధిపత్యములు పట్టి యాస్థానముల లోనే యున్నయెడల యోగమునీయజాలరు. అప్పు డుచ్చపట్టిన యెడల మరింత అవయోగము. తృతీయ షష్ట అష్టమ లాభవ్యయాధిపతులు కేంద్రమునందు, కోణమునం దున్నయెడల యోగము నిచ్చెదరు. కేంద్రమునందుకంటె కోణమునందు హెచ్చుగా యోగము నిచ్చెదరు.

నై సర్గిక పాపులకు మిత్రరాశియగు ద్వితీయమునకు సాధిపత్యము గలిగి ద్వితీయమంటే యున్నయెడల సామాన్యయోగము.

ద్వితీయాధిపత్యముగలిగి కేంద్రమంటే నునికి గలిగినయెడల శుభము కలుగును. లాభమందున్నను యోగము చేయును. లాభాధిపతితో గలిసి ద్వితీయలాభములలో నెక్కడనున్నను యోగమునిచ్చును.

స్వక్షేత్రములైనచో భావత్వమునకు బలము. అట్టివానిని పాప
గానులలో నుంచినను, విశేషములైనచో ఈ భావము శుభుడగును.
ఇది యేలాలగ్నమునకు జూచినచేతు.

నై సర్గిక పాపునకు ముందుగా కోణాభివత్వమునకు, పిదప
కేంద్రాభివత్వమును గణించిచో శుభుడగును. ఏనికి కేంద్ర కోణ
స్థితివలన శుభము కలుగును. అది స్వక్షేత్రము లైనచో మరింత
శుభత్వము కలుగును. కోణాభివత్వమునకు కేంద్రాభివత్వము మేచ్చు.
అనగా మంచియొక మిచ్చును.

పూర్వము ఋషులు తమశిష్యులకు ముఖముఖిని యీ శాస్త్ర
మునకు నాంప్రదాయములను జెప్పి తరువాత శాస్త్రమును ప్రారం
భించెడివారు ఈ నాంప్రదాయముల ప్రత్యేకముగా నే గ్రంథము
నందును జెప్పించుచున్నాము. ఈ నాంప్రదాయములనుబట్టి యోగము
లను మాత్రము వ్రాసి వారు. కాబట్టి జ్యోతిషశాస్త్రములోని
గ్రంథము లెన్నిజూచినను శాస్త్రనాంప్రదాయ పరిజ్ఞానము లేని
యెవరి దానిఫలితము లేదు. ఇది జ్యోతిషశాస్త్రమున శుభుడనగా
నెవ్వరు? పాపియనగా నెవ్వరు? అను సందేహము ప్రతి జ్యోతి
ష్యునకు గలుగవలసినది. గాని జ్యోతిషము చదువువాడుగాని,
చెప్పవాడుగాని, యిది తెలిసి కొనక నై సర్గిక శుభులను శుభులు
గాను, నై సర్గిక పాపులను పాపులుగను, జూచికొని యాంప్రకారము
సరిగా జాతకములలో ఫలితము జెప్పకొనుచుండుటను నొకప్పుడు
చెప్పినది సరిగా నుండుటయు, నొకప్పుడు చెప్పినది సరిగా నుండక
పోవుటయు గలుగుచున్నది. దీనికి కారణమేమి యనగా
ఫలితభాగమున శుభుడన్నమాట ఋషులచే నెక్కడ నుప
యోగించినను, అది యీ క్రిందివిధముగా జూచుకొనవలెను.

1. నై సర్గిక శుభునకుగాని, పాపిగాని, స్థితివలనను; 2. ఆధి
పత్వమువలనను; 3. ఇతర గ్రహసంబంధమువలనను, శుభత్వము

గాని, అశుభత్వముగాని, యేర్పడును. అట్టివాడు శుభుడుగాగాని, అశుభుడుగాగాని యెంచుకొని యాప్రకారము శుభ పాప ఫలములను జెప్పుకొనవలెను.

ప్రతిభావమునకు గారకుడున్నటులే బ్రతిభావమునకు గ్రహములు కొన్ని శుభప్రతిపాదకములుగాను, గొన్ని యశుభత్వమును బ్రతిపాదించునవిగాను నుండును. కొన్ని సమత్వముగా నుండును. పాపగ్రహము లే భావమందుండునో యా భావమునకు నపకారము జరుగునని చెప్పుమాట సర్వదా వర్తింపదు. నై సర్గిక పాపులైనను గొన్ని భావములకు గొంతకు శుభత్వ మిచ్చెదరు. అట్టివాడు నై సర్గిక శుభులకంటెగూడ నా భావములందున్నయెడల శుభత్వ మిచ్చెదరు. ఎట్లనగా ఊరవి, రాహువులు పాపులైనను బుత్ర భావమందుండి రేసి బహు పుత్రయోగ మిచ్చెదరు. మరియు నై సర్గిక శుభులైన శుక్రబుధులు పుత్రభావమునందుండిన సంతాన నష్టము గలుగును. అదేవిధముగా కళత్రవిషయమై రవి పాపిగాడు. శని యాయుర్ధాయమునకు బాపికాడు. సత్రవర్తనకు గేతువు మంచివాడు.

నై సర్గిక పాపులు కొన్ని కొన్ని భావములయందున్నయెడల గొన్ని భావములకు బ్రత్యేకముగ నష్టము చేయుదురు. కొన్నిటికి సామాన్య నష్టము చేయుదురు. కొన్నిటికి పై చెప్పిన విధముగా వృద్ధిచేయుదురు. ఊరవిరాహువులుగాని, రవిశుక్రులుగాని, శుక్రరాహులుగాని, వీరుముగ్గురుగాని, యిందులో నొక్కరుగాని లగ్నాత్తు ద్వితీయమందున్నయెడల నేత్రములకు హాని జరుగును. అటులే భ్రాతృహానిమందుగాని, భ్రాతృహాని భ్రాతృహానిమందుగాని మూడున్నయెడల భ్రాతృనష్టము, రాహువుకూడ భ్రాతృనాశ కరుడు. ఈరాహువు లిద్దరునుగలిసి తృతీయ, పంచమ, అష్టమముల

యందుండిన భ్రాతృకృష్ణము అష్టమమునందుండిన కజుకు విశేష దృష్టిచేత భ్రాతృకృష్ణమును జూచుటచేత నాభావమునకు నష్టము, కజునకు సప్తమదృష్టికంటె చతుర్థదృష్టియు, చతుర్థదృష్టికంటె నష్టమదృష్టియును బలవత్తరములు, గురుశనులకుగూడ విశేష దృష్టులు బలవత్తరములు.

వ్యయమునందు శుభగ్రహముగాని పాపగ్రహముగాని యున్న యెడల ఆయుష్షీణముచేయును. అనగా ఆ గ్రహము ఇయ్యవలసిన నామువు నీయజాలడని యర్థము.

జ్యోతిషఫలములు దెలిసికొనుటకు, గ్రహములు, రాసులు, లగ్నము - ఈ మూడును ఆధారములు. లగ్నము, చతుర్థము, సప్తమము, దశమము - ఇవి కేంద్రములు, (లగ్నము) బంచమము ననమము - ఇవి కోణములు, కేంద్రకోణములు శుభస్థానములు.

తృతీయ, షష్ఠ, అష్టమ, లాభ, వ్యయములు అనగా 3, 6, 8, 11, 12 స్థానములు పాపస్థానములు. ద్వితీయము మిత్రమస్థానము.

ఈ శాస్త్రమునందు లాభాధిపతి ధనభావమునందును ఆయుర్విషయములోను శుభుడుగా నెంచబడును. లాభాధిపతి స్వయముగా దన దశ, అంతర్దశ వచ్చినప్పుడు అంతయోగమీయడు. ఈ గ్రహము యోగకారకునితో గలిసినప్పుడు వారిని మరింత యోగవంతులను జేయును. గనుక నే ఋషులు లాభాధిపతిని పాపిగా జెప్పినను యోగమునిచ్చెడి గ్రహములలోగూడ చేర్చినారు.

నై సర్గికశుభగ్రహమునకు గ్రేహాధిపత్యమువలన గలిగిన అశుభత్వఫలము యెక్కువ కోణాధిపత్యమువలన గలిగిన అశుభత్వ ఫలము తక్కువ. వీడు కేంద్రములయందుండిన యోగము నివ్వడు. ద్వితీయమున, కోణమునందు సామాన్యము 3, 6, 8, 12 స్థానము లందు యోగమునిచ్చును.

నై సర్గిక పాపగ్రహములకు కేంద్రాధిపత్యమువలన నెక్కువ శుభఫలము గలుగును. కోణాధిపత్యమువలన గలిగినది తక్కువ ఫలము గలుగును.

నై సర్గిక పాపములకు, నై సర్గిక శుభములకు యోగపేషయమునందు వారి యాధిపత్యముచేతను, స్థితిచేతను, గ్రహసమాగమముచేతను శుభత్వాశుభత్వములు కల్గియుండునెను.

అనగా నై సర్గికముచేతనే గ్రహములకు నిది శుభగ్రహమనియు, నిది పాపగ్రహమనియు నిర్ణయించుకొనగూడదు. నై సర్గికశుభులైన గురు, శుక్ర, చంద్ర, బుధులకు శుభస్థానములైన కేంద్రకోణములకు ముఖ్యముగా కేంద్రములకు నాధిపత్యము కలిగినప్పుడు పాపత్యము సిద్ధింది వారికి కేంద్ర (కోణ) ముః స్థితియును గలిగెనేని ప్రబలమైన పాపత్యము నట్టిది. కేంద్రస్థితికంటె గోణస్థితివలన గొంత పాపము తక్కువ. ఏదికేంద్రాధిపత్యమునైన నై సర్గికశుభుల సమాగమము మంత యవయోగముచేయును. కేంద్రాధిపత్యముపట్టిన నై సర్గిక శుభులకు పాపరాశి స్థితిగలిగెనేని శుభులుగా మారుదురు. 3, 6, 8, 11, 12, స్థానములు పాపస్థానములు. ఇట్లు శుభులుగా మారిన గ్రహములకు 3, 6, 8, 11, 12, స్థానాధిపతుల సంబంధమున్న యెడల శుభత్వము నింక సధికుగును.

నై సర్గిక పాపగ్రహములకు కేంద్రాధిపత్యమువలన శుభత్వమును, కోణాధిపత్యములువలన పాపత్వమును సిద్ధించును. కేంద్రకోణాధిపత్యము లొకేమాదుగా గలిగి కేంద్రమందైనను కోణమందైనను ఉనికి గలిగినప్పుడు కేంద్రము ముందు కోణము తరువాత నున్న యెడల కోణాధిపత్యమువలన గలిగిన పాపత్వమే మిగులును. ఈ గ్రహములకు కేంద్రములు, కోణములు, స్వత్రేత్రములై యుమెంత హెచ్చునుో నంత హెచ్చు పాపఫలమును గలుగును.

మయ్యేటట్లు యెక్కువయోగము నిచ్చెదరు. నై సర్గికపాపులకు కేంద్రకోణములకు మూత్రమే అధిపత్యము పట్టినయెడల వారు కేంద్రమందున్నను, కోణమందున్నను ప్రబలయోగము నిచ్చెదరు. ఈ యోగము తులాలగ్నములకువచ్చు తక్కిన లగ్నములకు జరుగును. తులాలగ్నములకు మూత్రము నై సర్గికపాపులకు 3, 6, 8, 11, 12 తృతీయవస్తాప్తము యేకాదశ ద్వాదశములయందున్న యోగములు. తులాలగ్నములకు కుజుడు, కేంద్రాధిపతియైనను ద్వితీయాధిపత్యముగూడ పట్టును గనుక ద్వితీయాధిపత్యముతో గూడిన కేంద్రాధిపత్యము శుభము గనుక కేంద్రకోణములయందున్నయెడల మంచియోగము నిచ్చువాడగును. నై సర్గికపాపులయిన రవి శనులు కేంద్రాధిపత్యముపట్టి యా కేంద్రములో రవి శనులు, కలిసినయెడల, మంచి రాజయోగ మిచ్చువా రగుదురు. ఈ కేంద్రములు వారికి శత్రుక్షేత్రములగు కుంభ సింహ రాసులైనయెడల మరింత ప్రబలయోగము నిచ్చువా రగుదురు. నై సర్గిక పాపగ్రహములకు (3, 6, 8, 11, 12) తృతీయవస్తాప్తమలాభ వ్యయస్థానములలో రెండింటికి నాధిపత్యము పట్టినప్పుడు వారి వస్తాప్తమలాభ వ్యయస్థానములయందుండకూడదు. అనగా యోగమునియరు. కేంద్రకోణములలో నున్నయెడల సామాన్యముగా మంచియోగ మిచ్చెదరు. నై సర్గికపాపులకు కేంద్రాధిపత్య శుభత్యము లగ్న కేంద్రముకంటె చతుర్థము దానికంటె సప్తమము, దానికంటె దశమము, (ఉత్తరోత్తరము) బలము యెక్కువ.

నై సర్గిక శుభులు

1. నై సర్గిక శుభులకు నుభయ కేంద్రాధిపత్యము పట్టినపుడు కేంద్రస్థితిగలిగినేని యోగమునియ్యదు. కోణమునందుండినను అంత శుభత్యము చెప్పుటకు వీలులేదు. వీరు కేంద్రాధిపతులై తృతీయ

వస్త్రావృత్తిలక్షణములను దున్నప్పుడు వానియొగ మిచ్చెదరు. ఈ వస్త్రావృత్తిలక్షణములు ఉచ్చస్థానములైనయెడల మరింత యోగము చేయుదురు. ఇవి కుజక్షేత్రములైనను యోగముపట్టును.

2. ఏరికి కేంద్రకోణాధిపత్యముపట్టి కేంద్రమందున్నప్పుడు మంచియోగము నియ్యదు. సామాన్యముగా బడుగును. కోణమందున్నయెడల కొంచెము మంచి కనబడును. కేంద్రస్థితికంటె కోణస్థితి కొంచెము శుభము. ఏడు వస్త్రావృత్తిలక్షణములను 3, 6, 3, 11, 12 తృతీయ వస్త్రావృత్తిలక్షణములను దున్నప్పుడు మంచి యోగము నిచ్చెదరు. ఉచ్చ అయినయెడల మరింత యోగము, నీచ అయిన నశుభము కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన నైసర్గికశుభులు. కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన వేరు నైసర్గిక శుభులతో గలిసి కేంద్రమందున్నయెడల మరింత అవయోగము గలుగును. ఏడు కేంద్ర కోణములందుగాక, తృతీయ వస్త్రావృత్తిలక్షణములందుండిన మంచి యోగము నిచ్చెదరు.

నైసర్గిక శుభులు ముందుగా కేంద్రాధిపత్యము గలిగి పిమ్మట తృతీయ వస్త్రావృత్తిలక్షణములలో నొక దానికి నాధిపత్యము గలిగినప్పుడు ఏడు కేంద్రకోణములందుండిరేని మంచియోగము. మిత్రరాశియగు ద్వితీయమందున్నయెడల సామాన్యయోగము 3, 6, 8, 11, 12 స్థానములందున్నప్పుడు మంచియోగము నీయుదు.

ఏరికి ముందుగా వస్త్రావృత్తిలక్షణము నాధిపత్యము గలిగి పిమ్మట కేంద్రాధిపత్యము గలిగినయెడల వారు కేంద్రమందుడుటవలన అంత మంచియోగమియ్యదు. కోణమందుడుట మంచిది.

ఏరికి ద్వితీయమగు మిత్రరాశికి నాధిపత్యము గలిగి కోణాధిపత్యము గలిగినయెడల ఆ ద్వితీయమందే యుండుట గోణస్థితికంటె మంచి యోగమిచ్చును. ఆ ద్వితీయమందే లాభాధిపతితో గలిసి

యున్నయెడల మఱిత యోగము, కోణస్థితివలన బ్రబలయోగము చెప్పుటకు వీలులేదు. వీనికి తృతీయ కోణాధిపత్యము గలిగి కేంద్రములందున్నయెడల సామాన్యయోగము.

వీరు తృతీయ షష్టావృత్తము లాభ వ్యయములందున్నప్పుడు మంచియోగము నిచ్చెదరు. ద్వితీయకోణాధిపత్యములు పట్టిన నై సర్గిక శుభులకు దృతీయ షష్టావృత్తము లాభ వ్యయాధిపతులతో గలిసి కేంద్రకోణముల యందున్నను కొంత యోగమిచ్చెదరు.

ద్వితీయ లాభాధిపత్యముపట్టి నై సర్గికశుభులు కేంద్రకోణముల యందున్నయెడల మంచియోగ మిచ్చెదరు. వీరు ధనమందున్న యెడల సామాన్య యోగము, తృతీయ షష్టావృత్తము లాభ వ్యయము లయందున్నయెడల యోగము నియ్యదు. ద్వితీయ లాభాధిపత్యము పట్టిన శుభులు కోణాధిపతులలో గలసి ద్వితీయమందున్నయెడల మంచియోగము. వీరు లాభమందున్నను ధనలాభాధిపతుల దశలకంటె వారితో గలిసియున్న కోణాధిపతుల దశలెక్కువ యోగమునిచ్చును.

నై సర్గిక శుభులకు దృతీయ షష్టావృత్తము లాభ వ్యయములకు నాధిపత్యము గలిగి కేంద్రకోణముల యందున్నయెడల మంచి యోగము నిచ్చెదరు. నై సర్గికశుభులు తృతీయ షష్టావృత్తము లాభ వ్యయాధిపతులై యా స్థానములయందె యున్నయెడల నవయోగము నియ్యదు. ఈ నై సర్గిక శుభులకు రెండాధిపత్యములు గూడ దృతీయ షష్టావృత్తము లాభ వ్యయములలోని వెయ్యెయ్యోపాష్టానములందె స్థితి గలిగినయెడల యోగము నియ్యదు. ఇది మకరలగ్నమునకు మాత్రము వర్తించదు. వీరు కేంద్రకోణముల యందున్నయెడల మంచియోగము నిచ్చెదరు.

నై సర్గిక శుభులకు కేంద్రకోణములును, ద్వితీయమునుగాక

వలన కేంద్రకోణాధిపత్యము వట్టివ నై సన్నిక శుభులయొక్క పాపత్యమునుగూడ గొంతి తగ్గించెదరు. అచగా వాడును కేవలము నవయోగము చేయుదు.

కేంద్రకోణాధిపత్యము వట్టివ నై సన్నిక శుభులు 3, 6, 8, 11, 12 స్థానముల యాధిపత్యము గలిగిన నై సన్నిక శుభులతో గలిసి 3, 6, 8, 11, 12 స్థానములందున్నయెడల వారి కళాంతర్గతల యందు మంచియోగము విచ్చెదరు. తృతీయ వష్టాప్తమ లాభ వ్యయాధిపత్యమువట్టివ నై సన్నిక శుభులు యోగము చేయుదురు.

నై సన్నిక శుభులగు గురుశుక్రలకు నుభయ కేంద్రాధిపత్యము వట్టి తృతీయ వష్టాప్తమ లాభ వ్యయములలోనివే యై వారికి కేంద్రస్థితి గలిగి యుండినయెడల జాతికునకు గొప్ప యోగముపట్టును. సీచమయినను యోగమే.

నై సన్నిక శుభులగు గురుశుక్రలకు కేంద్రాధిపత్యములును, తృతీయ వష్టాప్తమ లాభ వ్యయములలోనివే యై వారికి కేంద్రస్థితి గలిగి యుక్కడ నుచ్చ గలిగినయెడల గొప్పయోగముపట్టును.

గద్య

ఇది శ్రీ పార్వతీ పరమేశ్వర కరుణాకటాక్షలబ్ధ మాధ్వల్యసగోత్ర
పవిత్ర శ్రీ వాడ్రేవు పంశపయః పాకావార రాకాసుధా
కర శ్రీ రామ స్వామీశ్వరార్యపాత్ర వేంకటరాజా
మాత్యపుత్ర సుకవిజనవిధేయ సూర్యనా
రాయణమూర్త్యాభిధేయబ్రహ్మతంబైన
వచనరూపంబగుజాతక నారాయణీ
యమను జ్యోతిషగ్రంథంబున
ప్రథమ ఖండంబునందు
గ్రహబలాధ్యాయము
సగపూర్ణము

శ్రీ చాతర నారాయణీయము

ప్రథమ భండము

బాలార్చిష్టాధ్యాయము

అగ్నిష్టమాధిపతులు వ్యయమందుండి కేంద్రకోణముల యందుగాని, బాధమునందుగాని, గురు, బుధ, శుక్ర పూర్ణచంద్రులు లేనియెడల బాలార్చిష్టయోగము.

కేంద్రములయందు శాపగ్రహములుండి యేకాదశము తప్ప తృతీయ పష్టాష్టమవ్యయములందు నై సర్గిక శుభులున్నయెడల బాలార్చిష్టము. నై సర్గిక శుభులకు నాధిపత్యసంబంధము చూడ నవసరములేదు. (2) అగ్నిమందు శని, (మకరముతప్ప) చతుర్థి మందుగాని, సప్తమమందుగాని, రవి కజాలుండి నై సర్గిక శుభగ్రహములు తృతీయమందు పష్టమమునందు, అష్టమము నందు, వ్యయమునందున్నను, బాలార్చిష్టములు. (3) చంద్రుడు బలహీనుడై అగ్నిమందున్నను, కేంద్రములో నెక్కడనున్నను, బాలార్చిష్టము. (4) నై సర్గిక పాపులు తృతీయ పష్టాష్టమ వ్యయములందుండినను, బాధమందుగాని, కేంద్ర కోణము లందుగాని, నై సర్గిక శుభులలో నొక్కడైనను లేనియెడల బాలార్చిష్టము. (5) అగ్నిమందు నై సర్గిక పాపులుండి తక్కినగ్రహములు (రాహుకేతువులుతప్ప) వ్యయమందు బడినయెడల బాలార్చిష్టము. (6) తృతీయ పష్టాష్టమములయందు తక్కినగ్రహము

లుండి లగ్నమందు నై సర్గికపాపులున్న బాలారిష్టము. (7) లగ్నమందు నై సర్గికపాపులలో నొక్కడైననుండి తక్కిన గ్రహములన్ని ద్వితీయమందున్నయెడల బాలారిష్టము. (8) నై సర్గికపాపులు తృతీయాష్టమములందుండి ద్వితీయమందు నై సర్గికశుభు లందఱునున్నయెడల బాలారిష్టము. (9) తృతీయాష్టమములందు నై సర్గికపాపులుండి వృష్టమమునందుగాని, వ్యయమందుగాని, వృష్టవ్యయములందుగాని నై సర్గికశుభు లందఱును జీరినయెడల బాలారిష్టయోగము. (10) అష్టమమునందు శనియున్నను కేంద్ర కోణములందొక్క నై సర్గిక శుభుడైన లేనప్పుడు బాలారిష్టము. (11) కేంద్రములందు నై సర్గికపాపులుండి ద్వితీయమందు నై సర్గికశుభులందఱును గలిసినయెడల బాలారిష్టము. (12) ద్వితీయమందును వృష్టమమునందును నై సర్గికశుభులుండి నై సర్గికపాపులు నక్కడగాని మరియే రాసులలోగాని యున్నను బాలారిష్టము. (13) నై సర్గిక శుభులందఱును బన్ధలగ్నమునకును చంద్రలగ్నమునకునుగూడ దృతీయ వృష్టమ వ్యయములందు బడినయెడల బాలారిష్టము. (14) నై సర్గిక శుభగ్రహములన్నియును నాయుష్ఠానములగు తృతీయాష్టమములందున్నను, కేంద్రములందు నై సర్గికపాపులున్నయెడల బాలారిష్టము. (15) ఏ జాతకువకైనను లగ్నాష్టమ వ్యయాధిపతుల దశలు జనన కాలమునకు వచ్చినయెడల నట్టిదశ గడుచువరకు నాయుర్దాయము నిర్ణయింపరాదు. (16) పైనజెప్పిన బాలారిష్టములు పట్టిపప్పుడు లగ్నాష్టమ వ్యయాధిపతులదశలు రాకపోయినను అరిష్టమే.

రిష్ట భంగములు

గురుశుక్రకులును బాపులతోగలియని బుధుడును కేంద్రములందుగాని కోణములందుగాని యున్నయెడల రిష్టము చెప్పగూడదు.

నై సర్గికశుభులలో నొక్కడైనను కేంద్రమందుండేనేని రిష్ట

భంగము. ఈ నైసర్గికశుభులు పాపులలోగలిసి పాపక్షేత్రములం నున్నయెడల ఒకప్పుడు దిష్టభంగము చెప్పుకూడదు. నైసర్గికశుభులలో కొక్కడైనను కేంద్రమందు లేకపోయినను, కోణమందుండి చంద్రుడు కేంద్రమందుండెనేని దిష్టభంగము.

గురుడు కోణమందుండినయెడల దిష్టభంగము నైసర్గిక శుభులు కేంద్రముచందు గోణముచందు లేకపోయినను, ఏకాదశమందుండి చంద్రుడు కేంద్రమందైనను, కోణమందైన నున్నయెడల దిష్టభంగ మగును.

చంద్రుడు కేంద్రమందుగాని, కోణమందుగాని యుండి యష్టమాధిపతి లాభమందున్న యదిష్టభంగము, చంద్రుడు కేంద్రములందుండి లగ్నాధిపతి లాభమందున్నను దిష్టభంగము. చంద్రుడు కేంద్రమందుండి యాయుకారకుడైన శని లాభమందుగాని, అష్టమమందుగాని యున్నయెడల దిష్టభంగము. కోణమందు నైసర్గిక శుభులలో నొకడుండి నైసర్గికపాపగ్రహములు ఏకాదశమందున్నయెడల దిష్టభంగము నైసర్గికశుభులలోనొకడయినను కేంద్రమందుగాని కోణమందుగాని యుండి అష్టమాధిపతిగాని, లగ్నాధిపతిగాని లాభమందున్నయెడల దిష్టభంగము—చంద్రుడు కేంద్రకోణములలో నుండి యష్టమస్థు లాభాధిపతులకు పరివర్తన గలిగినయెడల దిష్టభంగము.

నైసర్గికశుభులలో నొక్కడయినను గోణమందుండి యష్టమ లాభాధిపతులకైనను, లగ్న లాభాధిపతులకైనను, పరివర్తనము గలిగినప్పుడు దిష్టభంగమగును. నైసర్గికశుభులలో నెవరికైనను లగ్నాధిపత్యము పట్టి లగ్నమందున్నయెడల దిష్టభంగము. అష్టమమందు గురుడుండి, అష్టమాధిపతి లాభమందున్నయెడల దిష్టభంగము. లాభాధిపతి లగ్న కేంద్రమందుండి లగ్నాధిపతి కేంద్ర

కోణములలో నున్న యెడల దిష్టభంగము చంద్రుడు లాభమందుండి
 కేంద్రమునందైతను కోణమందందైతను ఒక్క కైన్ద్రకశుభు శున్న
 యెడల దిష్టభంగము అష్టమాధిపతి బాగ్యమందుండి బాగ్యాధిపతి
 లాభమందుండిన దిష్టభంగము.

అష్టమాధిపత్యముగాని, అగ్నాధిపత్యముగాని, అష్టమాధి
 పత్యముగాని పట్టింపైనది కశుభులు బాగ్యమందుగాని లాభమందు
 గాని యున్నయెడల దిష్టభంగము, అగ్నమందు శనియున్నను
 గురునితో కలిసినయెడల దిష్టభంగము.

గ ద్య

ఇది శ్రీ పార్వతీ పరమేశ్వర కరుణాకటాక్షలబ్ధ మాధ్వల్యసగోత్ర
 పవిత్ర శ్రీ వాడ్రేపు పంశపయః పారావార రాకాసుఖా
 కర శ్రీ రామ స్వామీశ్వరాక్ష పౌత్ర వేంకటరాజా
 మాత్యపుత్ర సుకవిజనవిధేయ సూర్యనా
 రాయణమూర్త్యాభిధేయ బ్రహ్మచారి
 పంచనూపంబగు జాతకనారాయణీ
 యమను జ్యోతిషగ్రంథంబున
 జగ్గధమ ఖండింబునందు
 బాలాఽష్టాధ్యాయము
 సంపూర్ణము.

నిశిగాగాని లగ్నమునకు ద్వితీయ చతుర్థములందున్న యెడల భాస్కరముగలవాడగును. కేంద్రములందు కేంద్రభాగవత్వము వట్టచి గురు శుక్ర బుధులున్న యెడల వాహనయోగము, కోణములందున్నను వాహనయోగమే. గృహమునూడ గలవాడగును. వాహనస్థానమందు బృహస్పతి యున్న యెడల వాహనయోగము. ఈ స్థానము మేష సృశ్చికము లై న యెడల మంత్ర ప్రబలము. ఇంట్లే కారకాలగ్నమునకును జూడవలెను.

వాహనస్థానాధిపతియును గారకమను, సప్తమాధిపతియును దృతీయాష్టమవ్యయములలో నెక్కడనున్నను స్వంతగృహముండిదు. గురు శుక్రలు కేంద్రకోణములందుండక సప్తమ వ్యయాధిపతులు చతుర్థమందున్న యెడల స్వగృహముండిదు. చదుర్భాగవతి కేంద్రకోణములలో నెక్కడనున్నను విద్యాబుద్ధులుగలవాడగును. రవి బుధులు విద్యాస్థానమందున్న యెడల జనువు విచ్చువుగాని విఘ్నములు గలుగును. లగ్న ద్వితీయ చతుర్థాధిపతులు కేంద్రకోణములలో నెక్కడనున్నను మంచివిద్యాబుద్ధులు గలవాడగును, విద్యాస్థానమందుగాని, పంచమ స్థానమందుగాని గురుమగాని, గురు చంద్రులుగాని యున్న యెడల విద్యగలవాడు, సుగుణము లుగలవాడగును. శుక్రకు లాభాధిపతియై చతుర్థమందున్నను విద్యగలవాడగును. శుక్రకుగాని శుక్ర చంద్రులుగాని విద్యాస్థానమందును నితర కేంద్రములందు నున్న యెడల విద్యవచ్చును. గురునకు విద్యాస్థానాధిపత్యముపట్టి యాస్థానమందున్న యెడల విద్య యంత ప్రబలముగా నీయదు. ద్వితీయమందు గురువుగాని, శనిగాని, కేతువుగాని యున్న యెడల జడువరి యగును. రాహువు విద్యాస్థానమందున్న నైద్యసంబంధమైన విద్య సాధారణముగా వచ్చును. కుజు తిర్కన్యాయసంబంధములగు విద్యలకు గారకుడు. బుధచంద్రులు

వ్యవహారములకును, గ్రహ చక్రములకును గారకులు. చంద్రుడును శుక్రుడును శిబుచ్చిత్రైఖ్యములకు గారకులు. గారకులు. రవి చంద్రులు బోహశాస్త్రములకును. బుధుడు పదార్థ విజ్ఞానమునకును శని రాహువులు గణితమునకును, శని గురులు సంస్కృతమునకును, గురుడు రాజవిద్యకును, కేతువులు రాజకార్యములకును శుక్రుడు తెలుగు భాషాజ్ఞానమునకును, తెలుగు కవిత్వమునకును, కేతువు ఆధ్యాత్మికవిద్యకును, శుక్రుడు దాంబికమునకును, గురు దాడంబరములేని కొలది వేషమునకును గారకులు. గురు కేతువులు సర్వగుణప్రధానులు. బుధ శని రాహువులు తమోగుణప్రధానులు. రవి చంద్ర శుక్ర కజులు రజోగుణప్రధానులు. ఈ గ్రహములలో నేదియైన జతుర్థమందుండిన పైజెప్పిన లక్షణములు ప్రధానముగ నుండును. ఇటులే సప్తమస్థానమునువాడవలెను. ఇటులే చతుర్థాధిపతియు సప్తమాధిపతియు నేగ్రహముతో జేరి చూడబడియుండురో యెవరి యుంకలయుండుండురో ఆసంబంధములగు లక్షణములు గలిగియుండును. లగ్నాధిపతికిగూడ కొంతి కారకత్వము గలదు. బుధ కేతువులుగూడ రాహువువలెనే పైస్థితివిద్యకు కారకులు.

మాతృభావాధ్యాయము
సంపూర్ణము.

పితృభావాధ్యాయము

లగ్నము మొదలు భాగ్యమును, భాగ్యము మొదలు భాగ్యత్వ భాగ్యము అనగా బుచ్చమమును, నీ రెంటినిబట్టి పితనుగురించి తెలిసికొనవలెను. పగలు జననమైనవారికి రవియును, రాత్రి జననమైనవారికి శనియును, పితృకారకు లగుదురు. భాగ్యాధిపతి భాగ్యమందుగాని పంచమమందుగాని యుచ్చస్థుడైనయెడల దండ్రు

పూర్వోన్ముద్దాయనంతో ను, కేంద్రభాగము వగును. భాగ్యధానియు
తదధిపతి నాభోహణమై యందున్నయెడల పైజెప్పించిభముగా
యోగము గలుగును. భాగ్యధిపతి భాగ్యధానియు కేంద్రాధిపతు
తులతో గలిసి యున్నయెడల దండ్రి మంచి గ్రహముద్దాయము
గలవాడగును. భాగ్యధిపతి వంచమనుచున్నను కేంద్రాధిపతితో
గలిసి వంచమనుచున్నను దండ్రికి మంచి యానుద్దాయము.
చంద్రుడు వంచమనుడైనను, భాగ్యమందైన నుండిన నీయో
గము తత్ఫలక చెప్పవలెను. అప్పుడు చంద్రునకు లాభాధిపత్య
మున్న మదితవిశేషము. లాభాధిపతి లగ్న వంచమ ననమాధిపతు
లతోగాని యందు నొక్కరితోనైనగాని, కాకకునితోగాని కలిసి
లగ్నవంచమ భాగ్యలాభములలో నెక్కడనున్నను దండ్రికి మంచి
యానుద్దాయము పట్టును. పేద కేంద్రములందున్నను శుభమే.
ఇందులో కొన్ని గ్రహములుమాత్రమే శుభముగా నున్నయెడల
దండ్రికి మధ్యాయుద్దాయమైనను పట్టును.

పితృస్థానమును గురు శుక్రలలో నెవ్వరు చూచినను శుభమే.
పితృస్థానమందు గురు శుక్రలలో నెవ్వరైన నున్నయెడల వారికి
సప్తమాధిపత్యము పట్టినట్లయిన బాతకనకు జాల్యము బాటిన తరు
వాత చిత్రమారకము. సాధారణముగా వీరి దశలు వచ్చినపుడు
పితృసప్తము చేయుదురు. వీరికి దశలు రానపుడు పితృస్థానమునకు
వ్యయమందున్న గ్రహముగాని పితృస్థానాత్మ పితృస్థానమందున్న
గ్రహముగాని పితృస్థానమునకు సప్తమాధిపతిగాని పితృస్థానాత్మ
ద్వితీయ సప్తమాధిపతులుగాని మారకు లగుదురు. అస్థానమం
దున్న గ్రహములు స్థానాధిపతులకంటె నెక్కువ బలవంతులు.
భాగ్యధిపతి బలవంతులైన నాధిపత్యశుభులతో గలిసియుండి
భాగ్యమందు శుక్రకుండి కేంద్రమందు బృహస్పతి యున్నయెడల

జాతకవశ తండ్రి బహుభాగ్యవంతుడగా నుండును. దశమమందు గాని వ్యయమందుగాని కుజకుండి భాగ్యాధిపతి సేవయం దున్న యెడల కండ్రి ధనములేవివాదగును భాగ్యాధిపతి పరి మోచ్చయం దుండినగాని, బృహస్పతి భాగ్యాంశయం నుండిగాని లగ్నమువశ జ్యోత్స్నాష్టమములలో నెక్కడయిన శుభ వున్నయెడల తండ్రి పీఠా యువు గలవాడగును. భాగ్యాధిపతి కేంద్రద్రోణములలోనుండి గురు నిచే జూడబడినయెడల జాతక తండ్రి మంచి యోగముగలవా డును, వాహనముగలవాడును అగును. భాగ్య రాజ్యాధిపతులకు బరివర్తన గలిగెడివి జాతకము సత్కర్మగలవాడును తండ్రి కీర్తి వంతుడను, ధనవంతుడను నగును. గురువృష్టిగలిగిన జాతకము రాజలక్ష్మణములు గలవాడగును.

లగ్నాత్మ పంచమ సవమయులలో సూర్యుకుండి భాగ్యాధిపతి కేంద్రద్రోణములలో నెక్కడనైననుండి గురునిచే జూడబడినయెడల జాతకవి కండ్రి భాగ్యవంతుడగును.

పితృమారకమువకు అష్టనూధిపతికూడ చాల ప్రబలమారకుడు. ఒకప్పుడు ఈ అష్టనూధిపతి చంపుట కలను.

పితృభావాధ్యాయము

సంపూర్ణము.

భ్రాతృభావాధ్యాయము

[తృతీయమునుబట్టి కనిష్ఠసోదరులను ఏకాదశమునుబట్టి జ్యేష్ఠ సోదరులను దెలియదగును. కుజుడు కనిష్ఠసోదర కారకుడు. కని జ్యేష్ఠ సోదర కారకుడు. లగ్న తృతీయాధిపతులు వస్తావస్తమవ్యయములం దున్నయెడల భ్రాతృవాశనము. అంగారకుడు తృతీయమందున్నను భ్రాతృవాశనము గలుగును. వీనికుచ్చయైనయెడల తురింతనవృత్తు.

అంగారము తృతీయాధిపతి, తృతీయ షష్ఠాష్టమ వ్యయములందు యెడల నావదుని గలుగకపోవుటగాని నాశనమైనగాని జరుగును. కజుడు తృతీయ బుచమాష్టమములలో నెక్కడనైన రాహువుతో గలసి యుండినయెడల నుండి బాతకనెక్కడే కొమారుడును, నెడకాహువులలో నెక్కడనైన బుచను తృతీయాష్టమములలోనుండి నెడనవారిచే బాదబడినయెడలగాని పూదబడినగాని దనకు తెముందు నెచుక నొనరుని కశ్యపాదు. లాభాధిపతి తృతీయమందుండి శని యేకాదశమందున్నయెడల జ్యేష్ఠనాదకుని నుండిస్థితిలోనుందురు. సంచను నచమాధిపతి లేకాదశమందున్నను ఈ యోగము పట్టును. వీరు నైనర్ధికశుభులైనయెడల యోగము మరింత మంచిది. తృతీయలాభాధిపతులు గురువుతో గలిసి కోణములందైన నేకాదశమందైన నున్నయెడల సోదరులకు ముండ్లిస్థితి. వీరి కారోహణము మరింత శుభము. అందు గురునకు స్వక్షేత్రము, ఉచ్చక్షేత్రములైనను శుభము.

బ్రాత్యభావమునకు శని పాపుడు కాడు. తృతీయలాభమందున్న శని, బ్రాత్యవ్యమునుజేయను. తృతీయమందున్న గురు శుక్ర బుధ చంద్రులు బ్రాత్యభావమునకు శుభులు. కేసువు వీరందరికంటె బ్రాత్యభావమునకు శుభుడు. కారకుడైనకుజుడు తృతీయమందున్నయెడల బ్రాత్యనాశనము లేప్పదు. ఈ కజబృహస్పియును, బ్రాత్యభావమునకు హానికరమైనదే.

తృతీయ లాభాధిపతులు, అష్టమ వ్యయాధిపతులతో గలిసి యష్టమవ్యయములలో నెక్కడనున్నను బ్రాత్యనాశనము. శనిని లాభాధిపత్యముపట్టి యష్టమ వ్యయములలో నెక్కడనున్నను, జ్యేష్ఠబ్రాత్యవ్యము. కారకుడైన కుజుడు అష్టమ వ్యయాధిపతులతో గలిసిగాని, విడిగాగాని యష్టమ వ్యయములలో నుండిన

భ్రాతృవాశినము, తృతీయాధిపతిగాని, కాకకమగాని, కేంద్రము
లందు, నక్షమకోణములందున్నయెడల భ్రాతృవృద్ధి తృతీయాధి
పతి ద్వితీయమందును ద్వితీయాధిపతి తృతీయమందు నుండినను,
తృతీయ బాగ్యాధిపతియగు బహిరక్షక వర్జితను, ద్వితీయ తృతీయా
ధిపతులుగాని, తృతీయ బాగ్యాధిపతియగునని, తృతీయ భాగ్యాధి
పతియగునని కలిసి ద్వితీయ, తృతీయ, భాగ్యలాభములలో నెక్క
డయినను సోదరవృద్ధి కేంద్రములందున్నను గొంతవరకు శుభము.

ఈ యోగము నుజుకు శ్రవ్యాలుగ్నమునకులిప్పు తృతీయాధి
పతిగ నుండినూడదు. బుధుడు తృతీయబాధములలో నుండిన సోద
రులు గలవాడును, ఓసోదరులు మేధావంతులును నగుదురు. సాధా
రణముగ భ్రాతృస్థానములందు స్త్రీగ్రహములున్నయెడల నెక్క
డెల్లెండ్రును, పురుషగ్రహము లున్నయెడల నన్నదమ్ములును,
వృద్ధిగలుగును. మిత్రగ్రహ సంబంధమువలన మిత్రవృద్ధిగలుగును.
వీరు నైసర్గికశుభులైనయెడల నెక్కువ వృద్ధియు, నైసర్గికపాపు
లయిన దక్కువవృద్ధియు నని చెప్పవలెను. భ్రాతృస్థానములు పురుష
గ్రహరాసులైనది, స్త్రీగ్రహరాసులైనది చూచికొనవలెను. భ్రాతృ
స్థానము, ఓజయుగ్మరాసులలో నేదియైనదో దెలియవలెను. భ్రాతృ
స్థానములందున్నవి స్త్రీగ్రహములై భ్రాతృస్థానములు యుగ్మ
రాసులైనయెడల నెక్కడెల్లెండ్రవృద్ధి యెక్కువ. ఓజరాసులై స్త్రీ
గ్రహములున్నయెడల మిత్రఫలము. ఓజరాసులై పురుషగ్రహము
లున్నయెడల అన్నదమ్ముల కెక్కువసందర్భము. అక్కడెల్లెండ్రకు
దక్కువ.

భ్రాతృభావాధ్యాయము

సంపూర్ణము.

శ్రీ జాతక సారముచేయుము

ప్రథమ అంశము

షష్ఠాద్యధ్యాయము

ఈ భావమునుబట్టి, ఋణము, శత్రువులు, అపకీర్తి, దాయాది వర్గము జూడవలెను.

శ్రీజాతకమునకుగాని, పురుషజాతకమునకుగాని, యిది సమానముగ జూడవలెను. షష్ఠస్థానమునకు షష్ఠమనునగా నేకాదశమును/హడ జూడవలెను. తృతీయ ద్వాదశములకుగూడ సీసంబంధమున్నది. సాధారణముగా నేజాతకములోనైనను ద్వితీయ షష్ఠవ్యయాధిపతులు పంచమ భాగ్యలాభములలో నున్నయెడల ఋణముగలవాడగును. వీరికి లాభస్థాన మెక్కువబలము. లాభాధిపతిమాత్రము తృతీయ షష్ఠాధిపతులలో గలియక లాభమందుగాని పంచమమందుగాని భాగ్యమందుగాని యున్నయెడల మంచి ధనయోగము. ఈ పంచమ నవమ లాభములలోగాని ద్వితీయమందుగాని దవాధిపతితో గలిసినయెడల మంచిధనయోగము. ఈలాభాధిపతి పంచమ నవమ భాగ్యాధిపతులలో నెవ్వరితోనైన గలిసి ద్వితీయ పంచమ నవమ లాభములలో నెక్కడనున్నను మంచి ధనయోగము. వీరితో ద్వితీయాధిపతి కలిసినను మంచి ధనయోగమే. లాభాధిపతి ధన పంచమ నవమాధిపతులతో నెవ్వరితో

నైనను గలిసి కేంద్రములలో నున్న యెడల మంచి భజయోగము. కేంద్రములు పైకినైనా త్తర బలీయములు. వీరు నైసర్గిక పాపులై నీచ యందున్న ముడితలము. లాభాధిపతి తృతీయ వష్టవ్యయాధిపతులలో నెవ్వరితోనైన గలిసి కేంద్రములందున్న యెడల సామాన్యముగ నుండును.

తృతీయ వష్టలాభవ్యయాధిపతులు నైసర్గిక శుభులై కేంద్రములందున్న యెడల గొంత ఋణయోగమున్నను మంచి రాజయోగముగూడనిట్లు. వష్టాధిపత్యము పట్టిక నైసర్గిక శుభులకు గోణాధిపత్యముగూడగలిగి కోణమందెమున్న యెడల సామాన్య రాజయోగమిచ్చెదరు. కేంద్రములందున్న మంచి రాజయోగమిచ్చెదరు. కేంద్రములందు వీరికి దృతీయాష్టమవ్యయాధిపత్యములు గలిగిన నైసర్గిక శుభులు గలిసినప్పుడు వారిలో నెవరిదేశ వచ్చినను రాజయోగమిచ్చెదరు.

అటుల నైసర్గిక పాపులు గలిసిన రాజయోగము నీయజాలరు. పైగా ఋణలాభగూడ బెట్టెదరు.

నైసర్గిక శుభులకు శేవలము పాపాధిపత్యములు అనగా దృతీయాష్టమాధిపత్యములుగాని, వష్టవ్యయాధిపత్యములుగాని, తృతీయ వ్యయాధిపత్యములుగాని, వష్టమ లాభాధిపత్యములుగాని గలిగి కోణములందున్న యెడల ఋణాధిక్యతగలుగును. వీరు కేంద్రములలోనున్న యెడల ఋణలాభ గొంచెమున్నను మంచి రాజయోగము పట్టును. వీరు తృతీయ వష్టాష్టమ వ్యయాధిపతులతోగలిసి వష్టాష్టమవ్యయములలో నెక్కడనున్నను విపరీత రాజయోగము పట్టును. గాని జాతకుడు స్వయముగా గొన్ని ఋణములు చేయును. ధనాధిపతి ఋణమందును, ఋణాధిపతి ధనమందు నున్న యెడల సాధారణముగా ఋణజాతకమే యగును. వీరికి శ్రీద్రాక్షాధి

పత్యముమాత్రమే గలిగిన గ్రహముల వృద్ధిసంబంధములు గలిగిన యెడల యత ఋణకాథ ముండదు. లాభ ద్వితీయాధిపత్యము బలివర్తనగలిగినను బైనిధముగ జూచికోవలెను. కన్యాగ్నము పడుగాదు. వీనికి కాగణము వ్యయముండున్న శుభము యోగకారకము. సేవపడి ద్వితీయముండున్న రవి యోగకారకము. గాని సంభమునకు భవ వ్యయము చేయువాడగును.

నై సర్గిక పాపులకు వృత్తియ పప్తవ్యయాధిపత్యము గలిగి కేంద్రములందున్నయెడల సామాన్యముగ నుండును. వీరికి వృత్తియ పప్తాప్తమ వ్యయాధిపత్యములు గలిగిన నై సర్గిక శుభుల సంబంధము గలిగినపుడు నై సర్గిక పాపులును, శుభులును గూడ రాజయోగ మిచ్చెదరు. వీరికి పప్తాప్తమ వ్యయాధిపత్యములుపట్టిన నై సర్గిక పాపుల సంబంధ మున్నపుడు రాజయోగ మీయరు.

నై సర్గిక పాపులకు నాపాధిపత్యము గలిగి యోగకారకమందున్న యెడల గొంత రాజయోగము, గొంత ఋణయోగమునుగూడ జేయుదురు. కోణములందున్న నటులే చేయుదురు. పప్తాప్తమ వ్యయములందుండిన బూర్తిగ నవయోగము.

ఏలగ్నమునకైనను పప్తలాభాధిపత్యము గల గ్రహములు తృతీయ పప్తాప్తమ వ్యయములందుండగూడదు. ఒక్కలాభాధిపతి మాత్రము లాభమందుండుట శుభము. కేంద్రకోణాధిపత్యము పట్టిన నై సర్గిక శుభులు పప్తాప్తమ వ్యయములందున్నను రాజయోగమును భంగముయరుదు. ఋణకాథ కొంతయుండును. ఏడు ధనలాభాధి పతులతోగలిసి ద్వితీయ లాభములందున్నయెడల మంచి ధనలాభ మిచ్చెదరు. కేంద్రకోణములందున్నను ధనయోగము. కోణాధి పత్యము పట్టిన నై సర్గిక శుభులు ధన లాభాధిపతులతో నవరితో నై నగలిసి యాస్థానములలోగాని కేంద్రకోణములలోకాని యున్న

యెడల ధనయోగము, కోణాధిపత్యము పట్టిన నై సర్వకళాభిరుచులు ధన
 లాభాధిపతితో గలియుకపోయినన, ద్వితీయ లాభములలో
 నున్న మంచి ధనయోగము కేంద్రకోణములందున్నపుడు సామాన్యము.
 కోణాధిపత్యముగల నై సర్వకళాభిరుచులు తృతీయ పక్షాప్తము
 వ్యయములందున్నపుడుకాని, తృతీయ పక్షాప్తము వ్యయాధిపతి
 లతో గలిసి 3, 6, 5 12 స్థానములలో నుండినగాని ఋణబాధ
 కేవలము. ఏడు కేంద్రకోణములందు తృతీయ పక్షాప్తము వ్యయాధి
 పతులతో గలిసియున్న సామాన్యయోగము, ఋణబాధయు
 నుండును. లాభాధిపతి తృతీయ పక్షాప్తమువ్యయములలో నెక్కడ
 నై సర్వకళా ద్వితీయాధిపతి లగ్నమందుగాని, లగ్నాధిపతి ద్వితీయ
 మందుగాని యున్నయెడల ధనవ్యయ మెక్కువగనుండును. లగ్నాధి
 పతి ద్వితీయమందు, ద్వితీయాధిపతి లగ్నమందు నున్నయెడల
 వ్యయమెక్కువగ నుండును. ద్వితీయాధిపతి ద్వితీయమందుండి
 లగ్నాధిపతి లగ్నమందున్నయెడల ధనయోగము.

వ్యయాధిపతి ద్వితీయమందుండి ద్వితీయాధిపతి పక్షముమందున్న
 ధనసంపాదన తక్కువగనుండును. పక్షాధిపతిగూడ లాభమందున్న
 నీయోగము మిథితలకేవలము. ద్వితీయమందున్న కేతువు ధన
 యోగ మిచ్చును. తృతీయవ్యయముందున్న కేతువుగూడ మంచి
 యోగమిచ్చును. ఈ రాసులలో కేత వ్రునకు శుక్రసంబంధమున్న
 నీయోగమునకు బ్రతిపంధకము.

కోణలాభాధిపత్యము పట్టిన చంద్రుడు ద్వితీయమందుండుట
 ధనయోగమునకు మంచిది. రాహుని ద్వితీయమందున్నయెడల
 సామాన్యముగ నుండును.

(ఏకాక్షరమందున్న రాహువు కొంత ధనయోగమిచ్చును. పక్షాప్త
 ముముందున్న రాహువు యోగమునకు మంచివాడు. అది క్షేప

సింహానులై నయెడల మో తిసుధము. వ్యయము దున్న గాహువు
యోగము క్రింద జేయును. తదవశ నచ్చినప్పుడుగూడ యోగము
నీయదు.

రాహువు వ్యయము దున్నను వానికి బిందువులెక్కువ నారా
శిలో వచ్చినయెడల కర్మస్థానము చేసి కొంత పేద్రునదిష్ట లిచ్చును.

కేంద్రములలోనున్న రాహువుకంటె గోణములందున్న రాహువు
కన సుపాదనకు మంచివాడు. దీనికి పప్తాప్తను వ్యయాధిపత్యము
లులేని చంద్రుని సంబంధము గలుగుట మంచిది. కేసునేకాదశమం
దుండిన నంతయోగము చెప్పగూడదు.

పప్తభావాధ్యాయము

సంపూర్ణము.

కర్మజీవాధ్యాయము

(ఇదియే పదవయిల్లు. దశమాధిపతి నై సర్గికశుభుడై స్వక్షేత్రమం
దున్నయెడల శుభకర్మచేయువాడగును. కర్మస్థానము పాపరాశియై
నై సర్గికశుభులున్నయెడల సత్కర్మ చేయువాడగును. కేంద్రాధి
పత్యము పట్టిన నై సర్గికపాపులున్నను సత్కర్మచేయువాడగును.
కోణాధిపత్యము పట్టిన నై సర్గికశుభులున్నను మంచికర్మ చేయువా
డగును. లాభాధిపతి దశమందున్నను సత్కర్మచేయును. గురుడు
కర్మస్థానమందున్నను, జూచినను జాంచికములేని సత్కర్మచేయును.
ఈ గురుడు శనితో జేరిగాని, చూడబడిగాని యుండిన మంచికర్మ
చేయును. కర్మస్థానమందు శనియున్నను, జూచినను నాచారవ్యవ
హారములు తక్కువగానున్నను మంచికర్మ చేయును. కర్మస్థాన
మందు శుక్రుడుగాని, చంద్రుడుగాని యున్నయెడల దంబము

హేచ్చుగా నుండును. అచారవ్యవహారములును దక్కవ. రవియైన
గుజ్జడైన నుండిన నిదేఫలము. దశమాధిపతి షష్టాష్టమవ్యయ
ములలోనుండి కర్మస్థానమునకు శని గురులు వృష్టి లేనియెడల
సత్కర్మహీనుడగును. పదింటి సప్తమవ్యయాధిపతులలో నొకడుండి
కర్మస్థానమునకు నైశర్థిక శుభగ్రహ సంబంధము లేనియెడల
సత్కర్మ లేనివాడగును. కర్మస్థానాధిపతి పాపరాసులయందున్నను
జన్మమందు గురు శనలలో నెవరైన నున్నయెడల సత్కర్మ
చేయువాడగును. కర్మాధిపతి నైశర్థికశుభులతో నెవరితోనైనగాని
శనితోగాని, కేతువుతోగాని కలిసినయెడల మంచిప్రవర్తన గలు
గును. కర్మాధిపతి షష్టాష్టమవ్యయములలోనుండి కేతువు కేంద్ర
మందుండి పదింటి నైశర్థికవాపులుండిన కర్మహీనుడగును. నైశర్థిక
శుభులు షష్టాష్టమవ్యయములలో నుండి దశమమందు రాహు
వున్నయెడల కర్మహీను డగును. కర్మాధిపతి బలహీనుడై పాప
స్థానములందుండి కేతువు కేంద్రకోణములందున్నయెడల కర్మ
హీను డగును. దశమాధిపతి రాహువుతో గలిసి యష్టమమందున్న
యెడల బాపకార్యములు చేయును. కర్మస్థానమందు సప్తమవ్యయాధి
పతులెవరైన నుండిన గురు బుధులు వ్యయమందున్నయెడల గర్మ
హీనుడగును. అష్టమ శని పదింటి నుండిన సత్కర్మచేయువాడే
యగును. శని కుజులు దశమమందుండి, కర్మస్థానాధిపతి గురుడు,
షష్టాష్టమ వ్యయములందున్నయెడల కర్మహీనుడగును. దశమాధి
పతి భాగ్యమందు, బంచమమునందు, కేంద్రములందైన నుండి
పంచమ భాగ్యాధిపతులలో నెవరైన రాజ్యమందున్నయెడల జాత
కుడు పొదుపవంతుడును, గీర్తివంతుడును, సత్కర్మ చేయువాడు
నగును. తృతీయ షష్టమాధిపతులలో నెవరైన దశమందుండి వారి
దశలు వచ్చినయెడల జెనుకీర్తిగలవాడగును. కర్మస్థానాధిపతి నీచ

యందుండి కర్మస్థానమునై స్థితిక శుభగ్రహము క్తమును, వృష్టమును కానియెడల గర్భహీనుడగును లగ్నమును గుణవాహువులు, సప్తమమందు శనియునుండి దశమాధిపతిత్వతీయవప్తాప్తమవ్యయములలోనున్న జాతకుడు వర్ణసంకరుడగును. లగ్నాధిపతి లగ్నముందుండి దశమాధిపతి దశమమందుండినను వారికి బివర్తన గలిగినను జాతకుడు మానవవంతుడును, గీర్తినంతుడును, లగ్నముచగాని, కారకాంశలగ్నమునుగాని వారికి దశమములందుగాని శనియున్నయెడల బ్రసిద్ధమయిన సత్కర్మచే జీవించువాడగును. జాతకుడు చాల స్వతంత్రకర్తగలవాడు నగును. ఈస్థానములలో శుక్రదైవము, బుధుడైనను, శుక్రచంద్రులైన నున్నయెడల రాజకీయమైన యద్యోగము చేయువాడును, బూర్ణాయుధ్దాయవంతుడును, మంచి యాహుగలవాడును, భోగియు నగును. అనుభవముచే జూచిన, గురుకున్నను జూచిన, నుద్యోగముగలవాడగును. దశమందు రవియున్నను రాజకీయోద్యోగియగును. కుజుడు దశమమందున్నయెడల స్వతంత్రజీవనముగలవాడగును. బుధుడుండిన వ్యవహారసంబంధమైన జీవనము గలుగును. కొందరు చంద్రునిచే నీ యోగమును జెప్పుచున్నారు. ఈ యోగములు జన్మలగ్నముకంటె కారకాంశలగ్నమునుబట్టి ప్రబలముగా జరుగును.

వరాహమిహిరాదులు దశమమందు, శుభగ్రహముచే జూడబడక నున్నట్టి రవి, శని, కుజులుచే భృతక మనజాలు (కూలిమనుష్యులు) పుట్టుదురని వ్రాసినారు. ఇందులో రవియున్నయెడల వీరిలో శ్రేష్ఠులనియును, కుజుకున్నయెడల మధ్యములనియును, శనియున్నయెడల నధములనియును జెప్పినారు. వీరికి నాదశమముచ్చయైనయెడల నీయోగమునకు విపర్యయముగ జరుగును. వీరికి రవిస్థానమైనయెడల నీచస్వభావము గలవారగుదురు. ఈ దశమ

మందు వైశ్ణవకళానుసారము. ఉత్పన్నశ్రేష్ఠగ్రహములున్నయెడల మీ వైశ్ణవకళాపుత్రులను మిక్కిలి బోధార్థవంతము లగుదురు.

(ఈ భావమున “కర్మ” అనగా కేవలము ఆచారవ్యవహారము అనియే యూహించగూడదు. ఒకప్పుడు జాతకుడు ఆచారవ్యవహార కర్మలయందు విముఖుడైనను కర్మస్థ అనగా ఇతరులకు ఉపకారము జేయువాడు, ఆచారవ్యవహారము, మొదలగు మంచిగుణములు కలవాడును అగును.)

కర్మ జీవాధ్యాయము

సంపూర్ణము.

రాజయోగాధ్యాయము

గ్రహములన్నిటికి గాఢకర్మముచేతను నాధిపత్యమువలన శుభాశుభ ఫలము లిచ్చెడి శక్తియున్నను వారి స్థితివలన నట్టి శుభాశుభ ఫలవిర్ణయము జేయకలయును.

గ్రహములన్నిటికి జరరాసులకంటె స్థిరరాసులును సంతకంటె ద్విస్వభావరాసులును యోగమునకు బలవత్తరములు. గనుకనే మహర్షులు గ్రహములన్నియు ద్విస్వభావరాసులలోనుండుట గొప్ప రాజయోగమని జెప్పిరి. చరమునందున్న గ్రహములు రాజయోగము నియ్యవు. స్థిరరాసులందున్నను గొంత యోగము గలదు.

గ్రహములకు భాగ్యరాజ్యాధిపతులలో నొకటైన బట్టి అష్టమ లాభములలో నొకటి బట్టినయెడల సంత రాజయోగము నీయ జాలరు. యోగభంగముగూడ జేయజాలుదురు.

భాగ్యరాజ్యాధిపత్యములు గలిగిన గ్రహములకు షష్ట్యవ్యయోధి పత్యములలో నొకటైన గలిగినను రాజయోగమునకు భంగము

గలుగును. గాని, షష్ట్యవ్యయాధిపత్యసంబంధములను ధనవ్యయము, ఋణపక్ష, ఆపకీర్తి గలుగఁజేయును. లాభాధిపత్యము గలిగిన గ్రహము స్వదశాభిక్షులయందు రాజయోగము నీయజాలదు. తనతో గలిసినను యోగగ్రహములు అత్యంత రాజయోగము నిత్తును. ఈ యోగగ్రహములు నైషధికశుభలై యెడల గేంద్రాధిపత్యవోషము పట్టకూడదు. కేంద్రాధిపత్యవోషమువలన నవయోగము/రాజ గలుగును. యోగగ్రహములైన బంచమ నవమ రాజ్యాధిపతులకు లాభాధిపతి సంబంధము, లాభస్థితియును యోగమునకు శుభమేగాని శుక్ర కేతువులకుమాత్రము శుభముకాదు.

ధన లాభాధిపతులు గలియుట, ధన లాభాధిపతులకు బరివర్తన గలుగుట ధనాధిపతి కొక్కనికి లాభస్థితి గలిగినను గేంద్రాధిపత్యములేని గురుడు ధనలాభములు దున్నను మంచి ధనయోగము చెప్పవలెను. గాని

1. ఈ ధనలాభాధిపతులు వ్యయించుచున్నయెడల ధనయోగమునకు భంగము గలుగును.

2. ధన లాభాధిపతులు షష్టాష్టమములందుండిన సంత విశేష ధనయోగము చెప్పకూడదు.

3. షష్టాష్టమ వ్యయాధిపతుల సంబంధముచేత ధన లాభాధిపతులు అంత ధనలాభము నీయరు. ఈ చెప్పిన మూడుయోగముములలో మొదటిది బలవత్తరము. రెండు మూడు సంతకంటె గ్రహముగా తక్కువ.

ధనాధిపతి లగ్నమందుండి (అది వానికి స్వక్షేత్రమైనను గాక పోయినను) లాభాధిపతి షష్టమవ్యయములలో నెచ్చటనున్నను ధనవ్యయమును, ధనయోగమునకు గొంత భంగమును గలుగును. లగ్నమందు బిందువులుతగ్గి ద్వితీయమందు బాపగ్రహములున్నను

లగ్నమందు శాప గ్రహములుండి ద్వితీయమందు చిందువులు తగ్గినను నెన్ని రాజయోగములు పట్టినను రాజయోగభంగము గలుగును.

నైసర్గిక శాపభలు రాజయోగము పట్టినపుడు వాడు సీచయం నుననో, వ్యయమునకుననో యుండిన నైస్కృత రాజయోగమిచ్చె దు. ఈ కేండు నొకేమూడు పట్టిన మిక్కిలి మంచిది.

యోగాధిపత్యము పట్టిన మూడు నైసర్గిక శాపగ్రహములకు సీచ గలిగినేని సీచభంగ రాజయోగమని పేరు. ఇది యత్యంత రాజయోగము. నామాన్యముగా ఏ మూడుగ్రహములకు సీచపట్టి నను సీచభంగ రాజయోగమని చెప్పుదురు. ఇది తప్పు. ఇది శాప గ్రహములకుమాత్రమే వర్తించును.

కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన నైసర్గికశుభులు శాపస్థానములగు ద్వితీయ వష్టావృతము వ్యయములలో నెచ్చటనున్నను యోగమని యును నైసర్గిక శుభులకు ద్వితీయ వష్టావృతము వ్యయాధిపత్యములు పట్టి కేంద్రములకుండిన యోగమనియును. అందు లగ్నముకంటె జదుర్థము, దానికంటె సప్తమము, సంతకంటె దశమకేంద్రమును బలవత్తరములనియును నిదివరకు జెప్పబడినది. గాని ఇందులో నైసర్గిక శుభులగు గురు, బుధ, శుక్రలలో గురునకు వృషభమును, బుధున కప్తమమును, శుక్రనకు వ్యయమును బ్రబలములు. నైసర్గిక శుభగ్రహములలో గురునకుమాత్రము శాపాధిపత్యము అనగా త్వితీయ వష్టావృతము వ్యయాధిపత్యములు కలిగి తిర్గి ఆ శాపస్థానము లందున్న యోగమునే ఇచ్చును. ఇది వృషభలగ్నమునకుమాత్రము వర్తించును. ఈ సింహలగ్నమునకు గురుడు అష్టమాధిపతియై ధ్యాదశమందున్నను యోగించును.

నైసర్గికవాపులకు కేంద్రాధిపత్యము పట్టి చంద్రునితో గలిసి కేంద్రకోణములందున్న యెడల వారిదశలయందు మంచి రాజయోగ మిచ్చెదరు.

చంద్రుడే గ్రహములతో గలిసినను శుభముని చెప్పబడినను బూర్ణచంద్రుడు కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన నైసర్గికశుభులును గలిసి కేంద్రకోణములలో నుండిన యోగము పియజాలరు. ఈ చంద్రుడు రెండు యోగగ్రహముల మధ్యనున్నపుడు రెండు యోగగ్రహములును వారివారి దశలయందు మంచి రాజయోగ మిచ్చెదరు గాని యీ రెండు రాజయోగ గ్రహములును చంద్రుడును కేంద్రాధిపతులై కేంద్రమందుండిన యోగభంగమే యగును. ఈ కేంద్రము కర్కటమైన మంత్ర నవయోగము, ఉభయ కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన నైసర్గిక శుభగ్రహములు కేంద్రములందు కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన ఇతర నైసర్గిక శుభగ్రహములతో గలిసిన యెడల వీ రియ్యగల శుభమునుగూడ వారు తగ్గించెదరు. రెండు యోగగ్రహములు కలిసినప్పు డా యోగగ్రహములలో నొకటి శ్రీఘ్రగ్రహమును, రెండవది మందగ్రహమును అయిన యెడల మందగ్రహ మా రాశిలో నెక్కువ భాగములు భుక్తియై మందరను, శ్రీఘ్రగ్రహ మా రాశిలో దక్కువ భాగములు నడిచి, పెనుకనుండిన రెండుగ్రహములును మంచి రాజయోగ మిచ్చెదరు. ఈ రెండిటిమధ్యను చంద్రుడుండిన మిక్కిలి యెక్కువ యోగము నిచ్చెదరు. ఇది భిన్నమై శ్రీఘ్రుడు ముందరను రెండవవాడు పెనుకను మండిన యోగభంగము జరుగును. అనగా నిద్దరును యోగముచేయరు.

శ్రీఘ్రగ్రహములు వరుసగా చంద్రుడు, కుజుడు, బుధుడు, శుక్రుడు.

మండగ్రహములు నడుచగా శని, గురుడు, రవి.

ఇందు జ్యోతిషజీవన యోగగ్రహముల వివరము. ఇవి మూడు విధములు :—

1. భాగ్యరాజ్యాధిపతులు పంచమరాజ్యాధిపతులుపంచమ భాగ్యాధిపతులు.
2. పంచమ లగ్నాధిపతులు, పంచమ వాహనాధిపతులు, లగ్నరాజ్యాధిపతులు, లగ్నపవమాధిపతులు,
3. చతుర్థరాజ్యాధిపతులు, చతుర్థభాగ్యాధిపతులు లగ్న చతుర్థాధిపతులు.

ఈ మూడువిధములందును మొదటిది యెక్కువ బలముగల యోగము. రెండవది మధ్యమము. మూడవది యంతకంటె గొంచెము తక్కువ.

కేంద్రకోణాధిపత్యములు రెండును గలిగిన నై సర్దికశుభునకు గోణస్థితివలన కేంద్రాధిపత్యదోషము తగ్గి కోణాధిపత్యశుభము మిగులును. గనుక యోగమునిచ్చును. కేంద్రస్థితివలన యోగము నీయజాలదు. గాని యీ నై సర్దికశుభునకు కేంద్రమందున్నను దృతీయవ్యయాధిపతి సంబంధముగాని షష్టాష్టమాధిపతుల సంబంధముగాని కలిగినయెడల గొంతపాపత్యముతగ్గి యోగముచేయును.

కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన గురుడు షష్టాష్టమవ్యయములలో నేనయిన గురుక్షేత్రమై యందుండిన మంచి రాజయోగ మిచ్చును. కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన గురుశుక్రులకు షష్టాష్టమ వ్యయములలో నొకటి యుచ్చయై యందు వాకుండినయెడల మంచి రాజయోగ మిచ్చును.

షష్టాష్టమ వ్యయాధిపత్యము పట్టిన గురుశుక్రలు కేంద్ర కోణములందుచ్చయై యుండిన మంచిరాజయోగమిచ్చుదది. కేంద్రాధి

పత్మియు పట్టిన నై సర్గికవాపులు కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన నితర నై సర్గికవాపులతో గలిసి వాపగ్రహరాసులగు మేష సింహ వృశ్చిక మకర కుంభములందున్నపుడు మంచి రాజయోగము చేయుదురు.

కేంద్రాధిపత్యము నై సర్గికశుభులకు, కోణాధిపత్యము నై సర్గిక వాపులకును దోషముని నిదివరకు జూపబడినది. అటులే కేంద్రాధి పత్యము నై సర్గికవాపులకును, కోణాధిపత్యము నై సర్గికశుభులకును శుభమునియు నిదివరకు వ్రాయబడినది. కాబట్టి కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన నై సర్గికవాపులు కలిసివుడు అది కేంద్రమును, ఒకనికి స్వక్షేత్రమైనయెడల సీ గ్రహములు పరస్పర శత్రువులైనను వారందరును రాజయోగ కారకులై మంచి రాజయోగము నిచ్చెదరు. వీరికి జుండ్రసంబంధము గలిగిన మరింత రాజయోగము.

పంచమరాజ్యాధిపతులు గలిసినపుడును, భాగ్యరాజ్యాధిపతులు గలిసినపుడును నందులో నొకడు నై సర్గికశుభుడును, రెండవవాడు నై సర్గికపాపియునై, నై సర్గికశుభుడు రాజ్యకేంద్రాధిపతియై, నై సర్గికపాపి కోణాధిపతియై, వీరు కోణములందు గలిసినను రాజయోగ మీయజాలరు. గాని వీరు వాపక్షేత్రములగు దృతీయ వృష్ట వ్యయములందున్నను మంచియోగ మిచ్చెదరు. ఇందు రెండు గ్రహములును నై సర్గికవాపులై కోణములందున్న రాజయోగము నీయరు. కేంద్రములందు గలిసిన మంచియోగము. వాపస్థానము లందు గొంచెము తక్కువ.

ఈ సూత్రము రవిశనులకు వర్తించదు. వీరిలో నొకడు కేంద్రాధిపతియు, నొకడు కోణాధిపతియునై కోణములందు గలిసినను, యోగభంగము జేయక యోగమిచ్చెదరు. కేంద్రములందు దక్షక

యోగమిచ్చెనట. కేంద్రకోణముల రవి శని కేంద్రములైన మరింత బలము.

ఇట్లకు నైసర్గికశుభులకు కేంద్రాధిపత్యము పట్టక కోణాధిపత్యము మాత్రమే పట్టి యితరాధిపత్యములున్నను కేంద్రకోణములలో నెక్కడ గలిగినను రాజయోగ మిచ్చెనట.

భాగ్యరాజ్యాధిపతులు గలిసినపుడును, బంచమ రాజ్యాధిపతులు గలిసినపుడును, భాగ్యాధిపతిగాని బంచమరాజిపతిగాని నైసర్గికశుభులై రాజ్యాధిపతి నైసర్గికవాపియై కేంద్రకోణములలో నెక్కడ గలిగినను మంచి రాజయోగ మిచ్చెనట. వీరికి జంక్షనంబంధము మరింత (మంచిది) ప్రబలము.

లగ్నకేంద్రాధిపత్యము పట్టిన శుక్రనకు లగ్నము, కోణములలోనిది గనుక కేంద్రాధిపత్యదోషము తగ్గించును. ఇట్టి శుక్రనకు షష్టాష్టమాధిపత్యమువలన మరింత శుభత్వముగలవా డగును. వానికి కేంద్రకోణాధిపతివలన రాజయోగము గలుగును. కేంద్రమందున్నపుడు యోగభంగము చేయక షష్టాష్టమాధిపత్య సంబంధమైన ఋణశాధ గలుగజేయును.

నీచయందున్న నైసర్గికశాపులు ప్రబలయోగ కారకులు. అనగా శాపులకు నీచబలము. అటులే నీచయందున్న నైసర్గికశుభు లవయోగము నిచ్చుటకు బలవంతులు.

నైసర్గికశుభుల కుచ్చస్థితి సర్వదా యోగమని చెప్పగూడదు. నీచ నైసర్గిక శాపులకు యోగమునకు శుభమని చెప్పి కాలిదాసు "శుభఃఫలముతాః" అని అతిజాగ్రత్తగా వ్రాసినాడు. అనగా బలవంతులైన నైసర్గికశుభులు యోగ కారకులని చెప్పినాడు గాని యుచ్చము బొందిన శుభులు బలవంతులనిగాని యోగ కారకులని గాని చెప్పలేదు. దీనికి కారణమేమనగా ఉచ్చపట్టిన నైసర్గిక

శుభులు ఆధిపత్యస్థితులవలన శుభులుగాగాని పాపులుగాగాని మారి, యోగముగాని అవయోగముగాని యిచ్చెదరు. కేంద్రాధిపత్యము పట్టని నై సర్దికశుభులు కేంద్రమందుండి నుచ్చపట్టినపుడు శుభము. కేంద్రాధిపత్యముపట్టి, తృతీయ వష్టాష్టమవ్యయములందుండినను, ఉచ్చపట్టినను శుభము. ✓

ఉచ్చ సీచలు పట్టిన గ్రహములు యోగము నిచ్చుటకు మంచి వారైనను వారికి నే కారకత్వములు గలవో యా కారకత్వము నందును నే భావములకు నాధిపత్యముగలవో యా భావము లందును నుచ్చసీచగుణములు గనబడును. సీచగ్రహము కేంద్ర కోణములందుండిన పైనిజెప్పిన నైచ్చము చాలవరకు దగ్గును. శుభగ్రహములుండిన శుభము హెచ్చును. గనుక పారాకరుడు, శ్రీపతి, వరాహమిహిరుడును నుచ్చయందున్న గ్రహము రాజయోగ మిచ్చుటేగాక నౌదార్యాది సుగుణములనుగూడ నిచ్చునని నొక్క వక్కాణించిరి. జైమినిమహర్షి “ఉచ్చసీచతస్మిన్” అని చెప్పినప్పుడు సీచయందున్నగ్రహముగూడ నౌదార్యాదిగుణముల నిచ్చునని చెప్పినట్టు కనబడుచున్నది. కాని ఈ యభిప్రాయము సరియైనది కాదు. ఈయన యభిప్రాయము యోగము నిర్ణయించుటకు మాత్రమేనని యూహించవలెను. నౌదార్యాది సుగుణముల విషయములో వర్తించదు. ఈ కన్యాలగ్నమునకు గురువు ఉచ్చలోనుండి వీకాదశమందున్నను యోగించడు. అట్టి గురుడు మీనలగ్నమునకు వీకాదశమందు సీచపడినను యోగించదు. ఈ మీనలగ్నమునకు పంచమమందు ఉచ్చలో నున్నను యోగించదు.

గురు రాహువులు కలిసినపుడును మరికొందరి మతమున గురు శువులు కలిసినపుడును గురు చంఛాలయోగమని చెప్పుదురు. అట్టి

గురుడు యోగము చేయడని తాత్పర్యము. అయినను కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన గురుడు కేంద్రాధిపత్యములేని శనితో గలిసినపుడు శుభముచేయడని చెప్పినమాట వర్తించదు. అట్టి గురుశనులు కేంద్రముందు గలిసినను యోగము చేయరు. ధనుర్లగ్నమునకు లగ్నమున శనిగురులు కలిసిన మంచియోగము చేయుదురు.

లగ్నము లన్నిటిలో గుంభలగ్న మధమమని వరాహమిహిరుడు చెప్పెను. జైమిని దీనివంతగా పాటించినట్లు తోచదు. గాని వరాహమిహిరుని యభిప్రాయమే సరియైనదని తోచుచున్నది. రవికుజులకు వప్ప తక్కిన గ్రహములకు నాధిపత్యదోషములు హెచ్చుగా గలవు. గొప్ప రాజయోగములు పట్టుట కవకాశములు తక్కువ. అంతేగాని పట్టవని చెప్పగూడదు. శైలివితేలులు రాజించవని చెప్పవలెను. గురునకు కేంద్రాధిపత్యము పట్టక కేతువుతో గలిసి కేంద్రకోణములందున్నయెడల నిక్షరను యోగము నిచ్చెదరు. కేంద్రాధిపత్యముపట్టిన గురుడు తృతీయవ్యయములందు కేతువుతో గలిసియున్నపుడు గురుకేతువు లిక్షరను ప్రబలయోగకారకు లగుదురు. అందు కేతువు మరింత యోగము నిచ్చును. పైవిధముననే బుధకేతువులకును చాడవలెను.

కేతువు ద్వితీయమందున్న ధనయోగము నిచ్చును. తృతీయవ్యయములందున్నను మంచియోగము నిచ్చును. ఏకాదశమునందుండంతయోగము చెప్పరాదు. శుక్రకేతువులు గలియుట మంచిది కాదు. వీరు వస్త్రావస్త్రమువ్యయములందైనను, శనిక్షేత్రములందైనను గలియుట మంచిది కాదు.

వృషభలగ్నమునకు మాత్రము కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన రవికోణాధిపత్యము పట్టిన బుధునితో నెక్కడ గలిసినను శుభము నీయును. ఇది యనుభవముచేత చెప్పినమాట. రవి బుధులు విడి

విడిగా నుండుటయే మంచిది. ఈ లగ్నమునకు రవి శనులు గలియుట మంచిది. రవి, శనిక్షేత్రములలో గలిసిన వత్సంత శుభము. విడిగి గేంద్రస్థితియైనను జెడుగుచేయుట. యోగభంగము కాజాలదు. ఈ లగ్నమునకు రవి సింహమందును, శని మకర కుంభములలో నెక్కడనున్నను మంచియోగము గలుగును. గురుడు తృతీయాష్టమములందున్నను, వాని కే యాధిపత్యములున్నచు శుభమును జేయును. శుక్రడు ద్వితీయపంచమములందు యోగము నిచ్చును.

రాహువు 4, 7, 9, 10, 11 స్థానములందు యోగమునిచ్చును. షష్టాష్టమములందును మంచియోగ మిచ్చును. లగ్నము మొదలు కొని యష్టమమందుగాని, చంద్రున కష్టమందుగాని రవియున్న జాతకుడు పాదుషవంతుడును, ఆయుర్దాయముగలవాడు నగును. ఇది బాలారిష్టమునకు భంగయోగముగా జెప్పవచ్చును. రవి చంద్రులకు షష్టాష్టమస్థితి చాలమంచిది.

తులాలగ్నమునకు లగ్నవ్యయములందున్న పుకతప్ప శనియోగ కారకుడుకాదు. శనిశుక్రలు యోగకారకులైనపు డస్తంగతులైనను యోగమునిచ్చెదరు. అనగా నస్తంగతులైనను శనిశుక్రలు బలవంతులే. శని ఋజుగతిలో నున్నపుడు బలవంతుడు. కుజుడు శత్రుక్షేత్రములోనున్నను బలవంతుడై, నై సర్గికశుభులు శుక్లపక్షమునందును, నై సర్గికపాపులు కృష్ణపక్షమునందును బలవంతులు గాని నై సర్గికశుభుడైనను గురుడుమాత్రము కృష్ణపక్షమునందు బలవంతుడు. క్షీణచంద్రుడు పాతికపాపుడు అటులే పాపయుతుడైన బుధుడు పాతికపాపి, సూర్యుడర్థపాపి, కుజుడు ముప్పాతికపాపి, శనిరాహువులు పూర్ణపాపులు. ఇవి నై సర్గికపాపత్యములు ఆధిపత్యముచేత నై సర్గికశుభులకును, బాపులకునుగూడ పైగా పాపత్యము సిద్ధించును. క్షీణచంద్రునకు గేంద్రాధిపత్యము పాతిక

పాపము. అటులే పాపము క్షుడైన బుధునకును, పాపము క్షుడు కానపుడు కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన బుధు డర్థపాపి. శుక్రకు కేంద్రాధిపత్యమున ముప్పాటికపాపి. గురు పూర్ణచంద్రులు, పూర్ణ పాపులు.

ద్వితీయమునందున్న గురుడు ధనయోగము నిచ్చును. ద్వితీయ మందున్న శనిపలన మంచివాక్కును, కపటత్వమును కఠినహృదయమును, పూర్వవిద్యలం దభిలాషయు నుండును. రాజ్యకేంద్రాధిపత్యము పట్టిన గురుడు తృతీయమునందున్న యోగమునిచ్చును. భాగ్యాధిపత్యముపట్టిన గురుడప్రమమందున్న యోగమునిచ్చును. ఇతర నై సర్గికశుభ లీయజాలరు.

హింసలగ్నమునకు శనిశుక్రలు గలిసిన మంచి రాజయోగము. అప్రమభాగ్యాధిపతులుగాని, వప్రమభాగ్యాధిపతులుగాని కలిగినపుడు వప్రేధిపతియు, అప్రమాధిపతియు యోగము నిచ్చెదరు. భాగ్యాధిపతికే నామాస్యముగ నుండును. అటులే రాజ్యలాభాధిపతులు గలిసినపుడు రాజ్యాధిపతికకంటె లాభాధిపతిక ప్రబలముగ నుండును. బుధుడు తృతీయమునందుండిన జాతకుడు విరికపాడును, కేతువుతో కూడిన పౌరుషవంతుడు నగును. నై సర్గిక పాపులు తృతీయవప్రమములందున్న జాతకుడు పౌరుషవంతుడగును ఈ తృతీయ వప్రమములందు నై సర్గిక పాపులు సమముగా నున్న యెడల మంచి రాజయోగముకూడ పట్టును. సప్తమమందు శుక్ర ముండిన కశత్రహిని, గురుడు బలహీనుడై పంచమ నవమములు దున్న యెడల నల్పాయుష్కరులగు పుత్రులు గలుగుదురు, లే గొంతవృద్ధులు చెప్పవలెను. శని యష్టమమందున్న యెడల ప్రజామారకుడై యంతరులను జంపనీయక తానే చంపును. ఈ శనిని యష్టకాంతమునందు వచ్చినచంపుడు. ద్వితీయమునందున్న తుకు

‘శుంధీ’ స్త్రీలోలత యొక్కవ గలుగును. చతుర్థమందుండిన కవి త్వము ఆంధ్రభాషాభిరుచియు నుండును.

కేతువు ద్వితీయమందున్న యెడల మంచిరాకును. కొంచెము ముడుతావ్యము నుండును. రాహువునకు కైకీ గాంధీవ్యమును, సమయమువల్లినకను కైవ్యమును గలుగును. రాహువు సప్తమ మందుండిన మంచికైవ్యము గలుగును. రాహువునకు గురు శని సంబంధముగీత. ఏ యోగమునకు భంగము. మకరలగ్నమునకు శనికజులు భవలాభములలో నెక్కడగలిసినను మంచి భవలాభము. ఈ లగ్నమునకు శని బుధులు లగ్న, భవ, భాగ్యరాజ్యములలో నెక్కడగలిసియున్నను మంచియోగము. భనుర్లగ్నమునకు శని యుచ్చయందున్నను మంచియోగమిచ్చును. సింహలగ్నమునకు గురుశుక్రలు గలిసినయెడల యోగభంగము. శుక్రకజులయోగము మంచి రాజయోగము. కీడు ద్వితీయమందైన ద్వితీయమందైనను మంచి రాజయోగ మిచ్చెదరు. వృషభమునందు గలిసిన యోగము నీయరు. చంద్రునకు ద్వితీయమున శుక్రమండిన యోగము.

వృశ్చికలగ్నమునకు గురుబుధులు కేంద్రకోణములందైన, నేకాదశమందైన, ద్వితీయమందైన గలిసినయెడల మంచిరాజయోగము. గురుబుధులతో శుక్రకుశుడా గలిసినయెడల శుక్రదశలో బ్రబలయోగముచేసి గురుబుధదశలు సామాన్యముగ నుండును. వీరితో జంద్రుడు కలిసినచో మరింత ప్రబలము.

మేషలగ్నమునకు శుక్రకుశు వ్యయమందున్న బ్రబలయోగము. తులాలగ్నమునకు రవి, బుధ, కుజ, శనిలు ఒకచోట గలిసిన మంచి రాజయోగము. వీరిలో గొండుకు లగ్నమందును, గొండు రేకాదశమందును గలిసినను మంచిదే.

వృషభలగ్నమునకు బుధునితో కలియుని రవిచంద్రులు కేంద్ర

మందు గలిసిన మండియోగము. ఈ లగ్నమునకు రవితో కలియని బుధుడు తృతీయమందు మండివాడు.

కంఠలగ్నమునకు రవిబుధులు పంచమమునందును, గురుడేకాదశమందు నుండినపుడు గురుశుక్ర చామూస్యముగా నుండి రవి బుధ దశలు ప్రబలయోగము చేయును.

ఈ గ్రంథమున వ్రాయబడిన గ్రహబలాధ్యాయములోని యోగములున్న, రాజయోగాధ్యాయములోని యోగములున్న అనేక వేల విషయములు నేను వ్రాసిన యోగావళిఖండము రెండవ భాగమున విపులముగా వ్రాయబడినవి.

రాజయోగాధ్యాయము

సంపూర్ణము.

మోక్షభావాధ్యాయము

వ్యయాధిపతి నై సర్వకేసుభుజ్ శుభరాసులలో నున్నయెడల బాతకునకు సునాయాప మరణము, మరణానంతరముగూడ గీర్తి గలవాడగును. వ్యయాధిపతి గురుడై వ్యయమందెయండిన సేవ్యుర భక్షకును, సహబుద్ధిగలవాడును, బిత్తులోకము పొందువాడును, సత్కీర్తితో మరణించువాడునగును. వ్యయాధిపతి గురుడై శేంద్ర కోణములందున్నను సత్కీర్తిగలవాడును మంచిలోకములకు బోవు వాడు నగును. వ్యయాధిపతి గురుడై తృతీయ పక్షాష్టమములందున్నయెడల గొంత అపకీర్తి గలవాడగును. లాభమందున్న యెడల మంచికీర్తి గలవాడు మందిగతులు గలవాడు నగును.

శుక్రకు గురుకేతువులతో గలియక నితరగ్రహములతో గలిసినను, పక్షాష్టమవ్యయములలో నున్నయెడల సపకీర్తితోను,

క్షతోను మరణించును. గాని వ్యయముండు శని గురు కేతువు
' నెవరున్నను బైనిజెప్పిన యోగమునకు భంగముగలిగి
-ర్తితో బోవును.

వ్యయాధిపతి శుక్రుడై వ్యయముండుండిన శుక్లవకోరికలు గల
' భనకామముల కాంతలతో మరణించును. ఈ శుక్రుడు
నితోగాని కేతువుతోగాని గలిసి కేంద్రములందుగాని కోణము
లందుగాని వ్యయముండుగాని. లగ్నముండుగాని యుండిన బైని
న యోగముకలుగదు. మోక్షముకలుగును. శుక్రకజులు కలిసి
జెప్పిన స్థానములలోనుండిన సధికార కాంతలతో బోవును. రవి
లుగలిసిన విదేధలితము. శనిశుక్రులుగలిసిన మనస్సంతృప్తితో
వును. శుక్రరాహువులు గలిసిన పితృచజన్మము గలుగును.

వ్యయాధిపతి బుధుడై వ్యయకేంద్ర కోణములందు యున్న
ల శివభక్తిగలవాడై మంచిలోకమునకు బోవును. ఈ బుధుడు
గురు, కేతువులలో నెవరితోనైన గలిసి తృతీయ వష్టాప్త
లలోనున్న మిత్రఫలము చెప్పవలెను. ఈ బుధుడు నైసర్గిక
లైన రవికుజులతో గలిసి కేంద్రకోణములందుగాని యేకాదశ
లందుగాని యున్నయెడల సూర్యోపాసకు డగును. పుణ్యకార్య
చేయువాడు నగును. ఈ బుధుడు రవి, కుజులతో గలిసి
మ వష్టాప్తములందున్నయెడల విపర్యయముగా జరుగును.
' క్షకపాపులు వ్యయాధిపతులై వారికి నైసర్గికశుభులు సంబం
' గలిగి కేంద్రకోణ లాభములందున్న సునాయాస మరణ
బొందును. భక్తిగలవాడు నగును. వ్యయాధిపత్యము పట్టిన
క్షకపాపులు కేతువుతప్ప, నితర నైసర్గికపాపులతో గలిసి
మందుగాని తృతీయ వష్టాప్తములందుగాని యున్నయెడల
' డు అంత మంచికీర్తి గలవాడు కాదు.

ఏ లగ్నమునకై నను వ్యయమును శనికేతువులతో నెవరున్నను మోక్షముగలుగును, నై వ్యయమును భులతో గురుబుధులు నట్టివాఁడే. శుక్రచంద్రులతో నెవడును నియోగము చెప్పగూడదు. లగ్నము నకు ద్విద్వాదకములయందు అకగా ద్విలేయమందు రని, వ్యయ మందు కుజుడున్నయెడల నెరాక్షరాప్తి యగును. కేతువు లాభాధి పతితో గలిసినచో నెరాక్షరాప్తి గలుగును. ఒకకుజుమూత్రము వ్యయమందున్నయెడల మోక్షరాప్తి చెప్పగూడదు. రవి భాగ్య మందున్నయెడల సామోహనకడారు.

మోక్షభావాధ్యాయము

సంపూర్ణము.

నైరాణికాధ్యాయము

అష్టనూధిపతినిబట్టియు, అష్టమమందున్న గ్రహములనుబట్టియు మరణస్వభావమును నిర్ణయింపవలెను.

వీరిలో నెక్కువ బలవంతులలో వారికి జెప్పబడిన ధాతుప్రకో పమావలన మరణము నిర్ణయింపవలెను.

రవికి వైత్యము, చంద్రునకు వాతశ్లేష్మములు. గురునకు శ్లేష్మము, కుజునకు జైత్యము, బుధునకు వాతపిత్తశ్లేష్మములు, శుక్రునకు వాతశ్లేష్మములు, శనికి వాతము.

మరియు వారికి జెప్పబడిన భూతములవలన గాని, రోగములవలన గాని మరణము గలుగును.

రవికి :- అగ్ని, దాని సంబంధము,

చంద్రునకు :- జలసంబంధము, రాజయత్కు మొ!

జానక :- కేశి, కష్టాదులు, నడుపులు మొదల చక్రవ్యాధులు, మహాదీక్షము, మహావ్యాధులు మొదలయినవి.

భవనక :- అండముల భవముల రోగములు, భవరాదులు, మూలి సంబంధము.

కునకు :- తెలియజేసి దీర్ఘవ్యాధులు.

త్రనకు :- దప్పి, ఉదర రోగము.

కి :- ఆకలి, వాత రోగము.

అష్టమమందు గ్రహములు లేవియెడల, జన్మద్రేక్కాణమునకు పాపరేడక ద్రేక్కాణమునకు వాధిపత్యముగల గ్రహముయొక్క మునునకునరించి మరణము గలుగును. అనగా నష్టమాధిపతికి నైసికజెప్పిన ద్రేక్కాణాధిపతికిగాని యష్టమమందున్న గ్రహముగాని, షష్టాష్టమ వ్యమాధిపతులతోగాని, నైస్లికపాపుతోగాని సంబంధము గలిగినపుడు వాపత్యమునందు బలవంతులై ని సంబంధమైన భూతములజేరిను, రోగములజేతను, బాధపడి నణమునొందును.

అటులే నైస్లికశుభులతో గలిసిగాని, కేంద్రరోణములందుండిన, గలిగినపుడు వారికిజెప్పిన ధాతుప్రకోపములజేత మరణము గలుగును. అయినను బాధపడక ననామూసమరణము గలుగును. మాధిపతి పూర్ణజలరాసులందుండిన జలసంబంధములగు రోగలవలనను, గండమువలనను మరణము గలుగును. ఈ యోగము ద్రకుజులకు నిశ్చయముగ జెప్పవలెను.

కర్కట మీనములు పూర్ణజలరాసులలో ముఖ్యములు.

గ్రహములకు కర్కట మీనములు జలగండ రాసులలో ముఖ్యములు.

అమరగానిన. దేవా, బానిసనొంద. ముగమున ముగము

మీన కర్కటకములయందున్నయెకల జలగండమునకు బలవంతుడు. ఈ యష్టమ ద్రేక్కాణాధిపత్యము కుజచంద్రులకుబట్టి వీరు కర్కటక మీనములలోనుండిన జలగండముచే మరణము తప్పదు. అటులే మీన కర్కటకములు చతుర్థదశమములో నొకటై యందు జంద్రకజులలో నెవరుండినను జలగండము, కుజనకు జతుర్థమునకంటె దశమము బలమెక్కువ. అష్టమాధిపతి రవి కుజుల సింధులో నున్నప్పుడు రాశిదెప్పవల్లను అగ్నివల్లను, స్ఫోట కాదులవలనగాని గండము. కుజునివలన రహస్య ప్రదేశములలో గ్రహిసంబంధమైన రోగములవలన గండము. బుధునివలన బంధువుల చేతను, స్ఫోట గాదివ్యాధులచేతను గండము. శుక్రునివలన శత్రువులచేతను, రాజకీయ న్యవహారములచేతను, స్త్రీలచేతను నతి కాహము మొదలగువానిచే గలుగు రోగములచేతను గండము. శనివలన ద్వారాదులచేతను, వాతరోగములచేతను అకాలమరణము గలుగును, బృహస్పతివలన శ్లేష్మసంబంధమైన రోగములచేతను ఉపాసనము వలనను మరణము.

మరణానంతరమునందు జీవుని యవస్థ

వష్ట సప్తమాధిపత్యులనుబట్టిగాని యాస్థానమందున్న గ్రహములనుబట్టిగాని యనగా వీరియందలి బలాధికగ్రహమునుబట్టి జీవునకు వారికిజెప్పిన లోకములు కలుగును.

బృహస్పతిచే దేవలోకము, శుక్రచంద్రులచే పితృలోకము, రవి కుజులచే తిరుగ్లోకము శని బుధులచే నరకము గలుగును.

ఏ జాతకమునకైన నరక కారకులైన శని బుధులు పాపులై యుండినను, జాతకములో గురు శుక్రులయందుగాని, ధనుర్మీనము లందుగాని యుండినను శని బుధులలో నెవ్వరైన గురుని రాసు లందుగాని, గురు నవాంశలయందుగాని యుండినను ఈ గురుడు

బలవంతులైన శని బుధుల యింద్రియములను సరకయోగము గలుగక మందలిలోకములు గలుగును.

మైశ్వర్యము మరణస్వభావమునకు గారకులైన గ్రహములకు చరస్థిరద్విస్వభావరాసులలో దేనికి నాధిపత్యము గలుగునో యట్టి రాసులలో నున్నపుడు మిగుల బలవంతులు.

ఉదా: రవి స్థిరరాశికి (అనగా సింహమునకు) అధిపతి.

ఆ రవి స్థిరరాసులగు వృశభ, సింహ, వృశ్చిక, కంభరాసు లందున్నపు డెక్కువ బలవంతుడు.

ఒకేగ్రహమునకు చరస్థిరములకు నాధిపత్యముగలిగినయెడల నా గ్రహము చరస్థిరములలో నెందున్నను సమాన బలవంతుడు.

ద్విభావరాసులకు మాత్రమే నాధిపత్యముగల బుధ గురులు దిన్వభావరాసులందున్నపు డెక్కువ బలవంతులు. అటులే చంద్రు డొక్క చరరాశికి అధిపతి గనుక మేష, కర్కటక, తుల, మకరములందెక్కువ బలవంతుడు.

మరణహేతువులకు నీ బలమునుగూడ నాలోచించవలెను. రాసులయొక్క త్రైవిధ్యమునుబట్టి చరస్థిర ద్విస్వభావరాసులనుబట్టి మరణమునకు దేశనిరూపణము జేయవచ్చును.

మరణకారక గ్రహములు చరస్థిరరాసులలో స్థితినిబట్టిగాని, చరస్థిరద్విస్వభావరాసులయాధిపత్యమునుబట్టిగానిబలానుసారముగ

1. చరరాసియందున్నయెడల నితర దేశములలోను
2. స్థిరరాసియైన స్వగ్రామమందును,
3. ద్విస్వభావరాశియైన గేవలము స్వగ్రామముగాక దానికి సమానమైన నితరగ్రామమునందు మరణము నొందును.

ఈ నిర్ణయము మరణకాలమునందలి దశాంతర్దశావిదశలనుబట్టి యోచించవలెను.

మైశ్వర్యకాభ్యాసము—సంపూర్ణము.

శ్రీ జాతక నారాయణీయము

ప్రథమ భండము

శ్రీజాతకాధ్యాయము

శ్రీజాతకమునకు లగ్నమునుబట్టి యంగసౌప్తవమును, చతుర్థమునుబట్టి ప్రవర్తనయు, పంచమమునుబట్టి సంతానమును, ప్రసవస్వభావమును, సప్తమమునుబట్టి కళత్రమును, అష్టమమునుబట్టి సౌభాగ్యమును తెలుసుకొనవలెను. అష్టమము సౌభాగ్యస్థానముగనుక ద్వితీయమందున్న గ్రహములు అష్టమస్థానమును జూచును. గనుక సౌభాగ్యవిషయమునో ద్వితీయమందున్న గ్రహములను గూడ నాలొచించవలెను. శ్రీజాతకమునకు విశేష మేమనగా, పంచమమునుబట్టి ప్రసవవేదన నిరూపించవలెను. అష్టమము ఆయుస్థానమేగాక సౌభాగ్యము తెలుసుకొనుటకును నుపయోగించును. అనుభవమునుబట్టిచూడగా పురుష జాతకమునకును, శ్రీజాతకమునకునుగూడ చతుర్థస్థానమునుబట్టియే ప్రవర్తన తెలిసికొనవలెను. శ్రీజాతకమునకు సౌభాగ్యస్థానమగు నప్తమమందు బాపగ్రహములుండగూడదు. గ్రహవర్జితమైయుండుట నుత్తమము. అటులే ద్వితీయమందును బాపగ్రహములుండగూడదు. అష్టమమందున్న బాపగ్రహదళ వచ్చినప్పుడు శ్రీజాతకమునకు సౌభాగ్యనష్టము చేయును. అష్టమాధిపతి దళవచ్చినప్పుడు భర్త యాయుధ్దాయమునుబట్టి నష్టమును నిరూపించవలెను. ద్వితీయస్థానమందున్న బాపగ్రహముల దళలును నట్టులే. సప్తమమందున్న బాపగ్రహ

ముల నశించునట్లుగా, అష్టమమునకును చాళలకంటె ద్వితీయమును, కాచికంటె తృత్యమమును తక్కువ బలవలయు.

అష్టమమును తైత్తిర్యశుభమునయెడల సాభాగ్యవృద్ధి, వీరి కళలు కొంతవయ్యకు అయింకినట్లు నిష్కలయెడల తైత్తిర్యక శుభమైనది సాభాగ్యమును నిష్కలమేయగును.

సాభాగ్యస్థానమును లాభాధిపతిగా, భాగ్యధిపతిగాని నుండుట ముఖ్యము. వీరు తైత్తిర్యశుభమైనయెడల శ్రేణుస్థరము, వీరు తైత్తిర్యకవాపులైనచో, నిజమైనయెడల గొంతవయ్య ముంచిది. శని లాభాధిపతియైనచో సాభాగ్యహీనము చేయును. సాభాగ్యస్థానాధిపతి యేకాదశమంగున్నచో సాభాగ్యవృద్ధి. శ్రీజాతకములో సాభాగ్యము కనపడనియెడల భువనజాతకములో నాయుర్దాయము కనపడినచో నా ఆయుర్దాయమును స్త్రీనింపజేసి స్వల్పాప్తిములు ప్రబలములై పురుషునకు మారకముజేయును. శ్రీజాతకమునకు గల శుభశుభయోగములు భర్తకు జెప్పవలెనని ఋషుల యభిమతము. ఇందలి సాంప్రదాయ మేమన లగ్న సప్తమాష్టమములను బట్టి భర్తకు నాయుర్దాయమును నిర్ణయించి శ్రీజాతకమునందలి శుభశుభయోగములు భర్త అనుభవించుటకు నవకాశమున్నయెడల భర్త, అది లేనియెడల స్త్రీకిని జెప్పవలెను.

స్త్రీకి లింగ జాతకమునబట్టి సాభాగ్యము తక్కువగాను, ఆయుర్దాయముగూడ తక్కువగా నుండుటయును భర్తజాతకములో భర్త కాయుర్దాయము : శేషముగాను ద్వితీకళత్రయోగముండుటయును, గలిగినప్పుడు భర్త జాతకములోని ద్వితీకళత్రయోగము ప్రబలమై స్త్రీకి మారకముజేయును.

ఈ యోగము భర్తజాతకములో ద్వితీకళత్రయోగము పట్టకపోయినను జరుగును. భర్తజాతకములో ద్వితీకళత్రయోగమున్న

నాయుర్దాయమునుబట్టి శ్రీజాతకములో శ్రీకి మంచి యాయుర్దాయమును సౌభాగ్యసప్తమును గనుపించినప్పుడు ముందు భర్తకు సప్తమునుజేసి తరువాత శ్రీకి మారకమునుజేయును.

శ్రీజాతకములో లగ్నముందు కజునుండి శని కేతువులలో నొక డప్తమమందును ఒకడు ద్వితీయమందున్నయెడల జన్మతనములోనే వైధవ్యము ప్రాప్తించును. ఏ లగ్నమునకైనను లగ్నముందున్న గ్రహమునుబట్టి లగ్నాధిపతినిబట్టి, శ్రీపురుష జాతకములకు రూపములను నిర్ణయించగూడదు. గాని పరాశరమతమునుబట్టి లగ్నము ననుసరించియే రూపమును నిర్ణయించుచున్నారు. సవాంశమును బట్టి వరాహమిహిర సత్యాచార్య యవనాదులు రూపము నిరూపించుచున్నారు. ఇదియునుగాక ద్రేక్కాణమునుబట్టిగూడ గొందరు నిరూపించుచున్నారు. అనుభవమునుబట్టిచూడ లగ్న సవాంశాధిపతు లెవరితో గలిసియుందురో నెవరియింట నుందురో వారినిబట్టి వర్ణముందునని తేలుచున్నది.

శ్లో! ఏనయక్తో ఏనదృష్టో యదంశేవాస్థితస్స్వయం ।

ధారాధీశస్త్రుతద్వర్ణం కళత్రంలభతే పుమాన్ ॥

అని చెప్పబడినది.

శ్రీజాతకమునకు శని కజులు ప్రవర్తనవిషయములో జెడ్డ గ్రహములు. అనగా రెండుగ్రహము లెంత పాడయిన సంత చెడ్డ ప్రవర్తన యుండును. శనికజులు బుహీనగ్రహముల సంశలయం దూడినయెడలను బలహీనులతో గలిసినను బాపస్థానములగు షష్టాష్టమవ్యయములందున్నను నీచపడినను సప్తంగతులైనను చెడు ప్రవర్తన గలుగును.

వీరికి నై సర్గికశుభుడైన గురుసంబంధముగాని, నై సర్గికపాపుడైనను గేతువు సంబంధముగాని, చెడుప్రవర్తనమునకు బ్రతిబంధ

కము, శుక్రచంద్రుల సంబంధము నిశ్చయముగ జెనుప్రచరన గలిగించును. శనికుజాలు బలహీన అంశములలో నున్నచు నస్త్రం గతులైనను శ్రీజాతకమునకు జన్మవ్యాధి కలుగును. గురుని అంశ లలో నున్నపుడు సంతానవృద్ధి, శని యంశలో నున్నయెడల భర్తను విడిచివేయును బుధ శుక్ర చంద్రాంశలలో నున్న యెడల సాభాగ్యమువంతురాలును నగును. శని కుజాలు బలహీ నాంశలయందున్నయెడల పిల్ల కుష్టవ్యాధికలసి యగును. చంద్ర దృష్టి నిశ్చయము చేయును.

శ్రీజాతకమునకు లగ్నాత్మ చతుర్థమున నై సర్గికశుభుడగు గురు డుండినయెడల మంచి అంగసౌష్ఠవముకలది అగును. ఈ గురునకు చతుర్థము శుక్రక్షేత్రము అయినయెడల శ్రీ అతికామవతి యగును. ఈ గురుడు శుక్ర శని నవాంశములయందున్నను ఈ యోగము చెప్పవలెను. గురుడు చతుర్థమందు ఉండక పైవిధము అనగా శని శుక్ర నవాంశములయందున్న ఈ యోగము చెప్పబడును. సాధారణముగా శ్రీ జాతకమునకు చతుర్థమున గ్రహసర్జితమైయుండుట ప్రశస్తము, నై సర్గికశుభు లుండుట మంచిది కాదు. చతుర్థమందు నై సర్గికశుభు లున్నను శనిదృష్టి ఉన్నయెడలమంచి సుగుణవంతురాలగును. ఈ చతుర్థమున నై సర్గికపాపు లుండినయెడల మంచిగుణ ములు కలది యగును. చతుర్థమునందు శుక్రకుడుండుట మిక్కిలి చెడుగు, చతుర్థమందున్న నై సర్గికశుభులకు చంద్రసంబంధము వలనను, నై సర్గికపాపుల సంబంధమువలనను కొంతదోషము హరించును.

శ్రీజాతకమునకు కుజదోషమును నిర్ణయించునప్పుడు సాధారణముగా కుజుడు వానికి దోషముగా చెప్పబడిన, 1, 2, 4, 7, 8, 12 స్థానములలో ఉన్నాడా యను అంశమును మూత్రమే పురుష

జాతకమువలెనే చూచుచున్నాడు. ఈ వాడుక మన తెలుగు దేశమునందేగాక, తమిళ, కేరళ, కర్ణాటక దేశములందును వాడుకలోగలదు. కాని సర్వత్రా శ్రీజాతకమున వర్తించదు. ఇందుకు కారణము ఏమిటో? అందులు శ్రీజాతకముగురించి ప్రత్యేకముగ వాడుచు ఈ యియమును చక్కగా చెప్పినాడు. శ్రీ సౌభాగ్యస్థానమున నైసర్గికపాపగ్రహములగు రవి, కజ, శనిలున్నను ద్వితీయమందున్న నైసర్గికశుభులవలన (అనగా) ద్వితీయమందున్న గురు శుక్ర బుధ పూర్ణచంద్రులవలన శ్రీ సౌభాగ్యస్థానము కలుగజరిచారని చెప్పిచాయము. జైమినీమతము వలెనే వాడున్న. అట్టినిమందున్న జాతక ద్వితీయమందున్న గ్రహము ప్రతిబంధక గ్రహముగా తీసుకొన్నట్లు కనిపించుచున్నది. ఇంకొక ముఖ్యవిషయ మేమనగా కజకు సౌభాగ్యస్థానాధిపతియై ఆ స్థానమునున్నయెడల కజదోషము చెప్పకూడదు. అప్పుడు ద్వితీయమందు నైసర్గికశుభులున్నయెడల అసలే కజదోషములేదు. ఒకప్పుడు భర్త జాతకములో ఆయుర్దాయము లేక మరణించినను అది కజదోషముకొండ రాదు. శ్రీజాతకములో ఉపపదాత్తు ద్వితీయ సప్తమాష్టమములలో పాపగ్రహము లున్నయెడల భర్తనష్టమేగాక ఒకప్పుడు రెండవ వివాహ మగుటయును గలదు. ఈ ద్వితీయాష్టమములలో రాహుకేతువులుండి, శని కజలలో నెవ్వరున్నను ఈ యోగము చెప్పవలెను.

శ్రీ ప్రసవవిషయమునుగురించి చూచునప్పుడు లగ్నాత్తు పంచమమునుబట్టి చూడవలెనని పైచెప్పినాను. ఈ పంచమమునకు నైసర్గికశుభుడైన గురునిస్థితిగాని, దృష్టిగాని కలిగినచో శ్రీ చాల సుఖముగా ప్రవహించును. ఇతర శుభ గ్రహముల సంబంధముకూడ ముఖిదే. ఒకప్పుడు ఆ స్థానమునకు నైసర్గికశుభుల సంబంధ

మున్నను ప్రసవము పాపగ్రహ, నశాంతర్దశలలో జరిగినయెడల కొంతసేరకు శ్రమ ఎక్కువగా నుండివచ్చును.

ప్రీతిజాతకాధ్యాయము

సంహృత్తిము

ప్రత్యేక యోగాధ్యాయము

కాకరసంజ్ఞ :-వరాహమిహిరాదుల మతమున గారకు డినగా గ్రహము స్వక్షేత్రవర్తియై యా స్వక్షేత్రము కేంద్రమైనయెడల నా గ్రహమునకు గారకత్వము గలుగును. ఆట్టి కారకగ్రహములు రెండుమూడు జాతకమునందున్నపుడు లగ్న కేంద్రమందున్నవాని కంటె జతుర్థకేంద్రమందున్నవాడును, సంతికంటె సప్తమమందున్నవాడును వానికంటె దశమమందున్నవాడును బలవంతుడు. వీరిలో వీ రొకరికొరకు కాలకు లగుదురు. వీరు మంచి రాజయోగ మిచ్చెదరని చెప్పిరి.

మరికొందరి మతమున బలాధిక కారకగ్రహమునకు కేంద్ర కోణములందు బంచమ రాజ్యాధిపతులుగాని, భాగ్య రాజ్యాధి పతులుగాని, యితరయోగ కారకగ్రహములుగాని కలిసియైన గలియక నుండినయెడల మంచి రాజయోగ మిచ్చెదరు.

తై మినీమతమున గారకుడనగా దొమ్మిది గ్రహములలోను భాగాధికగ్రహము, భాగాధికగ్రహ మనగా నే గ్రహము తా నున్నరాశిలో సధికభాగములు భుక్తిగలుగునో యది భాగాధిక గ్రహము, భాగాధికగ్రహములలో నే రాశియందుండునో యది కారకాంశలగ్నము. కారకలగ్న మనబడును. ఈ కారక లగ్న

మునుబట్టి జై మిసీమహర్షి తన జ్యోతిష శాస్త్రమును గుణించెను. జన్మలగ్న మితరుల కెంత ప్రాముఖ్యమో యీ మహర్షికి గారక లగ్న మంతముఖ్యము.

ప్రత్యేక యోగము లనగా నాధిపత్యసంబంధము చేతగాక కొన్ని గ్రహములను మాత్రము తీసికొని యీ గ్రహముల సంయోగము చేతను స్థితినిబట్టియును కొన్ని యోగములు కట్టి వానికి గొన్ని పేర్లు పెట్టిరి. ఇది యనేకములున్నను నందు ముఖ్యమైనవియు, ద్రిమతములవారు సంగీకరించినవియు, సనుభవముచేత సరిపోవుననియు నగు కొన్ని యోగములను ప్రత్యేక యోగములుగ నిందు జేర్చినవి.

1. బుధాదిత్యయోగము — రవిబుధులు గలియుట, రవిబుధులు సామాన్యముగ గలియుచునేయుందురు. అట్టి వీరియోగము ప్రత్యేక యోగముగ నేలజెప్పిరి? ఈ రవిబుధు లెక్కడగలిసినను యోగమని వారి యభిప్రాయము కాదు. వీరికి స్వక్షేత్ర, ఉచ్చ, మూల త్రికోణరాసులగు మేష, మిథున, సింహ, కన్యలలో వీరు కలిసినపుడు బుధాదిత్యయోగమని పరాశర్యాది మతము. కొందరి యభిప్రాయమున నవ్వమచుండు గలిసినపుడే యీ యోగము. మరికొందరు ద్విస్వభావరాసులలో గలిసిన నీ యోగము అనిరి గాని యనుభవమునుబట్టిచూడగ రవికి గోణాధిపత్యమును, బుధునకు గోద్రాధిపత్యమును బట్టక, మేష, మిథున, సింహ, కన్యలలో నెక్కడ గలిసినను నీ యోగ ఫలములు జరుగుచున్నవి. ఇట్టియోగమున బుట్టినవారు కీర్తివంతులును, ఐశ్వర్యవంతులు నగుదురు.

2. అధియోగము :—ఇది మూడుమతములవారు నెక్కువగ వర్ణించియున్నారు. ఇందు మతభేదములు లేవు. చంద్రునకు వృష పక్షమాష్టమములందు నై సర్దికశుభగ్రహము లన్నియు గలిసిగాని,

కలియకగాని యున్నయెడల సద్ధికయోగమును ఈ యోగమున బుట్టినవారు ప్రభువులు, మంత్రులు, శేనానాయకులు అగుదురని వరాహమిహిరారులు జెప్పిరి. గాని ప్రస్తుత కాలమున నీ యధియోగమున బుట్టినవారు కీర్తివంతులును, పౌరుషవంతులును, విశ్వర్థకాములు నగుచున్నారు. చంద్రునకు పశ్చ సప్తమాష్టమములందున్న నై సర్గికశుభుల కళలు నచ్చినపుడు యోగము విచ్చెవరు. నై సర్గికశుభులంకరు యీ మూడు స్థానములలో నే యుండి మిగిలిన గ్రహములు ఇతర రాసులయందున్నయెడల సద్ధికయోగము కానేరదు. నై సర్గికశుభగ్రహము లన్నియు నీ మూడు స్థానములలో నిమిడియున్నను, నీ మూడుస్థానములలో నెక్కడ నైన నొక నై సర్గికపాపగ్రహమైన నున్నయెడల సద్ధికయోగమునకు భంగము.

రి. శేమద్రుమయోగము :- పరాశర్యములో లగ్నాధిపతి నీచ యందుండి లగ్నాధిపతి ఏ నవాంశమందుండునో యందు పశ్చాత్తమాధిపతు లిద్దరు చున్నయెడల శేమద్రుమయోగముగ జెప్పిరి. కొందరి మతమున రవి, కని, చంద్రులు గలిసి, కేంద్రములందుండి రాజ్యాధిపతి వ్యయమందును, వ్యయాధిపతి ధనమందు నున్నయెడల శేమద్రుమయోగము. మరికొందరి మతమున జన్మలగ్నము మొదలు నాలుగు కేంద్రములందును గ్రహములు లేక చంద్రు డే గ్రహము తోను గలియకనున్నచో శేమద్రుమము. మరికొందరి మతమున ధన భాగ్య లాభాధిపతులు వ్యయమందుండిన శేమద్రుమము గాని చంద్రునకు ద్వైర్వాశమములందు సూర్య వ్యతిరిక్తగ్రహములలో నవ్వరును లేనియెడల శేమద్రుమముని వరాహమిహిరారు మతము. జై మిని యీ మతములవల్ల సతిక్రమించి వేరగు శేమద్రుమమును నిరూపించెను. జన్మలగ్న, ఆహారగ్న, కారకలగ్నములకు కృతి

యాప్తమములందు నై సర్గిక పాపగ్రహములు సంఖ్యయందు సమానముగా నుండిన శేషగ్రహములని వక్కాణించెను. ఈ మతము సమంజసముగ నోచుచున్నది. ఈ యోగము దక్షిణయోగము.

4. మాలికాయోగము :- ఏ జాతకమున కైన, లగ్నము మొదలుకొని యైన, న్యాయము మొదలుకొని యైన కన్నిగ్రహములు వరుసరాసులలోనున్న మాలికాయోగము. ఈ యోగము స్వతంత్ర యోగముకాదు. జాతకములో యోగములేనప్పు డీ యోగము స్వతంత్రముగ యోగము చేయదు. కాని జాతకములో యోగమున్న పుడు ఈ యోగము దానిని ప్రబలము చేయును. లగ్నముతో గలియక గ్రహములు వరుసగా నున్నను, మాలికాయోగము చెప్పకూడదు.

5. మాలాయోగము :- ఈ యోగము పరాశరలచే బ్రత్యేకము జెప్పబడినది. ఇందు మతాంతరము లనేకము లున్నను వరాహమిహిరచి మతము సమంజసమైనదగుట నిందుదాహరించుచున్నాను. నాలుగు శేంద్రములందు శుభులుండిన మాలాయోగము. ఇందు శుభులనగ నాధిపత్యశుభులని కొందరును, నై సర్గిక శుభులని కొందరు నూహించుచున్నారు. అనుభవమునుబట్టిచూచిన నై సర్గిక శుభులును, నాధిపత్యశుభులును గూడనని తోచుచున్నది. మాలాయోగమున బుట్టినవారు మంచి యాయుర్దాయము గలవారను, భోగవంతులును, కీర్తివంతులు నగుదురు.

6. కేశరీయోగము :- చంద్రునకు శేంద్రమునందు బృహస్పతి యున్న గజకేశరీయోగ మందురు. కొందరు గురుశుక్రులు సమ సప్తమములలో నుండిన గజకేశరీ యందురు. కొందరు గురుశుక్రులు సమసప్తమములలో నుండిన గజకేశరీ యందురు. ఇందు మొదటిదే సమంజసము. ఈ యోగమున బుట్టినవారు ఆయుర్దాయవంతులు నగుదురు. ఇదియును స్వతంత్రయోగము కానేరదు.

7. శ్రేష్ఠమంగళయోగము :- ఈ యోగమునకు చంద్రకుజుల సమాగమము ప్రధానము. ఈ రెండు గ్రహములు మేష నృశ్చిక నక్షత్ర వికర కర్కటములకు గలిసి నీయోగ మునుబడి. కొందరి రాసులలో నొకరి యష్టగ్రహ యందు కీచి గలిసి నీయోగ మందును. ఈ యోగమునకు బుధాదిత్య యోగమునకు కలెనే ననుభవమునుబట్టి చూచి చంద్రును, పూర్ణిచంద్రు డైనప్పుడు కేంద్రాధిపత్యదోషమును, రాజవంశ గోణాధిపత్యదోషమును బట్టిక అప్తమిమందెగాక ప్రైనిజెప్పిన రాసులయం దెచ్చుట గలిసినను నీయోగము పట్టుకని భోచుచున్నది. ఈ యోగము స్వతంత్ర యోగము. ఈ యోగమున బుట్టినవాడు మంచి యైశ్వర్యవంతు లును, కీర్తిమంతులును, మానసావధాన గలవాడు నగుదుడు.

8. శనిచంద్రయోగము :- శనిచంద్రులు కేంద్రకోణాధిపతులై వాపరాసులగు మేష, సింహ, నృశ్చిక మకర కంభములు కేంద్రములై యుండున్నయెడల నీయోగము.

కొందరు కోర్కటక తులలుగూడ విందు జేర్చినారు. ఇదియు నొప్పికమే యగును గాని యనుభవమునుబట్టి చూచిన నప్తమ లాభాధిపత్యము శని చంద్రులకు నీ రాసులలో సమాగమము మంచిదని కనబడుచున్నది. రాజవంశములో బుట్టినవారికి సింహ సనాధిపత్యము గలుగుటకు శనికి రాజ్యాధిపత్యమును బౌద్యారాది గుణములు గలుగుటకు, శని యుచ్చస్థుడగుటయు, మేషలగ్నము నకు గేంద్రమగు తులయందు గలిసినప్పుడు గలుగును. అప్పుడు శనికి లాభాధిపత్యము దోషముగా నెంచనక్కరలేదు ఇది రాజ వంశమువారికే. ఇతరులకు శని చంద్రు లీ విధముగ కలిసినయెడల శనిదశలో గొంత యవయోగము గలుగును.

కారణమేమన, చంద్రునకు గేంద్రాధిపత్య దోషమును, శనికి

లాభాధిపత్యదోషమును బట్టును. ఇ లేకాక నై సర్గికపాపియగు శనికి గోచ్రక్షితియును, శుక్లయునుగూడ జెనుగుగా బరిణమించును. శని చంద్రయోగమున నుట్టినచారిత్రక శనిచంద్రుల దశలలో మంచి రాజయోగమును, భవాష్ట్రము వాహనయోగము వ్యవహార నై పుణ్యమును గలుగును.

9. శ్రేయంతయోగములు :- సరాశస్యములో నూరు యోగములు చెప్పిరి. ఇవి ప్రత్యేకముగా రాజయోగములుకావు. వీనిని ఒకీక్షించి చూచిన శాస్త్రకర్త, ఆధిపత్యములకు బ్రాముఖ్యత యిచ్చి నట్టు కానరాదు. కొన్నిగ్రహములను గొన్ని భావాధిపతులనుబట్టి యా భావములకు సంబంధిన యోగములను నిరూపించిరి గాని వీరి కితరగ్రహముల సంబంధమువలన నెట్టిమార్పులు గలుగునో యవి తీసికొనక గొన్నిగ్రహములను మాత్రమే లెక్కలోనికి దీసికొని యాయా యోగములు వ్రాసినాడు. అందువలన నీ యోగములు జాతకములలో ఒట్టినను నా యోగములకు జెప్పిన ఫలితములు మాత్రము జరుగుటలేదు. ఇటులే వరాహమిహిరారుదులును గొన్ని యోగములు జెప్పిరి. అవి యేవనగా,

1. ఏ జాతకమునందైన బైనిజెప్పిన రీతిగా గారకసంజ్ఞగల గ్రహములు గలుగుట.

2. రవికి ద్వితీయరాశి వేసిరాశియని పేరు. ఈ రాశియందు నై సర్గిశుభు లుండుట.

3. చంద్రున కప్తమమందు రవియుండుట లేక సూర్య చంద్రులకు షష్టాష్టమ మగుట.

4. చంద్రునకు ద్విద్వాదశమములందుగాని యొకదానియందు గాని రవ్యేతరగ్రహము లుండుట.

5. కేంద్రములు గ్రహసూక్ష్మములుగా నుండకపోవుట (ఒక కేంద్రమందైన).

6. దశమకేంద్రమందు నైసర్గికవాపులగు రవి, కజ, శని లుండకపోవుట మొదలగు కొన్ని ప్రత్యేక యోగములను, ఇవిగాక పదునెనిమిదివంతులు (1800) వాభసయోగములను, గొన్ని చాంద్ర యోగములను జెప్పిరి. వీరి ఫలితములు వస్తుతకాలములో వారు చెప్పినంతమట్టుకు బట్టక వానూశ్శుభితి ఎంతవలె తెలుపును.

జైమినిమహర్షి నూ! 'లాభేపదేకేంద్రప్రకోశేవ'వా శ్రీమంతః' యనియును, వ్యయేనగ్రహే గృహదృష్టేవా శ్రీమంతః' యని యును ఈ మొదలగు గొన్ని శ్రీమంతయోగములు జెప్పెను. వీనికి సర్థములు, 1. జన్మలగ్నమునకు వానూశలగ్నము, కేంద్రముగాని, కోణముగాని యైనయెడల శ్రీమంతుడగును. 2. ఆనూశలగ్నమున కేకాదశమునందు గ్రహమున్నను జూచినను శ్రీమంతుడగునని యర్థము. పైని పేర్కొనిన పరాశర్యునియొక్కయు, వరాహమిహీరాదులయొక్కయు, యోగములన్నియు, జైమిని మహర్షియొక్క శ్రీమంత యోగములవంటివే. వారు గొప్పయోగములుగ జెప్పినను బ్రస్తుతకాలములో జైమిని శ్రీమంతయోగములకంటె గొప్పవికావు.

విపరీత రాజయోగము

షష్టాష్టమ వ్యయాధిపతులు ముగ్గురును గలిసిన యోగము పట్టునని ఋషులందరును జెప్పిరి గాని కాలిదాసులుమాత్రము ఇంత మాత్రమున విపరీతరాజయోగము పట్టదనియు, వీరు షష్టాష్టమ వ్యయములలో నెక్కడనైనను గలిసిగాని, విడిగాగాని యుండిన యెడల బట్టుననియును జెప్పెను. ఈయభిప్రాయమే సరిపోవుచున్నది. గురుబుధశుక్రలకు షష్టాష్టమ వ్యయాధిపత్యములు గలిగినప్పుడు గురుడు షష్టమమునందు, బుధు డష్టమమునందును, శుక్రుడు వ్యయ

మందును నుండిన యాయోగము ప్రబలయోగమగును. గాని మకరలగ్నమునకు యోగము అప్రమమందు బట్టిచవుడు చాలవరకు యోగభంగము జరుగుచున్నది. వాస్తవాంగుండు శుక్ర కేతు సమ్మేళనము యాయోగమునకు భంగము. ఇది అనుభవములో చాలా జాతకములు వర్తించినతరువాతి ప్రాయజీవది.

ఛాదక, వేధక, బంధక, చతుర్బంధక యోగములు.

ఏ భావమునకైనను, ద్వితీయమందున్న గ్రహము ఛాదకగ్రహమనబడును. తృతీయమందున్న గ్రహము వేధకగ్రహమనబడును. చతుర్థమందున్న గ్రహము బంధకగ్రహమనబడును. అప్రమమందున్న గ్రహము ప్రబల భకగ్రహమనబడును. ఏ భావమునైనను ద్వితీయ, తృతీయమందున్న ఛాదక, వేధక గ్రహములు నైసర్గిక శుభులైనయెడల గొంతినరకు నాభావమునందు శుభము నిత్తుదు. నైసర్గికపాపులైనయెడల, శుభము నిన్వది, నైసర్గిక పాపులకు న్యక్షేత్రమైనయెడల కేవలము వాస్తవము చెప్పగూడదు. ఈ యభిప్రాయము జైమినీమహర్షిగూడ "శుభార్థభావిధ్యాతుః" అనగా నే భావమునకైనను ద్విద్వాదకములయందు నైసర్గికశుభులున్నయెడల నా భావమునకు శుభమని చెప్పినాడు. ఈ యభిప్రాయము ననుభవమునకునుగూడ సరిపోవుచున్నది. చదుర్థమందున్న గ్రహము బంధకగ్రహముగ జైమినీమహర్షిగూడ వప్రకొనయున్నాడు. ఈ గ్రహము నైసర్గికశుభుడైనయెడల శుభుడుగాను, నైసర్గికపాపుడైనయెడల పాపిగాను చెప్పినాడు. చతుర్థమందున్న గ్రహమును బట్టి వ్యవహారాది చిక్కులు గలుగును. జైమినీమహర్షి చదుర్థ సప్తమములందున్న నైసర్గికపాపులనుబట్టి కారాగృహవాసము, రాజదండిన మొదలగుకష్టములు నిర్ణయించినాడు. అప్రమమందున్న గ్రహము నాభావసంబంధమైన యోగమునకు నాటంకము గలుగ

జైమినిబాచిక ఫలా ధ్యాయము

కాంక్షలగ్నమును, ఒకప్పుడు పితృనామములో రెండు గ్రహములు భాగాధిక గ్రహములై యున్నయెడల అందులో ముందు వీరగ్రహము ఆ పాదమునుంచి పోవుచో వానిని భాగాధిక గ్రహముగా చూచు కొనవలెను. అప్పుడుకూడ ఆ రెండు గ్రహములు ఒకే కాలమున ముందుకు పోవుచో శ్రేష్ఠగ్రహము భాగాధిక గ్రహము.

ఆరూఢ చక్రము

సూ. యావదీశా శ్రియః పద మృత్యావం

భావాధిపతి యాభావమున కెన్నవయింట్ల నుండునో యక్కడ నుండి యన్నవయిల్లు, ఆ భావపద మగును. జైమినిమహర్షి తొమ్మిది భావములను దీసికొని వాని ననుసరించి తొమ్మిది పదముల నేర్పరచెను. అవి యేవియనగా :—

జన్మ లగ్నమునుబట్టి ఆరూఢలగ్నమును (ఆరూఢపదమును) ధనస్థానమునుబట్టి అనగా లగ్నార్థ ద్వితీయమునుబట్టి కోశపదమును, తృతీయమునుబట్టి భ్రాతృపదమును, చతుర్థమునుబట్టి మాతృపదమును, పంచమస్థానమునుబట్టి మంత్రపదమును, సప్తమమునుబట్టి దారపదమును, నవమమునుబట్టి భాగ్యపదమును, దశమమునుబట్టి రాజ్యపదమును, పన్నెండవ యింటినిబట్టి యువపదమును గనిపెట్టిరి. పుష్టాప్తమలాభాధిపతులు యోగ కారకలు కార నెడు మతము జైమినిమహర్షిగూడ సంగీకరించినట్లు, ఈ మూడుభావములకు బదముల నేర్పరచకుండుటచే విశేషమగుచున్నది. విశేషమేమన లగ్నాధిపతి లగ్నమందే యున్నపుడు “స్వస్థేదారాః” అనెడు సూత్రమునుబట్టి చతుర్థము, ఆరూఢలగ్నమగుచు. అటులనే లగ్నాధిపతి లగ్నమునకు సప్తమమందున్నపుడు “సుతస్థేజన్మ” అను సూత్రమునుబట్టి దశమ మారూఢలగ్నమగును.

లగ్నాధిపతి లగ్నసప్తమములలో నెక్కడనున్నను “యావదీశా

శ్రీయశద మృత్యుకాం" అనెను సూత్రమును బట్టియే జన్మ లగ్నము ఆరూఢలగ్నమగును. కాని యీ రెండు సూత్రములు ప్రత్యేకముగ వ్రాయ నవసరములేదు ఈ విషయములో నీలకంఠి యాది వ్యాఖ్యాతల యభిప్రాయమున ఏదో ఒక విధముగా జన్మ లగ్నమును సహజముగొనుట సమజముకాదు.

జన్మలగ్న మారూఢలగ్నముగ జేయుట జై మిసిమహర్షి మతము కాదని స్పష్టము.

భాత్య		రా
క. శ.	మం. శోకమాత్య	
ల.		
చం.బు.శు	రాశి	గు.
శే.కు.ఉప		రాజ్య
పదం	ఆరూ	
	భాగ్య	

ఆనంద సం॥ ఆరూఢ శు॥
3 శనివార 82-46
ఆశ్వేష 31-39 దినప్రమా
ణం 82-42. పూర్వదినే
వ్యవ్యమి 82-47.

పువ్యమి ౪ శుక్ర	గు 9	కు.	చం.రా
ఆర్ద్రా ౨ రవి	చం 8		
మఖ 3 కుజ	శు 5	అం.	ర
పువ్య ౧ బుధ	శే 5		
మృగశిర 3 శని	ర 4	శ.	శు.
పుబ్బ ౧ కేతు	కు 3		
ధనిష్ఠ ౨ గురు	బు 2	గు.	శు.
శతభిష 3 రాహు	శ 1		

గురున కందరికంటె నెక్కువభాగములు భుక్తియైనవి. ఆగురుడు అంశచక్రములో గవ్యయందున్నాడు, గనుక కన్యారాశి కార కాండలగు మగుడు.

హోరాలగ్నము

బాలిక జన్మదినమున దినప్రమాణములు బాల్యమున జన్మించిన గా ప్రమాణమును బద్ధించు భాగములు చేయవలెను. అపుడు రాశియొక్క ౧౦ కెన్నిగడియదు. విగడియలు నమ్మనో కట్టవలెను. ఈ లెక్కన గానము జూరకాల గడియవరకు లెక్కించగా నెన్నిరాసులగునో తెలియును. అపుడు జన్మలగ్నము మొదలు కొని యెన్నిరాసులు లెక్కించవలెను. ఇదియే హోరాలగ్నముగును. ఇదిలే రాశిప్రమాణమునుగూడ గట్టవలెను.

విశేషము, జన్మలగ్నము చేసియైనచో గుడివైపుగాను, సరి రాశియైనయెడల నెడమవైపుగాను లెక్కించవలెను.

ఉదా! జననకాలము సూర్యోదయాది ౩1-30 దినప్రమాణం ౩2-42 రాశి ౧ శ్రీ-2-43.

31-30 జననకాల గడియలుగనుక లెడనరాశి యగును. కర్కటకము, జన్మలగ్నము. అది సరిరాశియైనది. గనుక నెడమవైపుగా లెక్కించవలెను. అపుడు మిథునం హోరాలగ్నముగును.

పెనుకటి చక్రము పంచాంగము జూడును.

హోరాలగ్నమునుబట్టికూడ గొన్ని రాజయోగములు జెప్పెదను.

గటికాలగ్నము. ఇది యాయుర్దాయభాగమున వివరింపబడును.

జైమినిశాస్త్రమునందు శుభులనగా నై సర్గిక శుభులు.

పాపులనగా నై సర్గిక పాపులని యర్థము.

జైమినిసూత్రముల కక్షరసంజ్ఞ ఆ ప్రకారము చూచుకొనవలెను.

సూ. సర్వత్రసప్తర్షాభారాశయశ్చ. అను సూత్రమునుబట్టి యీ శాస్త్రమునందంతట రాసులను అక్షరసంజ్ఞలచే దెలుపుచున్నాడు.

క ట వ యో పి

క మొదలు పుం పరికు 9 అక్షరములు.

ట ,, ధ ,, 9 ,,

ప ,, మ ,, 5 ,,

య ,, క్ష ,, 9 ,,

ఇది అర్థముచేయుటలో అంకచూర్ణము అనగా, ఈడినుండి యెడమ జూడవలెను. ఉదా : సింహ, శబ్దమునకు అర్థము $స=7$ హ=8 గనుక నెడమవైపుగా జూచిన 87 అగును. దీనిని 12 భాగములు చేయగా 3 మిగులును. అందుచేత సింహ, అనగా తృతీయ మర్థమగును. గ్రహముల పేర్లు నచ్చినప్పుడు అక్షరసంఖ్య చూడకూడదు. ఇందుకు నూ : “సగ్రహః” అని ఈ మహర్షి చెప్పినాడు.

నూ : 1. అభివశ్యంతిముక్తాః॥

2. పార్శ్వభేచ॥

3. తన్నిష్ఠాశ్చతద్వత్ ॥

రాసులు 3 భాగములు చేయబడును.

చర, స్థిర దిస్వభావములు.

మేష, వృషభ, మిథున మొదటివర్గము I Group.

కర్కటక, సింహ, కన్య రెండవవర్గము II Group.

తుల, వృశ్చికము, ధనస్సు మూడవవర్గము III Group.

మకరము, కుంభము, మీనము నాలుగవవర్గము IV Group.

చర రాశియందున్న గ్రహము స్థిర రాశియందున్న గ్రహమును, స్థిర రాశియందున్నది చర రాశియందున్న దానిని ద్విస్వభావ రాశియందున్నది ద్విస్వభావ రాశియందున్న దానిని జూచును. ఒకేవర్గములోని చర స్థిర రాసులయందలి గ్రహములు చూచుకొనదు. అనగా మేష

మునందున్న గ్రహము స్వభావములోని గ్రహమును, స్వభావములో నిది మేఘములోనివానిని నూడల్ప ఇట్లే కర్మబలక, పిశుమును తులావృత్తికములు, వాతక కుంభములు సమన్వయించవలెను.

4. సూ : వాతభాగ్యశూల స్థానకావిభాగము.

82—28. 11 వీ 3 మాధవము మిగిలినది వార 4 భాగస్థి అనగా 2. శూల అనగా 11.

కారకాంతలగ్నమున పుట్టి నాయగు, కేంద్ర, కేంద్రమునానము లందున్న శుభగ్రహములు ధనలాభమును గలిగించును. ఇది జన్మ లగ్నమునుబట్టిగూడ జరుగును. ఈ శుభగ్రహములు సమానముగ నున్నయెడల వత్సంత ధనయోగ మిచ్చెదరు. అన్నాత్తు పంచ మాధిపతిగిగూడ నటులే జూచుకొనవలెను. అనగా 2; 4, 11 స్థానముల నాలోపించవలెను. ఈ యోగము మీనము జన్మలగ్న మైనపుడు, ద్వితీయ చతుర్థ ఏకాశకములందున్న గ్రహముల దశల పర్యంతమైన రాజయోగము చేయుదురు. శుభగ్రహములైన చంద్ర, బుధ, గురు, శుక్రలలో గురుబుధులు చతుర్థమునకంటె ద్వితీయలాభములలో నుండునపుడు అధికయోగ మిచ్చెదరు. ఇందుకు కారణము, కేంద్రాధిపత్యము పట్టిన గురు బుధులు, కేంద్రకోణములందున్నయెడల అవయోగ మిచ్చెదరు గనుక ఈ మూడు స్థానములలో జతార్థము, కేంద్రము గనుక నీ గురు బుధు లా స్థానముందున్నచో నంతయోగించరు. ఈ 2, 4, 11 స్థానము లలో శుభగ్రహములు సమానముగ నుండక చతుర్థమునందు మాత్రము గురుడుగాని, బుధుడుగాని, గురుబుధులు కలిసిగాని యుండి వారి దశలలో నెవరిదశ వచ్చినను యోగమునియ్యరు సరి గదా గురుబుధుల దశాంతర్దశలలో రుక్మిణి యవయోగము చేయుదురు. అట్లే యీ మీనలగ్నమునకు తై మిని చెప్పిన 2, 4,

11 స్థానములందు శుభగ్రహములు సమముగానుండి శుక్రకు చతుర్థశ్చేదము చేర్చుచో వానిదశలో గాని యంతర్దశలలో గాని జాతకమునకు మిక్కిలి యత్యంత ధనయోగము చేయును. శుక్రకు తృతీయాష్టమాధిపతియైనను, నిర్వాధిగ్రహముగూడ జెప్పవలెను. ఈ యోగము ఏకాదశమున శుభగ్రహముగాని పాపగ్రహముగాని నుండికపోయినను, ద్వితీయ చతుర్థములలో శుభగ్రహములు సమానసంఖ్యగా నున్నయెడల నీ ధనయోగము గలుగును.

5. సూ : కామస్థానం ధూయనా నాచానామ్.

3, 6, స్థానములందున్న వాపులు యోగమిచ్చెదరు. ఈ యోగమునకు గ్రహములు సమానముల నుండివలెను. 4, 5 సూత్రములు రెండును గలెడి యొకటేయోగము. రాజయోగము వట్టినపుడు నీ రెండును బట్టినది లేనది చూడవలెను. ఈ రెండును బట్టినది సుస్థానాధిపతియగుటగాని ప్రబలమైన రాజయోగము కలుగుటగాని నిశ్చయము. ఈ రెంటిలో గొన్నిమాత్రమే వట్టినయెడల నందు జెప్పిన గ్రహముల దశలు వచ్చినపుడు రాజయోగ మిచ్చెదరు.

6. సూ : రిషసీచ కామస్థా నిరోధనమ్.

2, 4, 11 స్థానములందున్న శుభగ్రహములకు గ్రహముగ 12, 10, 8 స్థానములందున్న గ్రహములు నిరోధములగును. అనగా బ్రతిబంధకగ్రహములు ద్వితీయమందున్న శుభగ్రహమునకు వ్యయమందే గ్రహమున్నను యోగభంగము చేయును చతుర్థమందున్న శుభగ్రహమునకు దశమందున్న గ్రహముట్లే. మరియు నేకాదశమందున్న శుభగ్రహమునకు దృతీయమందున్న గ్రహముట్లే. గాని పైనిజెప్పిన సూత్రములో దృతీయమందున్న పాపగ్రహము యోగము నిచ్చునని యున్నది. ఇప్పుడు తృతీయమందున్న

గ్రహ మేకాదశమందున్న గ్రహమునకు బ్రహ్మభక్తముగా నున్నను వృత్తియందున్నది తక్కువ భాగములు భుక్తియై యనగా దక్షిణబలము గలదియై ముడిన లాభమందున్న గ్రహమునకు బ్రహ్మభక్తము చేయబడదు. మరియు నానును యోగమునేజేయును గనుక ముందుజెప్పిన సూత్రమునకు వైరుధ్యములేదు.

7. సూ : చర్యనావిబలాత్ప్య।

ఆరవసూత్రమున జెప్పినప్రకారము ౪, 4, 11 స్థానములందున్న శుభగ్రహములకు 12, 10, ౪ స్థానములవలె గ్రహములు వారికంటె బలహీనములైనయెడల రాజయోగమునకు భంగము గలుగదు. వారికంటె బలవంతులైనచో, సమానులైనచో, సంస్థానాధిపత్యము, మున్నగు గొప్పరాజయోగములకు భంగముచేయుదురుగాని యశుభమునీయరు.

8. సూ : ప్రాగ్వత్ప్రీతే।

పంచమమందున్న శుభులు బలహీనులైనను యోగము నిచ్చెదరు. వీరికి కేంద్రాధిపత్యదోషమున్నను యోగము నిచ్చెదరు. వీరికి జంద్రసంబంధము మరింతమందిది. జ్ఞానలగ్నమునకుసూత్రముకాదు.

9. సూ : విపరీతంకేతోః।

కేతువితర పాపులవలెగాక నవమమందున్నను యోగించును. శొండరిమతమున బంచమమునను యోగించును గాని కేతువునకు శుక్రసంబంధము గూడదు.

10. సూ : తస్యానుసరణాదమాత్యః।

ఈ సూత్రముననుసరించి రవిమొదలు సప్తగ్రహములు, రాహు కేతువులలో నొక్కరును, మొత్తము ఎనిమిదిగ్రహము లేయేరా

సులలో నున్నవో యారాసులలో వారి కెన్ని భాగములు భుక్తి యైనవో జూచుకొని యందులో నెక్కువభాగములు భుక్తియైన గ్రహము మొదలు క్రమముగ దక్కువభాగములు భుక్తియైన గ్రహమువరకు నడుచు నేర్పించుకొనవలెను. అందులో బ్రహ్మగ్రహము, లగ్న కారకగ్రహమనియు, లేక ధన్వాది కారికడవియుజెప్పవలెను. వీనినిబట్టి లగ్నాధిపతికివలెనే ఫలములను జూచుకొనవలెను.

ఆడవది ౧ భాగలు భుక్తియైన గ్రహము అమాత్యకారకగ్రహముగను, వీనినిబట్టి బుద్ధియు, ఆహారసత్వ క్తి మొదలగునవి చూచి కొనవలెను.

11. సూ : తస్యభ్రాతా॥ 12. సూ : తస్మిమాతా॥

13. సూ : తస్యపుత్రః॥ 14. సూ : తస్యజ్ఞాతిః॥

15. సూ : తస్యదారాశ్చ॥

ఇట్లే 11 వ సూత్రప్రకారము మూడవదిగా భాగలు భుక్తియైన గ్రహము భ్రాతృకారకుడగుచు, నాల్గవది మాతృకారకుడును, అయిదవది పుత్రకారకుడును, ఆఠవది జ్ఞాతికారకుడును, ఏడవది కళత్రకారకుడును అగును.

ఈ సూత్రములనుబట్టిచూడగా జైమిని మహర్షి కూడ కారకులను ఎట్లు నిర్ణయముచేయవలెనో యాసంగతి పారాశర్య మతము ననుసరించుచు, భాగలనుబట్టికూడ పై చెప్పినరీతి కారకత్వము నిర్ణయించెను. ఈ రెండు మతములకు ముఖ్యభేదముకు రవ్యాది సప్తగ్రహములు పారాశర్యమతమున నెవ్వడును కారకత్వమొక్కటే. ఉ :- సూర్యుడు పితృకారకుడు, చంద్రుడు మాతృకారకుడు, కుజుడు భ్రాతృకారకుడు, మొదలుగా పారాశర్యనిమతము. జైమినిమతమున. అట్లు గ్రహాలకు కారకత్వము రూఢింపబడి యుండియు, వారున్న రాసులలో వారున్న భాగమునుబట్టి క్రింద చెప్పినరీతిని కారకత్వముకూడ నిరూపింపబడెను.

వరుస	భుక్తియైన భాగము	వాక్య	గ్రహ	కారకము
1	23 భాగము	మకరం	శని	తను
2	24 భాగము	మీనం	బుధు	అమాత్య
3	20 భాగము	కుంభం	గు	భాత్య
4	16 భాగము	మేషం	ర	మాత్య
5	14 భాగము	వృషభం	శు	పుత్ర
6	10 భాగము	మిథు	శు	జ్ఞాతి
7	8 భాగము	ధనిస్సు	చం	దార
8	5 భాగము	మీనం	రా	అయుష్షు

ఈ పై న ఉదహరించిన పటమునుబట్టి గ్రహములు తామున్న రాశిలో తమకు భుక్తియైన భాగాధిక్యతనుబట్టి కారకత్వము శైమి నిమిత్తము ప్రకారము సిద్ధించునని తెలియును. కాని శైమినిపరా శత్రుని భావనిరూపణ యొప్పుకొనుచు వానికి బలకరముగ భాగాధిక కారకత్వమిచ్చెను. ఉదాహరణ :- పై ఉదహరించిన పటములో గురునకుపారాశర్యములోని పుత్రకారకత్వమును, శైమిని ప్రకారము భాత్యకారకత్వము కలిగినది.

16. సూ : మాత్రాసహపుత్రమే కేసమామనంతః

పైని ఉదహరించిన 1 వ సూత్రప్రకారము నాలుగవదిగా భాగము భుక్తియైన మాతృకారకత్వము గ్రహమునుబట్టి పుత్రకారకత్వముకూడ చూచుకొనవచ్చునని ఈ సూత్రము చెప్పుచున్నది.

17. సూ : “భగిన్యారత శ్వాసలః”

కుజునిబట్టి సోదరీవిషయమును, భార్య సోదరులవిషయమును చూచుకొనవలెను.

18. సూ : “కనీయాజననీచేతి”

ఈ కుజానిబట్టియే కవిప్రభావమునను, కవిప్రభావముననుజూప వలయును. (ఈ సూత్రము మా తాతీయక గ్రంథమున ప్రత్యేకముగ వ్రాయబడియున్నది. కొన్నిచోట్లు పునరాసూత్రములతో కలిసి యున్నది.)

19. సూ : “మాతల దయోధాంధవా మిత్యపజాతియా ఇత్యురతః”

మేననూమ మొదలగు తల్లివంక బంధువులను బంధునిబట్టి నిర్ణయించవలెను.

20. సూ : “పితామహా పతిపుత్రా వితిగురుముఖా దేవ జానియాత్”

తండ్రి, తండ్రితండ్రి, ప్రభువుకుమారులు వీరివిగురించి గురునిబట్టి నిర్ణయించవలెను.

21. సూ : “పక్షి పితకా గురూ (శ్వశుకా) మాతామహ ఇత్యంతేవాసినః”

భార్య, అత్తగారు, మామగారు, గురువు, మాతామహులు, శిష్యవర్గము, వీరివిషయము శుశ్రూషివలన నిర్ణయించవలెను.

22. సూ : “మందోజ్యాయాన్త్రాహేషు”

శనినిబట్టి జ్యేష్ఠభాతృని తెలిసికొనవలెను.

ఇచ్చట శని, గ్రహములతోకల్ల బలహీనుడని కొందరి యభిప్రాయము. ఈ సూత్రమునకు ఈ యభిప్రాయము సమరంజనముగాదు.

23. సూ : “ప్రాచీవృత్తిర్విషమభేషు”

24. సూ : “పరావృత్తోత్తరేషు”

జేసి (ఓజ) రాసులు క్రమముగాను, సరి (యగ్ర) రాసులు వెనుకనుండియు, లెక్కించవలెను. ఈ లెక్క మేషము మొదలు చూచుకొనవలెను.

రి, శశిరాసులు.

రి, సరిరాసులు.

మేష	యల	వృషభ	మృత్తిక
మిథున	శనము	కర్కట	మకర
సింహ	భయము	కన్య	మీన

25. సూ : "కర్కటే"

కొండరియభ్రాతృయము: శశిరాసులకు, సరిరాసులకు. ద క్రమముగానే చూచుకొనవలెనని చెప్పవచ్చు.

కారకాంశలగ్నరాశి మేషాదిరాసులతో నేడియగునో, దానిని బట్టి యికముందు ఫలితియు చెప్పబడును.

26. సూ : "పంచమనాషికమార్జాలాః"

అనగా కారకాంశ రాశి మేషమైన యెడల ఎరుకలు, పిల్లులు మొదలైన జంతువులవలన భయము కలుగును.

ఈ యభిప్రాయము జాతిక రాజ్యములలోను, దేశుడశాసనదీపికలోను జెప్పినారు.

శ్లో! మార్జాల మూషికాదిబ్యోధియం మేహంశసంస్థితే.

27. సూ : "తత్రచతుష్పాదః"

ఈ కారకాంశ రాశి వృషభమైన యెడల గుడ్డములు, ఏనుగులు మొదలగు చతుష్పాద జంతువులవలన భయము కలుగును.

శ్లో. కారకావృషభాంశేతు చతుష్పాదభయం భవేత్.

28. సూ : మృత్యౌ కంఠాఘాతాల్పాచ.

కారకాంశ రాశి మిథునమైన యెడల స్థూలశరీరముకలవాఁడును చర్మవ్యాధులవలన మృతిపొందువాఁడును అగును.

శ్లో. కారకే మిథునాంశే కంఠాఘాతాల్పాగ్ని మృద్యువేత్.

28. సూ : "దూరే జలకష్టాదిః"

కారకాంశరాశి కర్కటకమైనయెడల జలగండమువలనగాని, కుంభరోగమువలనగాని, జాతకునకు భయము.

శ్లో. కర్కటకాంశగతేసిచాత్ పృష్ఠాదిభ్యభయంభవేత్.

30. సూ : “కోమాశ్వాసదాః”

కారకాంశరాశి సింహమైనయెడల సింహ శోధూలాదులవలన భయము.

శ్లో. సింహంశే మృశకాద్భీతాం ఆత్మకారక సంస్థితే.

31. సూ : “మృశ్యువజ్జాయాగ్నికణశ్చ”

కారకాంశరాశి కన్యయగునేని మిథునమునను జెప్పినఫలితమే చెప్పవగును. దీనికి అగ్నిభయముకూడ గలుగును.

32. సూ : “లాభే వాణిజ్యః”

కారకాంశరాశి తులయగునేని లాభము కలుగును.

శ్లో. కన్యాంశ్నేః తులాంశే వాణిజ్యలాభసంస్థితే.

33. సూ : “అత్రజలసరీశృచాస్తవ్యహానిశ్చ”

కారకాంశరాశి పృశ్చికమైనయెడల జలగండము, సర్పాదుల వలన భయము, మాత్మస్థనయము క్షీణించుటవలన ఇతరులపాలు త్రాగుటయు సంభవించును.

శ్లో. కారకే పృశ్చికాంశస్థ భయం జలవరీ సృచాత్

నూరిం స్థనయంచ నభవేత్.....”

34. సూ : సమే వాహనాదుచ్ఛాశ్చక్రమాత్పతనం.

కారకాంశరాశి భనస్సమునయెడల వాహనాదులవలన నుండి గాని, వృక్షాదులువలనగాని, వాటినుండి పడుటవలనగాని భయము.

35. సూ : జలచరభేచర కేటకండు దుష్టగ్రంథయశ్చరిఃఫే.

కారకాంశరాశి మకరమైనయెడల మొసళ్ళు మొదలైన జల చరములవలనను, వ్యాఘ్రములు మొదలగు భూచరములవలనను,

గర్జన మొదలగు సంభక్త్యర్థవాచకములను భయము కలుగును. కంటలు మొదలగు కర్మక్రమములు భావలక్షణ భయము సంభవించును.

శ్లో. వానానా మన్నతస్థానేత్సితః కరుణశశే
కారకే మక — శశే జగద్రాభాస్థితే,
క. మాత్ర కష్ట — కష్టము కలుగనే ముతయః

కారకాంశరాసి సంభక్త మొదల తటాకాగ్రామాదులను నిర్మించువాడు ధర్మమందు అశక్తి కలవాడును అగును. ఈ తటాకాదుల వలన భయము కలుగును.

శ్లో. కంభాంశే కారకేసు తటాకాదికశోభవేత్.

37. సూ : “ఉచ్చే ధర్మనిత్యతా కైవల్యంచ”

కారకాంశ మీనమైనయడల సవా ధర్మపరత్వము మోక్ష ప్రాప్తియు కలుగును.

శ్లో. ధర్మశాలీ మోక్షశాలీ మీనాంశే కారకేస్థితః

కారకేణాంశ రాశిస్థగ్రహస్థితిఫలం శుభం.

రవ్యాస్థిగ్రహములకు కారకాంశ లగ్నస్థితిఫలములు.

38. సూ : సూత్రత్రయే రాజకార్యపరః.

కారకాంశరాసియందు సూర్యుడున్నయెడల, రాజకీయోద్యోగి గాని లేక రాజకార్య వ్యవహారములు బాగుగా తెలిసినవాండ్రు గాని యగును.

శ్లో. కారకేణసిహంశేవ రాసావాసస్థితౌరవౌ

రాజకార్యపరోజాతౌ భవేన్నాత్రచిచారణా.

కొందరి యభిప్రాయము కారకాంశలగ్నరాసికి సప్తమమును బట్టికూట ఈ ఫలమునే చెప్పవలయునని అందుదు.

39. సూ : “పూర్ణేందు శుక్రయోగ్భోగీ విద్యాజీవిత.”

కారకాంశలగ్నమున పూర్ణ చంద్రుడుగాని, శుక్రకుగాని వీరిరువురును కలసిగాని యున్నయెడల భోగీయ, విద్యలవలన జీవించువాడును అగును. ఈయోగము జన్మలగ్నమునకు పంచమ ననములందుగాని, కారకాంశలగ్నమునకు కేంద్రభోగములందుగాని ఉన్నప్పుడు చెప్పవలసినదిగా సరాశీరాక్షియులు చెప్పినారు. అనుభవమునుబట్టి చూడగా రెండును సరిపోవున్నవి. కాని కారకాంశలగ్నమునందుమాత్రమే శుక్రవిన్నయెడల తప్పక రాజకీయోద్యోగము గలవాఁడగుచున్నాడు.

40. సూ : “ధాతువాచీ కాంతాయుధవహ్నిజీవితభేమే”

కారకాంశరాశియందు శుభముండినయెడల సహాయము చేయువాడును అనగా విద్యావశుద్ధ్యచేతను, ఆయుధములవలన, అగ్ని సంబంధమయిన పనులు చేయుటవలనను, జీవించువాఁడగును.

41. సూ : వశేజస్తంభ వాయుశ్శిల్పినో న్యవహారవిదత్స సౌమ్యే.

కారకాంశరాశియందు బుధుడుండినయెడల వాణిజ్యమునం దా సక్తికలవాడుగాని, వాణిజ్యసంబంధమును నుద్యోగముగలవాఁడుగాని అగును. చిత్రలేఖనమునందును న్యవహార జ్ఞానముకలవాడై వీనివలన జీవించువాడు కూడ నగును.

42. సూ : “కర్మజ్ఞాననిష్ఠావేదవిదత్సజీవే”

కారకాంశరాశియందు గురుడుండినయెడల శ్రౌతస్మార్తాదికర్మలయందు పట్టువలసలవాడును, యోగశాస్త్ర జ్ఞానముకలవాడును అగును.

43. సూ : రాజకీయాః కామినశ్చ తేంద్రియశ్చశుక్రే”

కారకాంశరాశియందు శుక్ర డుండెనేని రాజకీయాధికారము

కలగాఁడును, దీప్తాయుద్ధాయము కలవాఁడును అగును. కొందఱు కామిశాస్త్రకౌశల్యము కలవాఁడుకూడ నగునని 'కామి' అను మాటకు అర్థముచేసినారు. కాని ఇది పొరపాటు అభిప్రాయమువలె కాన్పించుచున్నది. ఈ మాటలకుఁ అనుభవమునుబట్టి చూడగా అనేకకోర్కెలు గలవాడగునని తెలియుచున్నది. శుక్రకు కామమునకు కాఁకుండైనను కారకలగ్నమందున్నస్థానమాత్రము రసికత్వ మారోపించుకూడదు. రాజకీయోద్యోగమునగా ప్రభుత్వోద్యోగము మాత్రమేగాక బోధు, మునిసిపలు ఉద్యోగములుకూడ చెప్పకొనవలయును. ఇచ్చట ఇంద్రియమును మాటకు జీవము అనగా ఆయుర్దాయమని అర్థము. 'శత' అనగా నూరు అనిమాత్రమే అనుకొనకూడదు. అనేకము అని అభిప్రాయముగాఁ ఉపయోగించినట్లు కనుపించుచున్నది.

44. సూ : "ప్రసిద్ధకర్మాజీవశ్చనా"

కారకాంశరాశియందు శని యుండెనేని ప్రసిద్ధమైనటువంటికర్మచేత జీవించువాడగును. "ప్రసిద్ధకర్మణా జీవేత్ శనినా" అని పాతాంతరముండుటచేత ప్రసిద్ధమైనట్టివాఁడును (అనగా స్వకుల ప్రసిద్ధుఁడును,) మంచికర్మచేత జీవించువాఁడును, స్వశక్తియే జీవనాధారముగాఁ గలవాఁడును అగును. ఈ సూత్రము కారకాంశలగ్నమునకేగాక జన్మలగ్నమునుబట్టికూడ చూచుకొనవచ్చును. ఈ లగ్నము ధనుర్మకరకుంభతులాలగ్నములకు మరలంత బ్రశస్త్యము

45. సూ : "ధానుష్కాశ్చోరాశ్చ"

46. సూ : జాంగలికాలోహాయంత్రాశ్చరావణా"

✓కారకాంశరాశియందు రావణపున్నయెడల ధనుర్ధనురై యడవులయందుండి దోచుకొని జీవించువారలగుదురని వ్రాసినారు. ఈ యభిప్రాయము అనుభవమునకు సరిగానున్నట్లు కనుపించదు.

కాని వేటయొక దిష్టముకలవాడును, కుంకుక్షుకలవాడును అగుదురు. లోహాయంత్రములవలనకూడ జీవించువారగుదురు. అనగా ఇత్రాపి, రాగి, వెండి, బంగారము ముదలగువాటిని అమ్ముటవలన జీవించువాడును అగుదురు. విషవైద్యముచేతకూడ జీవించువాడును కావచ్చును.

47. సూ : "గజవ్యవహారిశ్చోరాశ్చ కేతౌ"

కారకాంశరాశియందు కేతువున్నయెడల ఏరుగులను విక్రయించువాడును, చౌర్యవృత్తిగలవాడు నగును. కాని ఈ యభిప్రాయమంత సమంజసముగాలేదు. అనుభవమునుబట్టి చూడగా వ్యవహారిజ్ఞానము కలవాడగుననియు, బూటకములచేగాని, వంచకవృత్తిచేగాని. జీవించువాడగుననియు లేక వంచకవృత్తిచే గలసిన వ్యవహారిజ్ఞానము కలవాడగుననియును ఊహించవలెను.

48. సూ : "తత్రమంద సర్పయో తాంబూలదాయీ"

కారకాంశలగ్నముందు శనిరాహువులుండినయెడల తాంబూల పీత కాధారమువలన జీవించువారి లగుదురని వ్రాసిరాదు. కాని యనుభవమునుబట్టి చూడగా ఈ శని రాహువుతో కలిసినంతమాత్రమున సీచవృత్తిని గలుగజేయుటలేదు. స్వతంత్రజీవనము కలవారగుచున్నారు. కాని పైకి గాంభీర్యము కలవారైనను సమయమునకుమాత్రము కొంత సీచత్వమునుజూపి తన్ను కాపాడుకొను స్వభావము గలవారగుదురు.

49. సూ : చాపే చంద్రే నావికా.

50. సూ : శుక్రదృష్టి విషేషేణ.

కారకాంశరాశి కర్కాటకమై అందు చంద్రుడు ఉండినయెడల నావికావ్యాపారమువలన ధనము సంపాదించును. శుక్రదృష్టికూడ నున్నయెడల ఈ యోగము మరింత యధికముగాను జెప్పవలెను.

పడవల వ్యాపారముగాని నీటిసంబంధముయినది ఏయితరవ్యాపారములుగాని చేయువాడగును.

51. సూ : రవిరాహుభ్యాం సర్వవిధనం

కారకాంశరాశియందు రవి రాహువులు శీవయెడల సర్వము పలన చావుగాని హానిగాని కలుగును.

52. సూ : శుభదృష్టే తన్నివృత్తిః.

దీనికి శుభగ్రహపీడణము శీవగాని, కలియుటగాని యున్నయెడల ఆదోషము వివృత్తియగును. అనగా సాము కరచినను జాపు మాత్రము సంభవించదు.

53. సూ : శుభమాత్రసంబంధాజ్ఞాంగలిఃక

రవిరాహువులు కారకాంశరాశియందుండి శుభుల సంబంధము మాత్రమే కలిగినప్పుడు అడవులయందు తిరిగి జీవనముచేయువాడగును. అనుభవమునుబట్టిచూడగా వైద్యముచేతగూడ జీవనము చేయువాడగునని తెలియుచున్నది. జాంగలిక శబ్దమునకు వైద్య మనుటయే సమంజసము. కొందరు అడవులని వ్యాఖ్యానము చేయుచున్నారు.

54. సూ : చంద్రకేతుభ్యాం మిత్ర్యేకే.

కారకాంశరాశియందు చంద్రకేతువులుండి శుభగ్రహదృష్టి గలిగినప్పుడుకూడ పైయోగమే తటస్థించునని కొందరిమతము. కొందరు ఏవవైద్యముచేత జీవనముచేయువాడగునని చెప్పుదురు. రెండవ యభిప్రాయమే బాగున్నట్లు తోచుచున్నది.

55. సూ : కుజమాత్రదృష్టే గృహదాహకః అగ్నిదోహ.

కారకాంశరాశిని కుజుడు చూచినయెడల తన యిల్లు కాలిపోవుటగాని, ఇతరయిండ్లను తగలబెట్టువాడుకాని, యగును. ఒక

ప్పుడు ఇల్లు తగులబడకపోయినను, కూలిపోవుటగాని తటస్థించ వచ్చును.

56. సూ : శుక్రదృష్టే అర్థదాహాః

కారకాంశరాశిని శుక్రకుడు చూచినయెడల యింటికి పూర్తిగా నష్టముగాక కొంతమాత్రము తగులబడును. శుక్రకజలిద్దరు చూచినను ఈ యోగము చెప్పవచ్చును. పాతాంతరము 'శుక్రదృష్టైర్న దాహాః' దీనిప్రకారం శుక్రసంబంధమువలన పై యోగమునక భంగము.

57. సూ : గురుదృష్టే ఆసన్నగృహాత్.

పాతాంతరము సూ : గురుదృష్టే స్వాసమీ గృహధాహాత్. కారకాంశరాశిని కుజునితో బాటు గురువుకూడ చూచుచున్న యెడల సమీపమందున్న యిల్లు తగులబడును.

58. సూ : సగుళికే విషవో విషహాతోవా.

కారకాంశరాశియందు గుళికుడున్నయెడల ఇతరులను విషముచే చంపువాడుగాని, తాను విషముతినె, మరణించుటగాని యగును. గుళిక సాధనము సంజ్ఞాధ్యాయమున జెప్పబడినది.

59. సూ : చంద్రదృష్టే చోరాప్రహృతధనశ్చోరోవా.

కారకాంశరాశియందు గుళికుడుండి చంద్రదృష్టి యున్నయెడల చోరులవలన ధనము పోగొట్టుకొనినవాడుగాని తాను చోరుడగుట గాని సంభవించును.

60. సూ : స్వాంశేబుధమాత్రదృష్టే బృహద్భీజాః.

కారకాంశరాశిని బుధుడుమాత్రమే చూచినయెడల పెద్ద అండము కలవాడగును. ఈ బుధుడు కారకాంశలగ్నమందున్న యెడల నిశ్చయముగా నీయోగము జరుగును. ఒకప్పుడు కారకాంశ లగ్నమందు లేకపోయినను, జూడకపోయినను ఈ గ్రహము పాడై వీని కకాంశర్దకలు వచ్చినప్పుడు డండవృద్ధియగును.

61. సూ : 'తత్రకేతౌ చాపదృష్టే కర్ణచ్చేక్షః కర్ణలో గోవా.'

పాతాంతరము సూ : తత్రకేతౌ కర్ణచ్చేక్షః కర్ణలోగోవా.

కారకాంశ రాశియందు కేతువుండి, వాషగ్రహము చూచు చుండినయెడల కర్ణచ్చేక్షణముగాని, చెవులయందు లోగముగాని కలుగును, కేతువుండకవాయినను, కేతుదృష్ట్యయి, వాషగ్రహదృష్ట్యయి నున్నయెడలకూడ చెవుల లోగముండును.

62. సూ : "శుక్రకుజాన్యితరదృష్టే దీక్షితః"

కారకాంశ రాశిలో కేతువుండి, కుజశుక్రలలో నొక్కడుగాని, ఇద్దఱుగాని చూచినయెడల జాతకుడు కార్యదీక్ష గలవాడగును.

పాతాంతరము సూ : శుక్రదృష్టే దీక్షితః.

దీనికి వ్యాఖ్యాతలు 'కారకాంశమున కేతువుండి శుక్రునిచే జూడబడిన యజ్ఞాదిశ్రమిపులయందు దీక్షకలవాడగునని చెప్పారు. ఈ యభిప్రాయముకంటె పై యభిప్రాయమే బాగున్నది.

63. సూ : "బుధశనిదృష్టే నిర్వీరః"

కారకాంశ రాశిలో కేతువుండి (లేకపోయినను ఇది చెప్పవచ్చును) బుధశనిలు చూచినయెడల బలహీనుడగును. శరీర దార్ధ్యము చాల తక్కువకలవాడగును. నపుంసకు డగుననుట అనుభవమునక వ్యతిరేకము.

64. సూ : బుధశుక్రదృష్టే వాసో పునః"

పాతాంతరము 1 సూ : బుధశుక్రదృష్టేవాసో పునఃదాసీ పుత్రోవా.

కారకాంశ రాసిని బుధశుక్రలు చూచిరేని జాతకుడు సత్తిగల వాడగును. కొందరి యభిప్రాయమున కారకాంశ రాసికి ద్వితీయ

మున బుధశుక్రకు లుండిన న స్తివచ్చును. (కారకాంశమున కేతువుండవలెనన్నమాట లోపము).

65. సూ : శనిమాత్రదృష్టే సన్న్యాహతానః.

66. సూ : శనిదృష్టే తపస్వీ ప్రేమ్యవా.

కారకాంశరాశివి శనియొక్కకు చూచినయెడల సన్న్యాసలక్షణములు కలవాడగును. ఈ యోగము జన్మలగ్నమును బట్టికూడ జూచుకొనవలయును. జన్మలగ్న కారకాంశలగ్నముల శని యుండినను ఈ యోగము జెప్పవచ్చును. ఈ యోగము కలిగినయెడల జాతకుడు నిరాడంబరుడగును.

కారకాంశమున కేతువుండి శని జూచినయెడల తపశ్శక్తి కలవాడును ఇతరులందు అప్పుడప్పుడు ఆధారపడువాడును అగును. ఇది జన్మలగ్నమునకును గలుగును. (65 వ సూత్రమునకు కారకాంశమున కేతువుండనవసరములేదు. శనియున్నను, చూచినను జెప్పవలెను.

67. సూ : తత్రవిశుక్రదృష్టే రాజప్యేష్యః.

కారకాంశరాసిని రవి శుక్రలు చూచినయెడల రాజభృత్యుడగును. అనగా రాజకీయోద్యోగి యగును.

68. సూ : రిషిషే (బుధే) బుధదృష్టే వామండవత్.

కారకాంశరాసికి పదవయెంటు బుధుడుండినను, చూచినను, కారకాంశలగ్నమున శని యున్నట్టువలెనే స్వశక్తివలన జీవించువాడగును. ఈ యోగము జన్మలగ్నమును బట్టికూడ చూచుకొనవలయును. కారకాంశలగ్నమునకుగాని, జన్మలగ్నమునకుగాని దశమమందు శని యుండినను ఈ యోగము జెప్పవలయును. కాని వరహమిహిరులు దశమమందున్న రవి, కుజ, శనిలనుబట్టి కూలి మనుష్యులు పుట్టుచున్నారనియును, వారిలో రవి, కుజ, శనులకు

క్రమముగా ఉత్తమ మధ్యమాధములగును రనియును, దెప్పివాడు, కాని ఈ యభిప్రాయము సరిగానున్నట్లు కనిపించదు.

69. సూ : శుభదృష్టే శ్చైర్యం.

పాతాంతరము సూ : శుభదృష్టే శ్చైర్యం. కారకాంశరాసికిగాని జన్మలగ్నమునకుగాని దశమమందు గురుకుండినయడల మిక్కిలి శ్చైర్యవంతుడగును. పాతాంతర సూత్రముప్రకారము చలత్యము లేనివాడగును.

70. సూ : రవౌ గురుమాత్రదృష్టే గోపాల.

కారకాంశరాసికి దశమమందు రవియుండి గురుకుమాత్రమే చూచినగాని, రవిగురులు కలిసియుండినగాని గురుకుండి రవితే చూడబడుచుండినగాని వాడిగలవాడగును. ఈయోగము లగ్నము నుబట్టికూడ చూచుకొనవలయును.

71. సూ : దారే చస్త్రశుక్రదృగ్గోగాద్రాసాదా.

కారకాంశరాసికి చతుర్థమందు శుక్రచంద్రులు కలిసియున్న యెడల భవనములందు నివసించువాడగును. ఈయోగము కొంత వరకు జన్మలగ్నమునుబట్టికూడ జరుగును. కారకాంశలగ్నమునకు శుక్రచంద్రులలో నొకడుండి రెండవవానిచే చూడబడుచుండిన యడల కొంతవరకు ఈయోగము కలుగును.

72. సూ : ఉచ్చగ్రహేపి.

కారకాంశరాసికి చతుర్థమందు ఉచ్చగ్రహము లున్నయెడల ప్రాసాదయోగము కలుగును. ఈ శుక్రచంద్రులకు ఆరోహణము గాని, ఉచ్చగాని మరింత శుభము.

73. సూ : రాహుశనిభ్యాం శిలాగృహమ్.

కారకాంశరాసికి చతుర్థమందు శనిరాహువులున్నయెడల శిలాగృహము కలవాడగును.

74. సూ : కుజకేతుభ్యా మైష్టికం.

కారకాంశరాసికి చతుర్థమందు కుజకేతువులున్నయెడల జాతకుడు ఇతికలతో కట్టిన యిల్లుగలవాడగును.

75. సూ : గురునా దారవం.

76. సూ : తార్క రవిణా.

కారకాంశరాసికి చతుర్థమందు గురుగున్నయడల శజ్జలతో కట్టిన ఇల్లుగలవాడగును. ఈ సూత్రమునకు ఈ అర్థము అనుభవమునకు సరిపోవుటలేదు. కారకాంశరాసికి చతుర్థమందు బృహస్పతియున్నను శిలాగృహముగాని ఇటికయిల్లుగాని కలవాడగును.

కర్రపని ఇంటికి ఎక్కువగా నుండును. రవి యున్నయడల గడ్డియిల్లు గలవాడగును. కాని ఇదియు సరిగాలేదు. రవియున్నను ఇటుకలయిల్లుకలవాడగును. ఒకప్పుడు మట్టి కలుగుటయు గలదు.

77. సూ : సమేశుభదృగ్యోగా ధర్మవిత్వః

సత్యవాదీ పితౄ గురుభక్తశ్చ.

కారకాంశరాసికి నవమస్థానమున శుభగ్రహము లుండినను, శుభగ్రహములు చూచినను 'జాతకుడెల్లప్పుడు, ధర్మాసక్తిగలవాడు, సత్యవాది యును, సత్యము చెప్పవారియందు భక్తి కలవాడును, తలిదండ్రులన నమ్రత గలవాడును అగును. పాతాంతర సూత్రప్రకారము గురుభక్తి కలవాడుకూడ నగును.

78. సూ : అన్యథా పాపైః.

ఈ నవమస్థానమున పాపులున్నయెడలగాని, పాపులచే చూడబడినగాని, పైని చెప్పబడినదానికి వ్యతిరేక ఫలము.

79. సూ : శని రాహుభ్యాం గురుద్రోహః

కారకాంశలగ్నరాసికి. నవమమందుశని రాహువులున్నయడల గురు ద్రోహిగాని, గురువుయందు భక్తి లేనివాడుగాని, యగును.

ఈ యోగము జన్మలగ్నమునకుగూడ పంచమ సవమములనుబట్టి చూచుకొనవలెను.

80. సూ : గురురవిభ్యాంగురావశిష్టాస్త్య.

కారకాంశరాశికి సవమమందు రవిగురులుగాని, వారిలోనొకరు పంచమమందును, మరియొకరు సవమమందును ఉన్నను, లేక రవి గురులిద్దరును, పంచమమందున్ననుగూడ జాతకుడు గురువోకా యగును.

81. సూ : తత్రధ్వగ్వంగారకవర్గే వారదాశిక.

కారకాంశరాశికి సవమ సప్తమముల నెక్కడైన రవికుజాలు కూడిగాని, విడిగాగాని ఉండి, కడ శుక్రాంశలను బొందియుండిరేని జాతకుడు వ్యభిచారి, సంసారస్త్రిలతో రమించువాడు నగును. ఈ యోగము కారకాంశలగ్నరాశికి సప్తమమున కుజాదుండి, రవి చూచినను కలుగును. జన్మలగ్నమునకుగూడ రవికుజాలలో నెవ్వరైనను సప్తమమున నుండి, శుక్రుడు అంశలో మకర కంభాంశ లలో నున్నప్పుడు ఈ యోగము కలుగును. శుక్రకుజాలు రాశిలో సప్తమమందుగాని భాగ్యమందుగాని యుండి, అంశలో మకర కంభాంశములయందుండినప్పుడు ఈ యోగము చెప్పవలయును.

82. సూ : దృగ్యోగభ్యా మధికాభ్యామామరణం.

ఈ రవి కుజాల దృగ్యోగ సంబంధముపై రాసులకును, గ్రహము లకును, బూర్ణముగా కలిగినయెడల జాతకుడు యావజ్జీవమును వ్యభిచారి యగును.

83. సూ : కేతునా ప్రతిబంధక.

పైని చెప్పిన యోగము పూర్తిగాపట్టినను కేతువు ఈ సవమ స్థానమునగాని, సప్తమమునగాని, రవికుజాలలో గలిసి యున్నను, రవికుజాలను బాచుచున్నను ఈ యోగమునకు భంగము కలుగును.

ఒకప్పుడు పైయోగము పట్టుటచలన బాహుళ్యము వ్యభిచారియైనను కేసుసంబంధమువలన కొంతకాలమునకు అపవాదముచేత గాని తాను ప్రేమించినస్త్రీ చనిపోవుటవలనగాని ఈ వ్యభిచారియోగము పోవును. 1

84. సూ : గురునాస్తిణః.

కారకాంశలగ్నమునకు నవమమందుగాని సప్తమమందుగాని, గురుమండిన స్త్రీలొలుడగును. ఈ యభిప్రాయము అనుభవమునకు వ్యతిరేకముగానున్నది. కాని రవికుజులుండి గురుడు చూచుచుండిన యడల ఇది కొంతింతరక జరుగును. స్త్రీలయందభిలాషమాత్రము కలవాడైన సగును.

85. సూ : సౌవృషభేన్యే క్యేకే

కారకాంశలగ్నమునకు, నవమమన వృషభ మైనయడల పైని చెప్పిన పారదారికయోగములు పట్టినను అవి జరుగవు. కాని అనుభవమున ఈ యభిప్రాయము సరికాదు. కారకాంశలగ్నముగాని, జన్మలగ్నముగాని, వృషభమైనయడల ఈ పారదారికయోగములు పట్టవని జైమిని యభిప్రాయమని తోచుచున్నది. సౌరాశర్యాదుల మతమునను అన్ని లగ్నములకంటె వృషభలగ్నము ప్రత్యేకమైనదని చెప్పబడినది. అనుభవము చెప్పవలసినవచ్చినప్పుడు ఇతర లగ్నములకు చెప్పినట్లుగా వృషభలగ్నమునకు చెప్పకూడదు. 1

86. సూ : రాహునా అర్ధనివృత్తిః.

కారకాంశరాసికి నవమమందుగాని, సప్తమమందుగాని రవికుజులుండి రాహుసంబంధము కలిగినయెడల కొంతకాలమే వ్యభిచారి దోషముండును. 1

87. సూ : లాభే చంద్రగురుశ్చ కే సుందరీ.

పాతాంతర సూ : లాభే చంద్రగురుభ్యాం సుందరీ.

కారకాంతరానికి సప్తమమందు గురు, శుక్ర, చంద్రులుండి నను అగ్నమందుండి సప్తమమును జూచుచున్నను భార్య సౌందర్యవతియగును. ఈయోగము జన్మలగ్నమునుబట్టికూడ జూచు కొనవలయును. ఒకప్పుడు టైచిచెప్పినవిధముగా గ్రహములున్నను భార్య రూపవతి కాకపోవచ్చును. దీనికి కారణము

శ్లో. ఏనదృష్టో ఏనయశ్చోయదం శేవాస్థితస్యయః

దాదాక్షితస్తుచిద్వర్ణం కళత్రంభతే చమాక.

అని బృహస్పతి చెప్పియుండుటచేత కళత్రస్థానాధిపతి యెవ్వరి యింట నుండునో, యెవ్వరితో కలిసియుండునో, ఎవ్వరిచే చూడబడునో, ఎవరి యంతయుండునునో ఆయాబలముల వనుసరించి ఆవర్ణముగల భార్య గలుగుననియర్థము. పాతాంతర సూత్రమును బట్టి శుక్రుని జూడకూడదు, మొదటిదే యుక్తముగ నున్నది.

88. సూ : రాహునా విధవా.

కారకాంతలగ్నమునకు సప్తమమందు రాహు వుండినయడల/ జాతకునకు విధవాసంభోగముగాని, భర్తనువదలిన స్త్రీసంభోగముగాని సిద్ధించును.

89. సూ : శనినావయోధికా, రోగిణీ, తపస్వినివా.

కారకాంతలగ్నమునకు సప్తమమున శనియున్నయెడల తన కన్న వయస్సున ఎక్కువగా కనుపించుననియును, రోగినియును, కృశించిన శరీరము కలదయును, అగు స్త్రీ భార్యయగును. ఇది జన్మలగ్నమునుబట్టికూడ చెప్పవచ్చును. ఈసూత్రమునకు వయస్సున తనకంటె పెద్దదగు భార్య కలుగుననుట యుక్తముగాదు. భార్యవయస్సులో తనకంటె పెద్దవానివలెకనిపించును. "తపస్విని" అను మాటకు కృశించిన శరీరము కలదనుట అనుభవమునకు సరిపోవుచున్నది.

90 సూ : బుధుని కలావతీ.

కారకాంశరాశికి సప్తమమందు బుధునిన్నయెడల సంగీత, నాహిత్య, చిత్రలేఖనాది కళలు తెలిసిన భార్య సిద్ధించును. కల శబ్దమునకు చిత్రలేఖనాది కళలుగూడ అని చెప్పవలెను.

91. సూ : కుజేన వికలాంగీ.

కారకాంశరాశికి సప్తమమందు కుజునిన్నయెడల భార్య సమానమయిన అవయవములు కలది కాదు. అనగా శాస్త్రవిరుద్ధ మయిన రూపమున అంగములుగాని కలదిగా అగును.

92. సూ : రవిణా స్వకులేగుప్తాచ.

కారకాంశరాశికి సప్తమమందు రవి యున్నయెడల భార్య మంచి అవయవములు కలదిగాని, ఆ మరణాంతరము భర్తతోటి గాని, తాను వైధవ్యము అనుభవించవలసి వచ్చినను అత్తగారి ఇంటియందుగాని, భర్త బంధువుల యింటియందుగాని తన జీవిత మును అతిగుప్తముగ కాలక్షేపము చేసుకొని జీవించుచుండగును.

93. సూ : చాపే చంద్రేణ అనావృతే దేశే.

కారకాంశరాశికి సప్తమము కర్కాటకమై అందు చంద్రు డున్నయెడల అనాఖ్యాయితమగు ప్రదేశమునందు స్త్రీతో ప్రథమ సంగమము జాతకునకు కలుగును.

94. సూ : కర్కశి పాపేశ్వరః.

కారకాంశలగ్నమునకు జన్మలగ్నమునకుగాని తృతీయమందు పాపగ్రహములున్నయెడల జాతకుడు శూరుడు అనగా పౌరుషము కలవాడగును. శుభగ్రహములున్న పిరికివాడగును. కార్యము లందుకూడ ఈ పిరికితన ముండును. బుధుడుండిన మరింత పిరికివా డగును. బుధుడుండినను కేతుసంబంధము కలిగినచో మంచిధైర్య ముకలవాడగును. ఎవరున్నను కేతువుండినచో ధైర్యముకలవా డగును.

95. సూ : శుభే కాతరః.

కారకాంశరాశికి తృతీయమును నైస్సర్గశుభు యుండి యెడల జాతకుడు పిరికివాడగును.

96. సూ : మత్స్యజితయోః పాపే కర్మకా.

కారకాంశరాశికిగాని, జన్మలగ్నమునకుగాని తృతీయ పక్షము లుండి పాపులున్నయెడల జాతకుడు చ్యవనాయమువలన జీవించు వాడగును. కాని ఈ తృతీయ పక్షముములందు గ్రహసామ్యము ఉండిననే ఈ ఫలము కలుగునని చాలము వియక్తమయము.

97. సూ : సమగురౌ విశేషేణ.

కారకాంశరాశికి నవమమును గురుడుండిన ఈయోగము విశేషముగా చెప్పవలెను. కొందరు తృతీయ పక్షముములందు పాపులుండి వీరిని గురుడు నవమముందుండి చూచినయెడల ఈయోగము విశేషముగా నుండునని చెప్పదురు.

98. సూ : ఉచ్చే శుభే శుభలోకః.

కారకాంశరాశికి ద్వాదశమును శుభగ్రహము లుండినయెడల జాతకుడు శుభలోకములు పొందువాడగును. ఇది జన్మలగ్నమును బట్టికూడ చూచుకొనవలయును.

99. సూ : కేతో కైవల్యం.

100. క్రియచాప యోగ్విశేషణ.

కారకాంశరాశికి వ్యయమును కేతువుండిన మోక్షప్రాప్తికలు పను. ఇది జన్మలగ్నమునుబట్టియు జూడవచ్చును.

కారకాంశరాశి మేషముగాని, ధనస్సుగాని అయి అందు కేతువుండినయెడల ఈ యోగము మరింతవిశేషము. ఈ సూత్రమునకు శ్రీరసంజ్ఞకంటే భావములప్రకారమే సరిగా అనుభవమునకు సరి వ్రుచున్నది.

101. సూ : శాస్త్రైరన్యథా.

కారకాంశరాశికి న్యాయమును శాస్త్రులుండినయెడల పైనిచెప్పినదానికి న్యత్యాసముకలిగి జాతకునకు శుభలోకములు కలుగవు.

102. సూ : రవికేతుభ్యాం శివేభక్తః.

కారకాంశలగ్నమునగాని లగ్నమునకు వ్యయమునగాని రవికేతువులున్న శివభక్తుడగును.

103. సూ : చంద్రేణ గార్యాం.

కారకాంశలగ్నమునకు వ్యయమున చంద్రుడుండిన గారీభక్తుడుగాని, శక్త్యుపాసకుడుగాని యగును.

104. సూ : శుక్రేణ లక్ష్మ్యామ్.

కారకాంశరాశికి ద్వాదశమున శుక్రుడున్న లక్ష్మీయందు భక్తిగలవాడును, అనగా డబ్బు సంపాదించుటయే మోక్షముగాగలవాడని కొందరిమతము.

105. సూ : కజేనస్కందే.

కారకాంశరాశికి ద్వాదశమున కజుడున్నచో కమారస్వామియందు భక్తిగలవాడగును.

106. సూ : బుధ శనిభ్యాం విష్ణౌ.

కారకాంశరాశికి ద్వాదశమున బుధశనిలున్నయెడల విష్ణువు భక్తిగలవాడగును.

107. సూ : గురుణా నాంబశివే.

కారకాంశరాశికి ద్వాదశమున గురుడున్నచో పార్వతీపరమేశ్వరులయందు భక్తిగలవాడుగాని, శైవోపాసకుడుగాని యగును.

108. సూ : రాహుణా తామస్యాం (శివభక్తీ) దుర్గయాంచేతి

కారకాంశరాశికి ద్వాదశమున రాహువున్నయెడల శివునియందును, దుర్గయందును తామసభక్తి కలవాడగును. లేక దుర్గదేవతోపాసనయైన కలవాడగును.

109. సూ : కేతువాగశశేక్షుదేవ.

కారకాంశరాశికి వ్యయమున కేతు ప్రన్నయెడల గణపతియందును, కుమారస్వామియందును భక్తికలవా అగును. లేక శైవోపాసకు డగును.

110. సూ : పాపలేహం కేక్షుద్రదేవతాను.

కారకాంశరాశికి ద్వాదశమున పాపక్షేత్రమై అందు శనియున్నయెడల క్షుద్రదేవతోపాసకు కలవాడగును.

111. సూ : శుక్రేచ.

కారకాంశరాశియందుగాని, లగ్నాక్షు వ్యయముందుగాని శుక్ర దున్నయెడల క్షుద్రదేవతలను ఉపాసించువాడగును.

112. సూ : త్రికోణే పాపగ్రహేతాంత్రికః.

కారకాంశరాశికి సవసు పంచములయందు పాపగ్రహములున్నయెడల తాంత్రికాడగును. క్యారమంత్రిములు కలవాడగును అగును.

113. సూ : పాపదృష్టే నిగ్రాహకః.

114. సూ : శుభదృష్టే నుగ్రాహకః.

కారకాంశరాశికి పంచమ సవములను పాపగ్రహములు చూచినయెడల అభిచారకాది క్యారకృత్యములు (చెడుపు పెట్టుట మొదలగు పనులు) చేయువాడగును. శుభములు చూచినయెడల విశాచాది వీడలను పోగొట్టు భూతవైద్యుడగును.

115. సూ : అమాత్యదాసేచైవం.

కారకాంశలగ్నమునగాని, జన్మలగ్నమునకు వ్యయమునగాని అమాత్యకారిగ్రహము అనగా రెండవదిగా భాగలు భుక్తిఅయిన గ్రహము ఉన్నయెడల క్షుద్రదేవతలను ఉపాసించును.

116. సూ : త్రికోణే పాపద్యయే మాంత్రికః.

కారకాంశరాశికి పంచన సవచుములయందు పాపగ్రహసామ్యముండినయెడల శాస్త్రము తెలిసినవాడుగాని భూతవైద్యమునందు ప్రావీణ్యము కలవాడుగాని అగును.

117. సూ : శుక్రేందా శుక్రదృష్టేవరసవాదీ.

కారకాంశరాశియందు చంద్ర శుక్రులున్నచు, శుక్రుడు చూచినను రసవాదముచేత జీవనము చేయవలెడగును.

118. సూ : బుధదృష్టేభక్షి.

కారకాంశరాశిని బుధుడు చూచినయెడల వైద్యుడగును. ఈ యోగము కొందరు చంద్రుడుచూచినకూడ కలుగునని యందును.

119. సూ : చాపే చంద్రే శుక్రదృష్టే హంబుశ్చిత్రీ.

కారకాంశరాశి కర్కటకమై అందు చంద్రుడుండి శుక్రునిచే చూడబడెనేని స్వేతకృష్ణ కలవాడగును.

120. సూ : కుజదృష్టే మహారోగః.

కర్కటకము కారకాంశలగ్నమై అందు చంద్రుడుండి కుజుడు చూచినయెడల బాతకుడు మహారోగముగాని, దీర్ఘరోగముగాని కలవాడగును.

121. సూ : కేతుదృష్టే నీలకృష్ణమ్.

కర్కటకము కారకాంశలగ్నమై అందు చంద్రుడుండి కేతువుచే చూడబడిన నల్లకృష్ణ (కుష్టు) రోగము కలవాడగును.

122. సూ : తత్రమృత్యుర్వా షష్టైనాపిత్యేకే.

కారకాంశరాశికి తృతీయ వప్తనుములబట్టి రోగ విధానమును గనిపెట్టవలెను. ఇది జన్మలగ్నమునుబట్టికూడ చూచుకొనవలెను.

123. సూ : కుజ రాహుభ్యాం క్షయః.

124. సూ : చంద్రదృష్టే నిశ్చయేన.

కారకాంశరాశికి తృతీయవప్తనుముల కుజరాహువు లిద్దరుండిన

యెడల శ్రయనోగపీడితు డగును. ఈ సూత్రమునకు చతుర్థ పంచ మములందు అని అర్థము చెప్పకొనుట అనుభవమునకు విరుద్ధము. వీనికి చంద్రసంబంధమువలన చిత్త్యముగా నీ యోగము సంభ వించును.

125. సూ : కేతునాగ్రహణీ జ్యోతిరకాదిః.

కార కాంశమునకు చతుర్థ పంచమములందు కజ మన్నయెడల కాయలు, కుదుపులు మొదలగు రక్తసంబంధమైన, చర్మసంబంధ మైన వ్యాధులు కలవాడగును. ఇది జన్మలగ్నాత్మగాని, కారక లగ్నాత్మగాని వష్టమమునకుకూడ చెప్పవచ్చును.

126. సూ : కేతునాగ్రహణీ జ్యోతిరకాదిః.

కార కాంశరాశికి చతుర్థ పంచమములలో నెక్కడగాని, వష్టమ మందుగాని, కేతువున్నయెడల గ్రహణీ లేక జలనోగము మొద లైనవి కలుగును.

127. సూ : రాహుగుళికాభ్యాం తుద్రవిషాణి.

కార కాంశరాశికి చతుర్థ పంచమములందుగాని, వష్టమమందు గాని రాహుగుళికు లున్నయెడల తుద్రజంతువులవలన కలిగిన విష ముగలవాడై దానివలన బాధకలవాడగును. "తుద్రవిషమునకు" మూషికాది విషమువలన అనునదికూడ సరిగానే యున్నది.

128. సూ : తిత్తశనౌ ఘాతుకః.

కార కాంశరాశికి నాల్గింట శని యున్నయెడల శస్త్రములవలన దెబ్బలుగాని, రాతిదెబ్బలు తగులుటవలనగాని బాధకలుగును. లేక వీటితో ఇతరులను బాధపెట్టువాడుగాని అగును.

129. సూ : కేతునా ఘటికాయంత్రీ.

కార కాంశకు నాల్గింట కేతువున్నయెడల యంత్రములను తయార

182 శ్రీ జాతక నారాయణీయము - ద్వితీయఖండము

కుచేయవాడును, వాటియందు మిక్కిలి ప్రావీణ్యము కలవాడును అగును.

180. సూ : బుధేన పరమహంసో లగుడీవా.

కారకాంశరాశికి తృతీయ వృత్తముములలో బుధుడుండినయెడల కష్టదెబ్బవలన మరణమునొందును. కష్టము మొదలగు నాయుధములు ధరించువాడు నగును. మాగ్రంథమున “బుధేనలగుడీ” అని యున్నది. పై సూత్రముప్రకారము కారకాంశలగ్నమునకు చతుర్థమున బుధుడుండిన పరమహంస ఖండమును ధరించు వాడును, బ్రహ్మజ్ఞానియు నని అర్థము.

181. రాహునాలోహాయంత్రీ.

కారకాంశరాశికి తృతీయ వృత్తముములలో రాహువుండిన లోహాయంత్రములు చేయువాడుగాని, ధరించువాడుగాని యగును కారకాంశలగ్నమునకు చతుర్థమున రాహువున్నయెడల లోహాయంత్రములను జేయువాడగును. ఇది ఆనుభవమునకు వ్యతిరేకము.

182. సూ : కజేనకుంతీ.

కారకాంశరాశికి తృతీయ వృత్తముములలో కుజుడుండినయెడల ఈటెలు మొదలగు నాయుధములు ధరించువాడగును. చతుర్థమున నున్నయెడల ఈటెలు మొదలగు నాయుధములు ధరించునన్నది ఆనుభవమునకు సరిగాదు.

183. సూ : మాతాపిన్రో శ్చంద్రగురుభ్యాం గ్రంథకృత్.

కారకాంశలగ్న పంచమములయందు ఎక్కడైన గురుచంద్రులుండినయెడల గ్రంథకర్తయగును. ఈ యోగము లగ్నమునుబట్టి కూడ చూచుకొనవలయును. భాగ్యమందున్నను ఈ యోగము పట్టును. ఇది మీనమునకు వర్తించదు.

184. సూ : శుక్రేణ కించిదూపమ్.

కారకాంశలగ్నమునకుగాని, పంచమము, నవమములకుగాని, శుక్ర, చంద్ర దృగ్గోళగం గలిగి యెడలకాక గ్రంథకర్త యగును గాని పైని చెప్పిన యోగముకన్న తక్కువ. కొంచెము బాపము న్నట్లు గ్రంథము చేయునన్నది సమజసముకాదు. పైకుచ చంద్ర యోగముకంటె తక్కువ అని చెప్పకొనుట నాగుండును.

185. సూ : బుధేన తతోపి.

పైవిధముగా బుధ చంద్రదృగ్గోళము గలిగినప్పుడును గ్రంథ కర్త యగునుగాని శుక్ర చంద్ర దృగ్గోళముకంటెను తక్కువ.

186. సూ : శుక్రేణ కవిర్వాగ్మీకావ్యజ్ఞశ్చ.

కారకాంశలగ్నమునకు, పంచమమునగాని, నవమమునగాని శుక్రకున్నను ఆరాసులనుచూచుచున్నను జాతకుడు కవిత్వధోరణి కలవాడును వక్తయు కావ్యములఁ దెలిసినవాడు నగును. శుక్రకు చూచిన యాయోగము ఇంత యెక్కువగా చెప్పకూడదు.

187. సూ : గురుణా సర్వవిద్యాధిశశ్చ.

కారకాంశలగ్నపంచమ నవమములలోగురుకున్నగాని, వానిని చూచుచున్నగాని సర్వము తెలిసినవాడగును. గ్రంథ పాఠ సమర్థుడును, గ్రంథములు జేయవాడును అగును. ఏనికి నీచగ్రహసంబంధమువలన ఈ విద్య నీచత్వముగా నుపయోగించును.

188. సూ : నవాగ్మీ.

కాని నక్తృత్వముమాత్ర ముండదు.

189. సూ : విశిష్టవైయాకరణో వేదవేదాంగవిచ్ఛ.

కారకాంశలగ్నమున గాని, పంచమమునగాని, గురుకుండిన వ్యాకరణ శాస్త్రమునుగాని, వేదమునుగాని, వేదాంగములగాని తెలిసినవాడగును.

140. సూ : సభాజడశ్చనినా.

కారకాంశలగ్న, పంచమ, నవమములలో శనియున్నగాని వానిని శని చూచుచున్నచు సభాజీడుడగును. ఈ యోగము జన్మలగ్నమునుబట్టి కూడ చూచుకొనివలయును.

141. సూ : బుధేః మీమాంసకః.

కారకాంశలగ్న పంచమ నవమములలో బుధుడున్నగాని వానిని బుధుడు చూచినగాని, మీమాంసశాస్త్రజ్ఞుడగును.

142. సూ : కజేన నైయాయికః.

కారకాంశలగ్న పంచమ నవమములలో కుజుడున్నగాని, వానిని బుధుడు చూచినగాని జాతకుడు తర్కశాస్త్రజ్ఞుడగును.

143. సూ : చంద్రేణ సాంఖ్యయోగజ్ఞః

సాహిత్యజ్ఞో గాయకశ్చ.

కారకాంశలగ్న పంచమ నవమములలోగాని, జన్మలగ్న పంచమములలోగాని, చంద్రుడున్నగాని, వానిని చంద్రుడు చూచినగాని, సాంఖ్యయోగము తెలిసినవాడుగాని, సాహిత్యము తెలిసినవాడుగాని సంగీతశాస్త్రము తెలిసినవాడుగాని యగును.

144. సూ : రవిణా వేదాంతగీతజ్ఞశ్చ.

పై రాసులయందు రవి యుండునని వేదాంతముగాని సంగీతముగాని తెలిసినవాడగును.

145. సూ : గురుణాసంబంధేన సాంప్రదాయసిద్ధిః.

పై రాసులయందు గురుడున్నయెడల శాస్త్రసాంప్రదాయములు తెలిసినవాడుగాని, సాంప్రదాయసిద్ధమైన శాస్త్రములను తెలిసినవాడుగాని యగును.

146. సూ : కేతునా గణితజ్ఞః.

కారకాంశలగ్నమునగాని, పంచమమందుగాని, కేతువున్నయెడల గణితశాస్త్రము కాగుగా తెలిసినవాడగును.

147. సూ : భాగ్యేతైవం.

కార కాంశరాశికి ద్వితీయమున బట్టి కేమి ఈ యోగమున జెప్పవచ్చును.

148. సూ : సదాచైవ మిత్థికే.

కార కాంశరాశికి తృతీయమున బట్టి కేమి ఇంక మున్నట్లెట్లు చూడ కొంతవర కేయోగము చెప్పవచ్చును.

149. సూ : భాగ్యేతేతో వావద్వమ్నే నైజువాక్.

కార కాంశరాశికి ద్వితీయమున కేమి ఇంక వావద్వమ్నే నైజువాక్ చే చూడబడినయెడల చ త్రిమాటలు కలవాడినను, ఈ యోగము జన్మలగ్నమున బట్టి చెప్పకూడదు. ఇక ననుచు చుకూలముగ జవాబు చెప్పలేనివాడైన కనును.

150. సూ : స్వపిత్రుపదాద్భాగ్యోగయో వాపి సామ్యే కేమద్రుమ.

కార కాంశలగ్నమునకుగాని, జన్మలగ్నమునకుగాని, ద్వితీయా వ్యయములయందు సమముగా వాపగ్రహములున్నయెడల కేమ ద్రుమయోగము. ఇది చంద్రయోగముకింద చెప్పబడినది. ఈ యోగమునుగూర్చి వరిహమిహిరాదులు వేరువేరు అభిప్రాయముల నొందుచున్నారు. వరిహమిహిరుడు చంద్రునకు ద్వితీయ వ్యయము లలో నెచ్చటను గ్రహములు లేనియెడల కేమ ద్రుమయోగమని చెప్పినాడు. నృధ్వపరాశర మతమున ధనవ్యయాధిపతుల పరివర్తననుబట్టి ఈ యోగము చెప్పబడినది. కాని ఈ మూడు మతముల లోను జై మినీమతమే సాంప్రదాయసిద్ధముగా నున్నది.

151. సూ : చంద్రశృష్టే విశేషేణ.

పై సూత్రప్రకారము కేమ ద్రుమయోగము కలిగి, చంద్రశృష్టి కలిగినయెడల ఈ యోగమునకు మరింతబలము.

152. సూ : అధపదమ్.

ఇక ముందు యోగములన్నియు ఆరూఢలగ్నమునుబట్టి చెప్పబడును. ఆరూఢలగ్న మెట్లు కట్టబడునో దానిలోని యభిపాయ భేదములను ఇదివరలో వివరించియున్నాము. కారకాంశలగ్నమునుబట్టికూడ చెప్పకొనవచ్చును.

153. సూ : వ్యయే న గ్రహే గ్రహదృష్టేహ శ్రీమంతః.

ఆరూఢలగ్నమునకు పదునొకండవయింట గ్రహములుండినను, ఆస్థానమును గ్రహములు చూచినను, జాతకము శ్రీమంతుడగును.

154. సూ : శుభైర్నాన్యైర్నాన్యైర్నాన్యైః.

ఆరూఢలగ్నమునకు ఏకాదశమున శుభగ్రహములుండినగాని, చూచినగాని, న్యాయమైన ధనార్జనకలవాడును.

155. సూ : పాపైరమాన్తేణ.

ఆరూఢలగ్నమునకు ఏకాదశమును పాపగ్రహసంబంధమున్న యెడల అన్యాయాద్భిత ధనలాభము కలుగును.

156. ఉచ్చావిభి ద్విశేషాత్.

ఆరూఢ ఏకాదశముందు ఉచ్చగ్రహమున్నను, ఉచ్చగ్రహము చూచినను విశేష ధనలాభము కలుగును.

157. సూ : సీచే గ్రహదృగ్యోగాద్వ్యయాధిక్యం.

ఆరూఢలగ్నానికి వ్యయమందు చాల గ్రహములుండినను జూచినను జాతకునకు ఆదాయముకంటె వ్యయమెక్కువ యగును.

158. సూ : పాపై పాపములాత్ శుభై శుభములాత్.

ఆరూఢలగ్నమునకు ద్వాదశమున పాపగ్రహములున్నయెడల ధనము దుర్వినియోగ మగును. శుభులున్నయెడల సద్వినియోగము చేయును.

159. సూ : రవిరాహు శుక్లేర్నృపాత్.

ఆరూఢలగ్నమునకు పండ్రెండవయింట రవి, రాహు, శుక్రులున్న

యెడల రాజమూలకముగా ధనవ్యయము కలుగును. లేక వివాదములవలన అభియోగములవలన ధనవ్యయముగలుగును.

160. సూ : చంద్రవృక్షే నిశ్చయేః.

అరూడలగ్నమునకు కారకాంశలగ్నమునకు వ్యయమునందు రవి, రాహు, శుక్రకుటుంబి చంద్రుడు మాదిగ నిశ్చయముగా రాజమూలక ధనవ్యయము తప్పదు.

161. సూ : బుధేఽజ్ఞాతీయో వివాదాద్వా.

అరూడకారకలగ్నములో వేచికైన వ్యయమున బుధుడున్న జ్ఞాతులతో వివాదములవలన ధనవ్యయము, లేక వివాదములవలన గాని, జ్ఞాతులవలనగాని, ధనవ్యయము కలుగును.

162. సూ : గురునా కర్మమూలాత్.

పాతాంతరము సూ : గురునా కర్మమూలాత్.

అరూడమునకుగాని, కారకరాశికిగాని, పన్నెండవయింట గురువున్న యజ్ఞయాగాది క్రతువులవలనగాని సత్రపులు మొదలగునవి స్థాపించుటవలనగాని ధనవ్యయము. పాతాంతర సూత్రప్రకారము పన్నులు ఇచ్చుటకు ధనవ్యయమగును.

163. సూ : కజశనిభ్యాం భ్రాతృమూలాత్.

అరూడకారకలగ్నములకు వ్యయమున కజ శనిలున్నయెడల సోదరీసోదరులవలన ధనవ్యయము.

164. సూ : ఏత ర్వ్యయ ఏవం లాభః.

పైన చెప్పినట్లు క్రమముగా గ్రహములు ఏకాదశమందున్నయెడల ఆరీతుల ధనలాభము కలుగును. ఉ : అరూడకారకలగ్నములకు ఏకాదశమున బుధుడున్న జ్ఞాతులవలన ధనలాభము, కుజశనిలున్న సోదరీసోదరులవలనను, గురువున్న యజ్ఞయాగాది శుభ

188 శ్రీ జాతక నారాయణీయము - ద్వితీయఖండము.

కర్మలవలనను భవలాభము. ఇట్లే 157 నుండి 166 సూత్రములకు ద్విత్వముచుకొనవలయును.

165. సూ. బాధే రాహుకేతుభ్యా ముదరరోగః.

ఆహూడకారకములకు సప్తమమును రాహువుగాని, కేతువుగాని మున్న ఉదరరోగము కలుగును.

166. సూ. తత్రకేసు నాయుషీజీవ్యాని లింగాని.

ఆహూడలగ్నములుగాని. కారకలగ్నములుగాని, సప్తమమున కేతువున్న యెడల గుల్మవ్యాధి కలవాడగును.

167. సూ. చంద్ర (బుధ) గురుశుక్రేషు శ్రీమంతః.

ఆహూడమునకు సప్తమమున చంద్ర, బుధ, గురు, శుక్రులున్న, జాతకుడు శ్రీమంతుడగును. ఈ యోగము ద్వితీయమునుబట్టి కొందరు చెప్పుచున్నారు. జన్మలగ్నమునుబట్టికూడ జరుగును.

168. సూ. ఉచ్చే నవాకేనాపి.

ఆహూడ సప్తమమున వీక్షన యొక్క యుచ్చగ్రహమున్న జాతకుడు శ్రీమంతుడగును. ఈ యోగముకూడ లగ్నమునుబట్టి చూచుకొనవచ్చును. ద్వితీయమునుబట్టికూడ చూడవలెనని కొందరి యభిప్రాయము.

169. సూ. స్వాంశనదన్యత్రా యేణ.

ఈ యోగములు కారకాంశలగ్నమునకు వలెనే చూచుకొనవలెను. అనగా నాయోగములు కారక, ఆహూడ, జన్మలగ్నంలకు కూడ చూచుకొనవలెను.

170. సూ. లాభపదేకేంద్రే త్రికోణేవా శ్రీమంతః.

ఆహూడలగ్నము జన్మలగ్నమునకు సప్తమముగాని, ఇతర కేంద్రకోణములుగాని అయ్యేనేని జాతకుడు శ్రీమంతుడగును. ఈ సూత్రమునుబట్టికూడ కైమిసీమహర్షి జన్మలగ్నమునకు (అనగా నది

నడలి) ఆరూఢము చేయుట ఇష్టములేనటుల తన యభిప్రాయము వెల్లడించెను.

171. సూ : తస్మిన్ మృచ్ఛేపిచేపితృలాభయో శ్రీమంతః
ఆరూఢలగ్నమునందుగాని, కారకాంశలగ్నమునందుగాని ఏదికి
సప్తమమునందుగాని, బుధునిబుధుడేచ్ఛయందుగాని, సీతయందు
గాని యున్నయెడల జాతకుడు శ్రీమంతుడగును.

172. సూ : స్వాం శవదవ్యత్రాయేణ
పైచిజెప్పిన శ్రీమంతయోగములుతప్ప తక్కినవి ఆరూఢలగ్న
మునుబట్టియు కారకాంశలగ్నమునుబట్టియును జెప్పకొనవలయును

173. సూ : త్తత్తశుక్ర చంద్రయోగ్యావతః.
కారకాంశలగ్నమునకుగాని, ఆరూఢలగ్నమునకుగాని, జన్మలగ్న
మునకుగాని శుక్ర చంద్రులు'లగ్న సప్తమములయందున్నయెడల
జాతకునకు వాహనయోగము కలుగును.

174. సూ : త్తతశని కేతుభ్యాం గజశురగాధీశః
కారక, జన్మలగ్నములలోగాని, సప్తమములోగాని, శని కేతు
వులు కలిసియున్నయెడల ఏనుగులు, గుఱ్ఱములు కలవాడగును.
అనుభవమునుబట్టి చూడగా ఈ యోగము పట్టినవానికి గుఱ్ఱపు
స్వారియందును, ఏనుగు నెక్కుటయందును నిష్టముకలవాడుమాత్ర
మగుచున్నాడు.

175. సూ : శుక్ర కజ కేతువు స్వభాగ్యదారేషు స్థితేషు
రాజానః.

శుక్ర కజ కేతువులు, కారకాంశరాశికి ద్వితీయ, చతుర్థ
ములయందుండినను, లేక కారకాంశరాశియం దొకటియు, ద్వితీ
యమం దొకటియు, చతుర్థమందొకటియు, ఒకరినొకరు చూచు
కొనుచున్నను రాజగును. కాని ఈ యభిప్రాయ మంత బాగుగా

లేను. కారకాంశరాశికి ద్వితీయ చతుర్థములయందు గ్రహములుండి ఒకరి నొకరు చూచుకొనుచున్నయెడల యీ యోగము ప్రబలముగాబట్టును. ఈయోగమునకు జై మినికృష్టియే ముఖ్యము.

176. సూ : పితృశర్మ లేయలాభయో గురౌ చంద్రశుభ దృగ్యోవిండలాంతః.

కారకాంశలగ్నమునందుగాని, సప్తమమందుగాని, గురుడుండి దానిని చంద్రుడును, నితర శుభగ్రహములును జూచినయెడల గొప్ప రాజగును. లేక మంచి రాజయోగమును పొందును.

177. సూ : తత్రశుభగురుదృగ్యోగా యవరాజోవా

పై ని చెప్పిన కారకాంశలగ్నమునకు ఏకదశమునకు, సప్తమమునకు బుధగురు సుబంధము కలిగినయెడల, యవరాజగుటగాని, రాజకుటుంబ బంధువుడగుటగాని, సంభవించును.

178. సూ : సూర్యే చంద్రదేహిప్పగురౌః ధనేషు శుభేషు రాజానః.

కారకాంశలగ్నమునకు పదకొండింట చంద్రుడుండి పదింట గురువుండి తొమ్మిదింట శుభులున్నయెడల జాతకుడు రాజగును.

179. సూ : పత్నీలాభయోశ్చరాశ్యం శకదృకాణైర్వా.

ఈ చెప్పిన రాజయోగములు కారకాంశరాశినిబట్టిగాని దానికి సప్తమమునుబట్టిగాని చూచుకొనవచ్చును.

180. సూ : పంచమాంశపదే పినమేషుశుభేషు రాజానువా

కారకాంశలగ్నాత్తు పంచమమునకు ద్వితీయ చతుర్థములయందు రెండింటను శుభగ్రహములుమాత్రమే యున్నయెడల జాతకుడు రాజగును.

181. సూ : స్వలేయమేషాభ్యాం రాజచిహ్నాని.

కారకాంశలగ్నాత్తుగాని దానికి పంచమాత్తుగాని ద్వితీయ

చతుర్థ ఏకాదశములయందు చూచి-టను ననుముగా నైచర్లక శుభముమాత్రమే యున్నయెడల జాతకుడు రాజగును.

182. సూ : అస్యభావశ్చే.

జన్మలగ్నమునకు ఆరూఢలగ్నము కేంద్ర తిరోణములుగాని, లాభముగాని కాక ఇతర వాచనాన మైనయెడల జాతకుడు ముఖ వంతు డగును.

183. సూ : కేంద్ర తిరోణో పచయేషు వ్యయోక్తైః.

ఆరూఢలగ్నమునకు, దాదారూఢము కేంద్ర తిరోణమైనయెడల భార్యభర్తల కన్యోన్య మెక్కువగా యుండును. ఈ ఆరూఢలగ్నమునకు దాదారూఢము ఉపచయస్థాన మయినయెడలను మైత్రి కలుగును. (ఉపచయము లిక్కడ 3, 10, 11 స్థానములుమాత్రమే)

184. సూ : రిపురోగ చింతానదైరం.

ఆరూఢలగ్నమునకు దాదారూఢము ద్వంద్వ, అప్తము, వప్తము స్థానములలో నేదైనయైనయెడల భార్యభర్తల కన్యోన్యముండదు.

185. సూ : పత్నీలాభయో ర్విష్ట్యనిరాభాసార్థలయా.

ఆరూఢ కారకలగ్న సప్తమములయందు శుభగ్రహములుండి ఒకరినొకరు చూచుకొనుచుండినవి కాళ్వత్మైన ఎవ్వర్యము కల వాడగును.

186. సూ : శుభార్థి కేన ధనసమృద్ధిః.

శుభగ్రహములు ఆరూఢలగ్నాత్ముగాని, కారకలగ్నాత్ముగాని రెండు, నాలుగు, పదునొకండు స్థానముల నున్నప్పుడు మంచి ధన లాభము కలుగును. ఇచ్చట గ్రహములు సమముగా నుండుట మరింత మంచిది. ఈ యోగము జన్మలగ్నమునుబట్టికూడ చూడ దచ్చును.

187. సూ : జన్మకాల ఘటిశాస్త్రేకదృష్టానురాజానః.

జన్మలగ్నమును, హారాలగ్నమును, ఘటికాలగ్నమును ఈ మూడింటిని ఒక గ్రహము చూచినయెడల రాజగును. ఈ లగ్నములను కట్టువిధము వెనక నే చెప్పబడినది. జన్మకాలమునకు సూర్యోదయాది యెన్ని ఘడియలు ఆయినవో చూచుకొనవలెను. సూర్యోదయాది ఒక్కొక్కరాశికి ఒక్కొక్క ఘడియ చొప్పున భాగించగా జన్మకాలఘడియ యే రాశియందుండిన నది ఘటికాలగ్నమగును.

188. సూ : రాశ్యై సకదుకాన్తైశ్చా.

కారకాంశలగ్నము, నవాంశలగ్నమును దేక్కొలగ్నమును ఈ మూడింటిని ఒక గ్రహము చూచినయెడల రాజయోగము. కాని కొందరు 187, 188 సూత్రములలో చెప్పిన ఆయాడలగ్నములలో నే మూడింటినైనను ఒకే గ్రహము చూచినయెడల రాజగునని చెప్పుదురు. ఇది యనుభవమునకు వ్యతిరేకము.

189. సూ : స్నూనైర్నూన్యం.

పైని చెప్పిన లగ్నములను ఒకే గ్రహము చూచినప్పుడు ఆ చూచుచున్న గ్రహము భాగాధికగ్రహమైనయెడల మహారాజు అగును. అట్లే పైని చెప్పిన ఆయాడలగ్నములలోను మూడుకంటె నెక్కువ జూచినను మరింత రాజయోగము. తక్కువభాగము భుక్తియైన గ్రహము చూచినయెడల యోగము తగ్గిపోవును.

190. సూ : శుక్రచంద్రయోః మిథోద్భవ్యయోః

సింహస్థయోః వాయూనవతః.

శుక్రచంద్రులు ఒకరికొకరు 3, 11 ల యందుండి ఒకరినొకరు తూచుకొనుచుండినయెడల మంచి వాహనయోగము కలుగును. ఈ సూత్రమునుబట్టి "మిథోద్భవ్యయో" అని చెప్పబడుటచేత ఒకరి నొకరు తూచుకొనుచుండవలెనని (తైదినిదృష్టి) తైమిని యధి

ప్రాయముగా జోచుచున్నది చూచుకొనకపోయినచో అనుభవమున నామాన్యవాహనము కలుగునని కొందఱును.

191. సూ : శుక్ర జకేతుషు నైవాభిశాః.

శుక్రజకేతువులు ఒకరినొకరు త్రొక్కినచో పాపములు జరిగి ఒకరినొకరు చూచుకొనుచున్నయెడల జాబులు ఘటించునని రాజచిహ్నులు పొందును.

192. సూ : స్వభాగ్యవామాత్మభావః

సమేభు శుభేషు రాజాః.

కారకాలగ్నమునకు ద్వితీయ, చతుర్థి, పంచమములయందు సమముగా శుభగ్రహములున్నయెడల రాజగును.

193. సూ : కర్మదానయోః పాపయోశ్చ.

కారకాలగ్నమునకుగాని, జన్మలగ్నమునకుగాని, 3, 6 లయందు సమముగా పాపగ్రహములుండినయెడల మంచి రాజయోగము. పైని చెప్పినట్లు నై సర్గిక శుభులును, నై సర్గిక వాపులును నూడ రెండు యోగములు ఒక జాతకునకే వట్టిచ మహారాజయోగము కలుగును.

194. సూ : పితృలాభాధిపాచ్ఛైవం.

పైని చెప్పిన యోగములన్నియును లగ్నాధిపతినిబట్టియు సప్తమాధిపతినిబట్టికూడ చూచుకొనవచ్చును. కాని అనుభవమునుబట్టి చూడగా సప్తమాధిపతివలన లగ్నాధిపతియంత ప్రయోజనమున్నట్లు కనుపించదు.

195. సూ : మిత్రేనమాః.

కారకాలగ్నమునకుగాని జన్మలగ్నమునకుగాని, ద్వితీయ చతుర్థ పంచమములయందు శుభపాపగ్రహములు సమముగాకలిసి

యున్న యెడల యోగభంగముచేయక సామాన్యముగా మంచియోగముచేయును.

196. సూ : దరిద్రా విపరీతే.

కారకాంశలగ్నమునకుగాని, జన్మలగ్నమునకుగాని 3, 6 ల యందు సమముగా శుభులున్న 2, 4, 5 యందు పాపులున్న యెడల జాతకుడు దరిద్రుడగును.

197. సూ : మాతరిగురౌ శుక్రేచంద్రేవా రాజకీయాః

కారకాంశలగ్నమునకుగాని, జన్మలగ్నమునకుగాని పంచమ మందు గురు, శుక్ర, చంద్రులున్నను గురుకుండి శుక్రచంద్రులలో నొకడు కలిసినను రాజకీయాధికారము కలవాడగును. అనుభవమునుబట్టి చూడగా గురుచంద్రులు కలియుటకంటె గురుశుక్రులు కలియుట రాజకీయాధికార యోగమునకు కారణ మగుచున్నది. శుక్రకుడొక్కడున్నను ఈ యోగము కొంచెము తగ్గి మొత్తము మీద యోగము కలుగుచున్నది. గురు చంద్రులు విడిగాయున్న ఈ యోగము చెప్పకూడదు.

198. సూ : కర్మణిదాసేవా పాపే సేనాన్యః.

కారకాంశలగ్నమునుబట్టిగాని, జన్మలగ్నాత్తుగాని, 3 న గాని, 6 న గాని, పాపగ్రహము లున్నయెడల సేనాధిపతిగాని మిక్కిలి పొరుషవంతుడుగాని యగును.

199. సూ : స్వప్రీతుఖ్యాం, కర్మధానస్థ

దృష్ట్యంతరీక్ష దృష్ట్యాచ.

లగ్నాత్తుగాని, కారకాత్తుగాని 3, 6 స్థానముల గ్రహములుండి లగ్నాధిపతినిగాని, కారకాంశ లగ్నాధిపతినిగాని చూచిన సేనానాయకుడగును. ఈ 3, 6 ల యందున్న గ్రహములు 3, 6 అధిపతులను జూచినను ఈ యోగము చెప్పవచ్చును.

200. సూ : మాతృనాథకృష్ణాక్షిపంతః.

కారకాలగ్నమునుగాని, జన్మలగ్నమునుగాని పంచమాధిపతి చూచినయెడల మంచి బుద్ధిమంతుడగును.

201. సూ : దాశేశకృష్ణాసుఖినః.

కారకాలగ్నమునుగాని, జన్మలగ్నమునుగాని చతుర్థాధిపతి చూచినయెడల జాతకుడు మంచి సౌఖ్యముగలవాడగును.

202. సూ : రిపుగోగకృష్ణా వ్యయశీలాః.

సాతాంతరము. సూ : రోగేశకృష్ణా దర్శిదాః.

కారకాలగ్నమునుగాని, జన్మలగ్నమునుగాని, వ్యయాధిపతి చూచినయెడల జాతకుడు భవవ్యయము చేయువాడగును. సాతాంతర సూత్రప్రకారము అష్టమాధిపతి చూచినయెడల ద్రుదుడు. పై సూత్రప్రకారము ఖర్చు పెట్టువాడుగాని, దర్శిదుడు కాదు. ఈ యభిప్రాయమే సమంజసముగా నున్నది.

203. సూ : స్వామికృష్ణాప్రబలాః.

జన్మలగ్న కారకాలగ్నములు అజన్మలగ్న కారకాలగ్నాధిపతులతో చూడబడిగాని, కూడబడిగాని యున్నయెడల మంచి రాజయోగము కలుగును. పైని చెప్పిన రాజయోగములుపట్టి యిదికూడ కలిగినయెడల పై రాజయోగమునకు మరింత ప్రబలము.

204. సూ : పంచామూల రిపుభాగ్యతొః

గ్రహ సామ్యే బంధః.

కారకాలగ్నాత్తుగాని, జన్మలగ్నాత్తుగాని, పంచమమునకు శ్రీ 12ల యందు అనగా 4, 6ల యందు పాపగ్రహ సామ్యమున్నయెడల జాతకుడు కారాగృహవాసి యగును. (పంచమమునకు పాపార్థము) పాపగ్రహసామ్యములేక పాపగ్రహములున్నచో ఈ

యోగమువట్టును. శుభగ్రహనామ్యము చతుర్థ దశమములకు పట్టిన అర్గళ అనుభవమునకు విరుద్ధము.

205. సూ : కీలయగ్నయోధార రిప్పయోశ్చ.

కారకాలగ్నమునకుగాని, జన్మలగ్నమునకుగాని తృతీయ, ఏ కాదశములయందు. పాపగ్రహనామ్యము పట్టినయెడల శృంఖలా బద్ధుడగును. అట్లే 4, 10 ల యందును పాపగ్రహ నామ్యమున్న యెడలను ఈ యోగము చెప్పవలయును.

206. సూ : ఏనమృతాకాం తివీశాం వంచ.

ఈ రాసులకువలెనే అభివాధిపతులనుబట్టికూడ ఈ పాపార్గళ పట్టినప్పుడీయోగము కలుగును. అనిగా పంచమస్థానమునకేలాక, పంచమాధిపతిని పాపార్గళ యుండకూడదు ఇట్లే ఇతరులనుగూడ చూచుకొనవలెను.

207. సూ : శుభసంబంధాత్ నిరోధమాత్రి.

పైని చెప్పిన యోగములకు శుభగ్రహ సంబంధము కలిగిన యెడల చాపుబుండినను, నర్గళయోగము పట్టినంతవరకు జరిగి వదలి పేయును. పంచమమందు శుభుడుండి ఆస్థానమునకు కేవలము పాపార్గళ పట్టినను ఈ యోగము ప్రబలముగా పట్టక, పట్టినంత గడవిడి చేయును. అట్లే మిగతాభావములకును జూచుకొనవలయును. (4, 10, 11 స్థానములు)

208. సూ : పాపసంబంధాత్ శృంఖలప్రహారాదయః.

పైని చెప్పిన స్థానములకు అర్గళముపట్టి శుభసంబంధము జాతిగా లేనప్పుడు సంకెళ్ళు వేయబడి దెబ్బలు తినవచ్చు కారాగృహవాసము చేయును.

209. సూ : శుక్రాద్దాహతస్థో రాహు

సూర్యదృష్టో నేత్రహనిః.

తాతము సూ : శు. శే గౌణపదస్థా రాహు

సూర్యవృక్షే శే నిహారి.

కారకాంతరాళికాని. జన్మలగ్నముచేతగాని ద్వితీయముందు
కరుణి, రవిరాహువులచేతగాని మూలకరుణి, శుక్ర రాహు
చేతగాని నాకరుణి, శుక్ర రాహువులచేతగాని నైవృత్తిచేతగాని చూచుచు
ను, నేత్రహాని కలుగును. శుక్ర రవి రాహువులచేతగాని నాక
రుణి వీరి చూపు లేకపోయినను ఈ యోగము వల్లను ఈ విష
యమై వ్యాఖ్యాతలనేక విధములుగా చెప్పినారు. దీనికి తారాణము
నివదమునగా వేరువేరు భిన్న వాయములు పొందుటయే విలసిం
ము మొదలైన అచ్చువ్యాఖ్యానములలో గ్రంథకర్తలు గౌణ
సమక పంచముమని భావించినారు. కాని కొన్ని వ్రాతగ్రంథము
లో “గౌణశిద్ధే ద్వితీయముచ్యతే” యని వ్రాసినారు. శేత్రస్థా
ని ద్వితీయ మగుటచే ఈ వ్యాఖ్యానమే సమంజసముగానున్నది.
క్రమ నేత్రకారకు డగుటచేతను, కారకకు భావమునందుండుట
సావమునకు నష్టమగుటవలనను ఈ వ్యాఖ్యానమే ఆమోదించ
వది. పంచమునకును, నేత్రమునకును శేమియు సూర్యునియు
ను. పాతాంతర సూత్రమే మిక్కిలి జాగున్నది.

210. సూ : స్వజాతగయో శుక్రచంద్రయో

రాతోద్యం రాజచిహ్ననిచ.

కారకలగ్నాత్తు చక్షుర్థమున శుక్రచంద్రులు సూత్రమే యున్న
త్రచామరాది రాజచిహ్నాలు కలవాడగును. ఈ యోగము
జన్మలగ్నమునుబట్టి చూచుకొనగూడదు.

211. సూ : ఉపపదం పిత్రునుచ రాత్.

జన్మలగ్నమునకు వెనుకనున్న రాశి ఉపపదము. అనగా ద్వారక
కునుబట్టి ఉపపదము నిర్ణయింపబడినది. జన్మలగ్నాత్తు వ్యయాధి

పతి వ్యయస్థానమునకు ఎన్నినయింబ నుండునో వాని కన్నవయిల్లు
ఉపపదమనబడును. ఇందుకు భర్తృపుత్ర్య సంగ్రహమునః—

శ్లో. భవేదుపపదః లగ్నాదాహూతాహూతమత్రచ

ఏవంద్యాశభానగాః సంక్షేపాపరికీర్త్యతే.

అని చెప్పబడియున్నది.

212. సూ : తత్ర పాపస్య పాపయోగే

ప్రవ్రజ్యాదార వాళోవా.

ఈ ఉపపదములో చెప్పిన యోగములన్నియు ఉపపదాత్మ ద్వితీ
యమునుబట్టి నూచుకొనవలయును.

ఉపపదాత్మ ద్వితీయమున పాపగ్రహముండి పాపగ్రహముచే
నూడబడుచుండేనది నర్వాసయోగముగాని, కళత్ర స్వప్నముగాని
చాలకాలమునకును పెట్టికాకుండుటగాని జరుగును ఇందుకు పరా
శర్యమున ఇట్లున్నది.

శ్లో. జామిత్రాహూతగే సాపే జామిత్రో వాధనేపిచ

లగ్నాద్యాగ్యగతే రాహకాదారహాని వివిధి కేత్.

213. సూ : ఉపపదాస్యాప్యాహూతద్వాదేవతాత్రరవిపాపః

ఉపపదమునకు ద్వితీయమున రవియున్నను హాని చేయదు,
అనగా కళత్రమువిషయమై రవి పాపికాదు.

214. సూ : శుభదృగ్యోగాన్న.

ఉపపదాత్మ ద్వితీయమందు పాపులున్నను శుభసంబాధమువల్ల
కొంత పాపత్వము తగ్గును. కేవలము శుభులున్నయెడల పరాశర్య
ములో చెప్పబడిన ద్వికళత్రయోగముల కన్నిటికి భంగము చెప్ప
వలయును. ద్వితీయమందు గురుడుండినయెడల ఈ శుభయోగము
ప్రబలమై యెన్ని ద్వికళత్రయోగములు పట్టినను ద్వికళత్రయో
గము జరుగదు.

215. సూ : నీచేదారవాశః.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయమున సీచగ్రహమున్నయెడల కళత్రనష్టమగును.

216. సూ : ఉచ్చే బహుదారాః.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయమున ఉచ్చగ్రహమున్నయెడల బహుభార్యలుకలవాడగును. ఇది ఎల్లప్పుడు జరుగునని చెప్ప వీలులేకున్నది. ఉచ్చగ్రహము ద్వితీయమందున్నయెడల భార్యనుంచికలముగోని దగును. ఈ యభిప్రాయమే అనుభవమునకు సరిపోవుచున్నది.

217. సూ : యుగ్మేచ.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయము మిథునమై అందు శుభగ్రహము ఉచ్చయందున్నను, జాతకుడు బహుభార్యలు కలవాడగును. కొందఱు ముగ్గురుభార్యలు కలవాడగునని చ శారమునుబట్టి చెప్పుదురు. ఈ యోగమును పరాశర్యమున ద్వికళత్రయోగము కలుగనియెడల చెప్పకూడదు.

218. సూ : తత్రస్వామి నాయుక్తే స్వక్షేత్రేవా
తథైవోత్తరాయుషి నిర్ధారః.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయమందున్నది సాపగ్రహమై వీనికి ఉపపదాత్తు ద్వితీయము స్వక్షేత్రమై యందున్నయెడల. జాతకుని ఆయుర్దాయము రెండుభాగములుచేసి, ఆ రెండుభాగములలో కళత్రనష్టము కలుగునని చెప్పవలెను. ఇందుకు బార్హస్పత్య పంగ్రహమిట్లు చెప్పుచున్నది.

శ్లో. సప్తమాధిపతి పాపః సప్తమే లగ్నగేధవా

స్థితౌ యది విభార్యస్యాత్ జాతకః పరాయుషి.

ఇదిగాక విశేషముకూడ నేమనగా

శ్లో. కామత్రిగోణగేఠాః చానుతేనేత్రే తే శ్రీతే
వివాహరహిణో యద్వానస్తభాస్యమృతే ప్రతేదితి.

119. సూ : ఉచ్చే తిష్ఠిన్న తమకులాద్భారలాభః.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయమును ఉచ్చగ్రహమున్నయెడల మంచి కలుంబమునకు చెందిన భార్యకలరాడగును. కొంచు “స్వకులా పేక్షయా ఉత్తిమకులాద్భారలాభో భవతీర్థ్యః” అని వ్రాసియుండుట, తనవంశముకంటెను భార్యవంశము ఉత్తమవంశమని చెప్పవలసి యున్నది. ఇందుకు బారహస్పత్యమున :

శ్లో. వర్గోమాంశే స్వక్షేత్రే ఉచ్చేవాస్స ప్రమాధిపః
స్థితశ్చే నుత్తమకులాద్భార్యా లాభోభవవేధ్యవం.

శ్లో. సప్తశో యదాక్రూః క్రూరాశ్శ్యంశ కేస్థితః
దుర్బలావ్యయగోహపి వివాహస్థతదుర్లభః.

శ్లో. శుభోస్తపోధవాశుక్రోజస్మాకాలేయదాభవేత్
సహస్థితో లగ్న పేవబాల్య ఉద్వాహకారకః.

శ్లో. బాల్యే వివాహయోగాం శేశాక్రేశనియుతేక్షితే
బాల్యే వివాహమాప్నోతి లగ్నేశే సప్తమస్థితే.

శ్లో. జామిత్రే వాపసంయుక్తే శుభాంశే లగ్ననాయకే
జామిత్రేశే నిలగ్నస్థే బాల్యఉద్వాహ మాప్నుయాత్.

220. సూ : సీచే విపర్యయః.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయమును సీచగ్రహమున్నయెడల భార్య తనవంశముకంటె లెక్కువ వంశములోనిది కావలయును. ఇందుకు పరాశర్యమున

శ్లో. నినుశ్చేత్సప్తమాధిశ సీచేవాస్సప్తమేస్థితః
వివాహానభవేద్యద్వా పీఠావాహాంశులాభవేత్.

221. సూ : శుభసంబంధాత్మకః.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయమున శుభగ్రహములున్న భార్యను పతి యగును.

శ్లో. యేచవృద్ధౌ యోః సుత్రోయదం శేషాస్థితోన్మయః.

దారాధీశస్తుతవృద్ధః కళత్ర-లభశేషమాకా

222. సూ : రాహుశనిభ్యామనవాదాభ్యాగోవాళోవా.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయమున శని రాహువులున్న భార్యను అపవాదమువలనగాని, దెబ్బలాపబలనగాని విడిచివేయును. లేక విషముపెట్టి చంపుటయు సంభవించుచు వీరికి శుభవృద్ధి కలిగిన యెడల ప్రథమమున భార్యాభర్తలు విడిపోయినను తర్వాత నన్యోన్యము ప్రేమకుదిరి కలియును.

223. సూ : శుక్ర కేతుభ్యాం రక్తప్రవరః.

224. సూ : అస్థినావో బుధకేతుభ్యాం

ఉపపదాత్తు ద్వితీయము శుక్ర కేతువులున్న భార్యకు రక్తప్రవరరోగము కలుగును. ఇందుకు పారాశర్యమున

శ్లో. సప్తమే కుజసంబంధా త్త్రికోణే దివాకరః

స్థితశ్చే ద్దురువాదృప్తస్తన్యాస్థి న్రావకోభవేత్.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయమున బుధకేతువులుగాని, బుధుడుగాని యున్నయెడల రక్తప్రావముగాని, తెలుపుగాని అగును. గర్భవాతముగూడ కలదగును.

225. సూ : రవిరాహుశనిభిరస్థిరజ్వరః

పాతాంతరము సూ : శనిరవిరాహుభిరస్థిరజ్వరః.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయముందు రవిశని రాహువు లున్నయెడల భార్య ఎల్లప్పుడు జ్వరపీడితురాలై ఊయరోగమునకు గురియగును. పాతాంతర సూత్రప్రకారం భార్యకు అస్థిజ్వరము అనగా నెము కనుపట్టిన జ్వరము కలుగును. ఇందుకు బారహస్పత్య సంగ్రహమున

శ్లో. జామిత్రాయాథగస్సూర్యః కేతునావాథరాహుణా
దృష్ట్యేయదికశత్రవ్యాన్ద్రహోవాశిరోదజా.

శ్లో. అష్టమాధిపతౌ వాపక్షేత్రే వాపేన సంయుతే
దృఢకర్మాజ్ఞితో రోగస్సాస్తిభవాభ్యోజనాధిభిః.

శ్లో. శుభక్షేత్రే రంధ్రవాధే శుభగ్రహసమన్వితే
శుభవాపగ్రహేద్యుక్తే దృష్టేనా రంధ్రనాయకే
బహుకాలం బవేద్రోగీషశ్చాక ముజ్జేతయత్నితః.

226. సూ : బుధశుక్రభ్యాంఫాల్యం.

పాతాంతర సూ : బుధకేతు భ్యాం ఫాల్యం.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయమున బుధశుక్ర లున్నయెడల మిక్కిలి
స్థూలశరీరముగల భార్యకలవాడగును. పాతాంతరము సూత్రం
కారము బుధకేతువు లుండవలెను. బుధశుక్రలే సరిగా నున్నట్లు
అనుభవమువలన తెలియుచున్నది. దీనికి పూర్వపరాశరి

శ్లో. దారాయాధే బుధక్షేత్రే గురుక్షేత్రే ధవాయది
తత్రస్థా బుధశుక్రాచేత్ స్థూలాంగీ మహిశాభవేత్.

శ్లో. దారాయాధే బుధక్షేత్రే భార్యాలంబస్థసిభవేత్
వాపక్షేత్రేభవేత్తైవ శుక్కులంబస్థనాన్వితా.

శ్లో. దారాయాధే శుభక్షేత్రే భామాంశే కేతువీక్షితే
కుజదృష్టేధవాభార్యా స్థనవ్రణతీభవేత్.

శ్లో. దారే శ్లోవాథశుక్రోవా పాపాశస్థాయదాభవేత్
పాపే నవీక్షితశ్చేద్వా కృశదేహాభవేత్త్రియా.

శ్లో. దారాయాధే మిధునే శనినాచనిరీక్షితే
పుత్రోత్పవాత్పరం భార్యాయునాబధిరాభవేత్.

227. సూ. శుభదృగ్యోగాన్న.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయమునకు శుభగ్రహసంబంధమున్న యెడల పైయోగములకు కొంత భంగము కలుగును.

228. సూ : సప్తమాంశగ్రహేభ్యశ్చైవస్యః.

జన్మలగ్నాత్తుగాని కాని కాంశలగ్నాత్తు సప్తమాశివతివిబట్టికూడ ఈ పై యోగములు చూచుకొని నలయును.

229. సూ : కుజక్షేత్రే మందారాభ్యాం నాసికారోగః.

సూ : కుజక్షేత్రేచ.

ఉపపదమునకు ద్వితీయమున శని కజ లుండిన యెడల భార్యకు ముక్కుసంబంధమైన రోగములు కలుగును. ఈ ఉపపదాత్తు ద్వితీయము కుజక్షేత్రమయిన ఈయోగము మరింత ప్రబలము. ఇందుకు సంగ్రహమున

శ్లో. కుజక్షేత్రే కజాంశస్థే మందారజనమన్వితే
మిత్రాంశకగతేవాపిప సత్కళత్ర ప్రియోభవేత్.

శ్లో. కుప్టురోగీ కువీరాంశే భర్గవాంశే సుపుత్రిణీ
సుగుణీ శనిజాంశస్థే జీవాంశే సుపతిప్రియా.

శ్లో. పృశ్నికాంశే సదానోగీ పతినిందా పరాభవేత్
సుద్ధనా రవిజాంశస్థే మందారాభ్యాం ఫలంపదేత్.

230. సూ : గురు శనిభ్యాం కర్ణరోగః.

ఉపపదాత్తు ద్వితీయమున గురుశనులున్న యెడల భార్యకు కర్ణ రోగము కలుగును. ఇందుకు పూర్వపరాశరియందు

శ్లో. కర్ణవేధాంశగేజీవే పదేవా శనివీక్షితే
శ్రోతేంద్రియ శ్రుతాదీనాం భార్యాక్షేపవీధివేత్.

శ్లో. భాగ్యాధిపే కేతుయుతే ననమే శనివీక్షితే
మందేశశిసందృష్టే భిన్నకర్ణా భవేద్ప్రియా.

281. సూ : ఉపపదే వివిధాభ్యాం కన్యాతలయోః

పండు స్వామిగారివా.

సూ : పుష్కరమునందు.

ఉపపదాత్తు ఏకాదశమందుగాని, ద్వియమందుగాని, తది
రాహువు లుండకయెడల భార్య వాతపోగము కలదిగాని, కుంటిది
గాని యగును. ఇచ్చట కన్యాతులకబ్బములకు కొందరు వ్యాఖ్యా
తలు ఉపపదాద్వికీయము కన్యగాని, తులగాని యై యందు తది
రాహువులున్న ఈయోగము కలుగునని వ్యాఖ్యానము చేయుచు
న్నారు. కాని కన్యాతులకబ్బములకు అక్షరసంజ్ఞ చేత 11, 12,
రాసులసంఖ్య యగుచున్నది. ఇది బృహస్పతికూడ ఒప్పుకొనినట్లు
తనిపించుచున్నది. ఇందుకు భారహస్పత్య సంగ్రహముచ

3. వానశివ దేవాలయమునకు

ప్రజావిధవా బాల్యభవేత్తుంనాతు దుర్మతే.

౩. రంధ్రవార త్తిశోణేవామదః పాపాంశసంయుతా

స్థితశ్చేద్విధవాపుత్రీ భవే కల్పాయురాత్మజాః.

అని భార్యగురించి యోగమును ఏకాదశవ్యయములకు జెప్ప బడియున్నది. వీరికి శుభ్యగహ సంబంధము కలిగినయెడల నీ యోగము చెప్పకూడదు.

232. నూ : బుధ శని శుక్ర కేవలనవత్యః.

ఇక ముందు ఉపపదాత్మ పంచమమునుబట్టి సంతానయోగము చెప్పబడును. ఇచ్చట కైమినిమహర్షి గ్రహములను ఇక చెప్పబోవు సూత్రములనుబట్టి మూడురకములుగా విభజించినట్లు కనబడుచున్నది. అందు (1) రవి, గురురాహువులు బహుపుత్ర గ్రహము (2) చంద్రుడు ఏకపుత్రగ్రహము (3) బుధ శుక్ర శని మణులు అనపత్య గ్రహములు అనగా గొడ్డు గ్రహములు.

ఇచ్చట యేకపుత్రగ్రహమును చూడకు బహుపుత్రగ్రహములతో గలసివచ్చును బహుపుత్రయోగము విచ్చును. అనవత్సగ్రహములతో కలిసివచ్చును ఒకనికంటె యెక్కువపుత్రులు కలిగినను చిరంజీవియైనవా యొక్కనుమాత్రమే చివరకు మిగులును. అట్లే శని అనవత్సగ్రహములతో చెప్పబడిన కన్యాతులాలగ్నములకుమాత్రము స్వక్షేత్రవర్తియైనయెడల ఒకరిద్దరు తక్కువ కాకుండు మగసంతానముండును.

ఇక సూత్రార్థము : ఉపపదమునకు పంచమమున బుధ. శని, శుక్రలుండిన అనవత్సయోగము అనగా పుత్రసంతానముండని యుద్ధము! కాని, శని యొక్కనును విన్నియెడల స్త్రీసంతానముండనిచ్చును. స్పర్ధకరాశయ జిల్లు చెప్పును.

శ్లో. పంచమే నవమే వైపసంధ్యాంశే చత్యత్యశ్శనిః

వంధ్యా పతిర్భవేజ్జాతః శుభాంశే పుత్రావాన్ భవేత్.

శ్లో. పుత్రలాభాంశగేమందే పంచమే నవమేధవా

కాలాంతరే మతప్రాప్తిః యద్వాదారాంతరే భవేత్.

శ్లో. పంచమాధిపతిః జీవః తథాసీత్ పుత్రకారకః

వంద్యాంశగశ్చే జాతస్యసన్యాదామారణంప్రజా.

233. సూ : శనిమాత్రస్థితే మృతప్రజా.

234. సూ : పుత్రేషు

ఉపపదాత్మ పంచమమున శనిమాత్ర మున్నయెడల పుత్రసంతానము లేనివాడగును. లేక పుత్రసంతానము నష్టముగాని కలుగును. స్త్రీసంతానముమాత్ర ముండనిచ్చును. అది కన్యాతులాలగ్నములకు వర్తించదు. ఇందుకు పరాశర్యమున,

శ్లో. విక్రమే శుభస్థానే రదీశే శుభసంయుతే

లగ్నాద్భాగ్యగతేమందే బహుపుత్రాభాగ్యవేత్.

శ్లో. లాభాధిపన సహితే సుతేకే చాపస్త్రితే
సుతాయాధేధవా సూర్యే బహుపుత్రార్థవాభవేత్.

235. సూ : రవిరాహుగురుభిః బహుపుత్రః.

ఉపపదాత్తు, లగ్నాత్తుగాని పంచమమందు రవి రహుగురు
లున్నయెడల జాతకుడు బహుపుత్రులు కలవాడగును. దీనికి
సంగ్రహమును.

శ్లో. జీవః పంచమనాథశ్చ పుత్రకారకయేవచ
స్త్రీకాలాంశేస్థితేపుత్రీపుంకాలాంశేతుపుంపజా.
శ్లో. అష్టమేవావ్యయేవాపిస్థిత మందోయదాభవేత్
తస్యపుత్రోభవేన్నిత్యం అమంగళ్యాచ దుఃఖభాభ.
శ్లో. రంధ్రఃకోశే నివనాథపుత్రే లగ్నప్రమాంశేతు

బలైర్విహీనే

జాతస్యపుంసః ఋణపాతకాఖ్యాత్ దుష్టప్రయోగః

వివితపురాణైః

236. సూ : చంద్రదేవైకపుత్రః

ఉపపదమునకు, జన్మలగ్నమునకు. పంచమమందు నవమమందు
చంద్రుడున్నయెడల జాతకునకు ఒక పుత్రుడుండును. వీనిలో
నికను పుత్రకారక గ్రహములు చూచినను బహుపుత్రయోగ
మును కలుగును. ఇందుకు సంగ్రహమున

శ్లో. లగ్నాత్ పంచమగే చంద్రదేవమస్థానగేధవా
ఏకపుత్ర చ్చిరంజీవే దన్యేషాం మృతిర్భవేత్.
శ్లో. పంచమే నవమే చంద్రే బ్రహ్మగ్రహసమన్వితే
జాతకో బహుపుత్రాస్సోస్తుభాంశకగతే సతి.

237. సూ : మత్రేవిలంబాత్ పుత్రః.

ఉపపదాత్తు పంచమమందు కొన్ని బహుపుత్రగ్రహములు కొన్ని

అనవత్సరగ్రహములు కలిసియున్నయెడల జాతిఃసంకృతసంతాన
మాలస్యము కలుగును.

238. సూ : కుజబుధాభ్యాం దత్తపుత్రః.

పాఠాంతరం సూ : కుజశనిభ్యాం దత్తపుత్రః.

ఉపపదాత్తు పంచమమునగాని. జన్మలగ్నాత్తు పంచమమున
గాని కుజబుధులున్నయెడల దత్తతియోగము కలుగును. ఉపపదాత్తు
పంచమమునకుగాని లగ్నాత్తు పంచమమునకుగాని శని బుధులు
న్నను, కుజ బుధులున్నను, శనికుజులున్నను ఈ యోగము కలు
గును. ఇందుకు పరాశర్యమున

శ్లో. పుత్రస్థానే బుధక్షేత్రే మందక్షేత్రేధవాయదే

మందచూదీయుతిం దృష్ట్వాదత్తపుత్రధికాంకం.

సంగ్రహమున

శ్లో. కారకాద్వాసుతేశాద్వా పంచమే నవమేధవా

భాసుతే బుధసంయుక్తే జాతన్యా దత్తపుత్రవా

శ్లో. చంద్రలగ్నాప్తమేమందే చంద్రాల్లాభే చవిక్రమే

భృగుజేనయుతేదృష్టే జాతొసిస్సంతితిర్భవేత్

శ్లో. లగ్నశ్చ చంద్రలగ్నశ్చ నవమే పంచమేధవా

కవినాసంయుతే మందే సుఖివంధ్యాపతిధవేత్.

శ్లో. జీవో లగ్నాధిపో దారినాథః పంచమనాయకః

కామత్రిణోణగేమందే సంతతేర్విఘ్న మాదిశేత్.

239. సూ : ఓజే బహుపుత్రః

ఉపపదాత్తు పంచమము బేసి రాశియై యందు పుత్రకారక
గ్రహములున్నయెడల నెక్కువ సంతానము కలవాడగును.

240. సూ : యుగ్మే అల్పపుత్రః

ఉపపదమునకు పంచమము సరిరాశియై అందు బహుపుత్రకా

రక గ్రహములున్నను కొంత సంతానమునకు నష్టముకలిగి అల్ప సంతానవంతః డగును.

241. సూ : కుక్షీతదీశి పంచమాంశ గ్రహేభ్యంచైవా.

ఈ యోగములు లగ్నలగ్నాధిప పంచమాంశ గ్రహములకు పంచమస్థానములకుకూడ చూచుకొనవలయును. కాని అనుభవ మునుబట్టి చూడగా ఈ సంతాన యోగములు లగ్నాత్ముగాని ఉప పదాత్తు పంచమమునకు సరిపోవును. పంచమాత్తు పంచమ ముగనుక భాగ్యమందున్నను ఈ గ్రహములు పైని చెప్పిన ఫలిత ముల నిచ్చెదరు.

242. సూ : భ్రాతృభ్యాం శనిరాహుభ్యాం భ్రాతృనాశః

ఉపపదా తృతీయైకాదశశములయందు శని రాహువులున్న యెడల తనకంటెముందు భ్రాతృనాశము కలుగును. శనిమా త్రము తృతీయమందుండిన అనుభవములో జ్యేష్ఠభ్రాతృలున్నను లేకపోయినను కనిష్ఠ సోదరవృద్ధి బాగుగానున్నది. రాహువు మాత్రము సోదరవిషయమున చెడ్డవాడు. ఈ రాహువు కుజునితో గలసి యచ్చట నున్నయెడల మిక్కిలి వాపియగును.

243. సూ : శుక్రేణ వ్యవహిత గర్భనాశః.

ఉపపదా తృతీయైకాదశశములలో నెక్కడనైనను శుక్రమున్న యెడల, అనగా నేకాదశశమున శుక్రమిండిన జ్యేష్ఠ భ్రాతృసం బంధమైన గర్భము నష్టమగును. తృతీయమందున్న తన తరువాత గర్భము (కనిష్ఠ భ్రాతృ) నష్టమగును. లేక సూత్రార్థప్రకారం జ్యేష్ఠభ్రాతృని తరువాత జ్యేష్ఠభ్రాతృడుగాని, కనిష్ఠభ్రాతృడు వాత కనిష్ఠభ్రాతృడుగాని నష్టమగును. (వ్యవహిత గర్భమదగా నిది యర్థము.)

244. సూ : పితృభాషే నుకక్రిక్మక్మేః.

ఈయోగము లగ్నమునగాని, లగ్నాక్షయమునగాని, శుక్రము చూచుచుండినను కలుగును అష్టమమును తైమిని ద్వితీయగారిము చూచును.

245. సూ : కజ గురు చంద్ర బుధై ర్విహువ్రాతకః.

ఉపపద తృతీయమునగాని. పంచశకమునగాని కజ, గురు, చంద్ర, బుధు లున్నయెడల బహుశుని నోడరులు కలవాడగును. కజాదుమాత్రములేక ఇతరులు జన్మలగ్నమునకు కైరాసులయందున్నను ఈయోగము కలుగును. కజాదు కన్యాలగ్నమునకు తృతీయముందున్నను కన్యసోడరు లుండును.

246. సూ : సహ్యరాభ్యాః దృష్టియభాస్వభ్రాతృనాశః.

ఉపపదా తృతీయైకాదశములకు శనికుజులు చూచిన భ్రాతృనాశము చేయుదురు.

247. సూ : శనినాస్యమాత్రశేషశ్చ.

ఉపపదమునకు తృతీయైకాదశములు శనిచే చూడబడిన తా నొక్కడై యుండును. ఇది అనుభవమునకు విరుద్ధము.

248. సూ : కేతౌ భగినిభాహుశ్యమ్.

ఉపపద తృతీయైకాదశములయందు కేతు వ్రుండగా అక్కచెల్లెండ వృద్ధి యొక్కవ. ఈయోగము ఒకప్పుడు దానికి వ్యతిరేక ఫలములుకూడ గలుగవచ్చును. దీనికి కారణము కేతువును బహుసోడర కారక గ్రహముల సంబంధము కలుగుటయే.

249. సూ : లాభేశాద్భాగ్యభరాహదంష్ట్రవాక్.

ఉపపదమునకు ద్వితీయమునగాని, సప్తమాధిపతికి ద్వితీయమునగాని, రాహువున్నయెడల పెద్దపండ్లు గలవాడుగాని. పండ్లు ఊడి పోవుటగాని అగును.

250. సూ : కేతౌ స్తబ్ధవాక్.

పైవిధముగా కేతు వుండిన న త్రిమాటలుగాని, మూకత్వము గాని, స్ఫుటముగా మాట్లాడకపోవుటగాని కలుగును.

251. సూ : మండేకరూపః.

పైవిధముగా శని యున్నయెడల అ దవికారమైనవాడగును.

252. సూ : స్వాంశవశాన్లారసీలసీతాదివర్ణః.

కారకాంశలగ్నమునుబట్టి, తదధిపతినిబట్టి రూపమును తెలుసు కోవలెను.

253. సూ : అమాత్యాను చరాదేవతాభక్తిః.

జాతకములో మూడవదిగా భాగలు భుక్తియైన గ్రహమునుబట్టి దేవతాభక్తి తెలుసుకొనవచ్చును. ✓

254. సూ : స్వాంశే కేవల పాపసంబంధే పరజాతః.

కారకాంశలగ్నమునకు శుభసంబంధము బొత్తిగా లేనియెడల జారునకు బుట్టును. అనగా తండ్రి జారుడగుననుట సమంజసము.

255. సూ : శని రాహుభ్యాం ప్రసిద్ధః.

కారకాంశరాశికి శని రాహుసంబంధ మున్నయెడల నిశ్చయ ముగా సీ యోగము కల్గును. ఈ యోగము కొంతవరకు జన్మలగ్న ముకకూడ చూచుకొనవలెను.

256. సూ : గోపనమన్యభ్యః.

కారకాంశమున ఈ శని రాహువులలో నెవ్వరు లేక, వారి సంబంధములేక ఇతర నైసర్గిక పాపగ్రహము లున్నకూడ వ్యభిచారి యగును. ఈ యోగమున తండ్రి వ్యభిచారియై తల్లికాక పోవుటయును గలదు.

257. సూ : శుభవర్గే అపవాదమాత్రం.

కారకాంశమునకు పైవిధము (అనగా 250 వ సూత్రప్రకారం) కల్గి శుభసంబంధమున్న కేవల మపవాదము కల్గును.

258. సూ : ద్విగ్రహేకులముఖ్యః.

కారకాంశరాశియందు రెండు గ్రహములున్నయెడల తన వంశములో ముఖ్యుడగును.

గ ద్య

ఇది శ్రీ పార్వతీపరమేశ్వర కరుణాకటాక్షలబ్ధ మాన్దల్యసంగ్రహ
పవిత్ర శ్రీ వాడేవు వంశపయః పారావార రాకాసుధా
కర శ్రీ రామ స్వామిశ్వరార్యపాత్ర వేంకటరాజా
మాత్యపుత్ర సుకవిజనవిధేయ సూర్యనారా
యణ మూర్త్యాభిధేయ బ్రణితంబైన
వచనరూపంబగు జాతక నానాయ
ణేయమను జ్యోతిషగ్రంథంబున
ద్వితీయఖండంబునందు

జైమినీజాతక ఫలాధ్యాయము

సంపూర్ణము

అనుబంధము APPENDIX

1	నల్ల పాతజ్వరము	Typhoid fever	గురు, బుధులు
2	విషజ్వరము	Malaria fever	శని
3	సంతతజ్వరము	Malarial Remittant fever	శని
4	అస్తిగతజ్వరము	Long standing	
	పురాణజ్వరములు	Fever	do
5	అశిశము	Diarrhoea and	కజాదు ముఖ్యము
	క్రమణి	Chronic diarrhoea	బుధ, శని, కేసువులు
6	ఆర్చిస్సు	Files	} కజాదు, రాహువు
7	నిక్తార్చిస్సు	Bleeding piles	
8	అగ్నిమాందజ్వరము	Dyspepsia	} శని
9	అజీర్ణము	Indigestion	
10	కలరా	Cholera	కజాదు
11	కామాలా (కామేర్ధ)	Jaundice	గురుశుక్రము
12	రాజియడ్మ	Consumption	కజరాహువులు
13	అసాధ్యరాజియడ్మ	Tuberculosis	శుక్రదు
14	తమకశ్వాసము	Asthma	శని, బుధ కేతువులు
15	మహాశ్వాసము	Dyspnoea	శుక్రదు
16	ఉన్మాదము	Insanity	చంద్ర, శని, శుక్రము రాహువు
17	ధనుః స్తంభము	Titanus	రవిశనుల కలయిక కాక రవికజశనుల కలయిక
18	పక్షిభాతము	Paralysis	శని
19	సర్వాంగవాతము	Diplegia	do

20	పంగు (కంటి)	}	Paraplegia	శని
	వాతరోగమువలన వచ్చినది			
21	అసత్ర-త్రకము		Hysteria	కజ, శనులు
22	మూకత్వము		Aphasia	బుధ, కేతువులు
23	వాతరక్తము		Gout	రవి, శుక్రము
24	అమచాగము		Rheumatism	శని
25	శూల		Colic	శని, రాహువులు
26	పరిణాసశూల		Gastralgokenosis	శని, కజరాహువులు
27	హృద్రోగము		Diseases of the Heart	శుక్రము
28	మూత్రస్థచ్చము		Dysuria	కజబుధులు
29	వాతబస్తి		Retention of urine	do
30	ఉదామేహము		Diabetes (Insididas)	బుధుడు, శుభుడు
31	ఇక్షుమేహము		Do (Mellitus)	do
32	ప్రమేహవీడిక లేక రాచకురుపు	}	Carbuncle	రవి
33	జలోదరము		Ascites	కేతువు, బుధుడు
34	మూత్రజవృద్ధి		Hydrocele	బుధుడు
35	రక్తజవృద్ధి		Haematocoele	రవి బుధులు
36	బుడ్డగిలక		Hernia	బుధుడు
37	అంత్రవృద్ధి		Inguinal Hernia	షిటా
38	కుష్ఠము మరియు సుహకుష్ఠము		Leprosy & Diseases of the skin	కేతువు, శుక్రము చంద్రుడు
39	పామ		Eczema	శుక్ర కేతువులు
40	మశూచిక	}	Small Pox	బుధ కేతు, కజులు
41	రోమాంతిక		Measles	

42	దంతరోగము	Diseases of teeth	గురుశనులు
43	బాధిర్యము	Deafness	శని
44	శుక్ర మేహము	Spermatorrhoea	శని రాహుకుజులు
45	శిరఃశూలము	Headache	కుజ రాహువులు
46	శోధము	Dropsy	కేతువు
47	క్షువోదరము	Ulceration of the bowels	కుజుడు, శని
48	రక్తాచ్ఛదము	Cancer	రవి, కుజులు
49	దంత వేష్టము	Pyorrhoea	గురుడు
50	కర్ణ నాదము	Noises in the ear	} కుజ రాహువులు (శనిగురులు)
51	కర్ణస్రావము	Otorrhoea	
52	కర్ణశూలము	Otitis, Otaglia	
53	నాసాపాకము	Postule in the nose	కుజ శనులు వారికి and Suppurative Rhinites బుధసంబంధము
54	కర్ణపాకము	Suppuration in the ear	కుజరాహువులు
55	పూతికర్ణ	Fætid discharge from the ear	డిబో
56	క్రిముకర్ణము	Worms in the ear	డిబో
57	రక్తప్రదరము	Menorrhagia	రవి కుజులు
58	శ్వేతప్రదరము	Leucorrhoea	కుజ శుక్రులు
59	వంధ్యాత్వము	Sterility	కుజ, శని, బుధ, శుక్రులు
60	గర్భాస్రావము	Abortion	రవి, గురులు
61	మూఢగర్భము	Difficult Labour	స్త్రీజాతకమున పంచ మాధిపతిని బట్టియు, అచ్చటనున్న పాపులనుబట్టి
62	పారిగర్భకము	Pining	
63	ఆర్తము	Menstruation	చంద్ర కుజులు (Woman's Horoscope) గురు కుజులు

64	యోనివ్యాపత్తు	Disease of Vagina	చంక్రదోషాలు
65		Intestinal T. B.	{ శని శుక్రములు కలియకవలన
66	రక్తపోటు	Blood pressure (Tested)	శని
67	గుండె దడ	Palpitation of heart	గురుడు

ఇచ్చట హృద్రోగమునకును, గుండె దడకును భేదము కలదు. హృద్రోగము Heart failure గా పరిణమించవచ్చును. గుండె దడ అట్లుకాదు. గుండె దడదడ కొట్టుకొనుట, నీరసముమూతము కలుగును. దీనికి గురుడు కారకుడగుచున్నాడు.

(This has been tested in a number of cases).

పై పట్టిలో శుక్రము కంటి రోగములకు కారకుడని వ్రాసినాను. ఇది మీనలగ్నమునకు శుక్రము ద్వివీర్యమందున్నయెడల ఎక్కువగా చెప్పవలెను.

జాతకములో రోగములను తెలుసుకొనుటకు జన్మలగ్నము, 3, 6 స్థానములబట్టి, ఆ స్థానాధిపతులను బట్టియును, తెలుసుకొనవలెను. కాని వరహమిహిరారుదులు అష్టమస్థానమును బట్టికూడ రోగముల నిర్ణయించవలెనని చెప్పచున్నాడు. ఈ యభిప్రాయము కూడ సరియైనది. పైని చెప్పినట్లుగా 3, 6, 8 స్థానాధిపతుల అందలి గ్రహములనుబట్టియేగాక ఆయా గ్రహములకు చెప్పిన రోగములు వారివారి దశలయందుకూడ వచ్చుటకు వీలుండును. ఒకప్పుడు కొన్నిదశలలో 3, 6, 8 స్థానాధిపతులకు సంబంధము లేకనే గలుగుచుండును. ఇవి అనుభవముచేత నిర్ణయించుకొనవలెను. శ్రీజాతకములో పురిటినిషయము పంచమాధిపతిని బట్టి

యను, పంచమమందున్న గ్రహములనుబట్టియును, పంచమమును చూచు గ్రహములనుబట్టియును తెలుసుకొనవలెను. ఛరుడు సులువుగా వచ్చునది, కష్టమెక్కువగా నుండునది లేనిది ప్రైవిధముగా చూచుకొనవలెను.

ఒకప్పుడు రెండుమూడు గ్రహముల కలయిక వలన రోగములు కూడ మార్పు కలుగవచ్చును. ఉదాహరణ :- రవి రక్తసంబంధముగు రోగములకు కారణమని ఋషుల యభిప్రాయము. శనికి నరముల (Nervous) సంబంధమగు రోగములకని చెప్పబడినది. వారిద్దరు కలిసి మారకస్థానములందుండి వారి దశాంతర దశలలో మారకము జరుగవలసినప్పుడు (Titanus) వల్లగాని Paralysis వల్లగాని సాధారణముగా వచ్చుచున్నది. అట్లే శని, శుక్రల సంబంధమువలన కేవలము Heart కు సంబంధమగు రోగముగాని లేక T. B. in Lungs వచ్చుచున్నది. ఒకప్పుడు Intestinal T. B. వచ్చుటయును కలదు. ఇదేవిధముగా గురుబుధుల దశాంతరదశలలో జ్వరము వచ్చినప్పుడు సాధారణముగా Typhoid క్రింద పోవుచున్నది.

Copies can be had of :—

Vidwan

Sri VADREVU SURYANARAYANAMURTY, B. A.,
Danavaipeta : : RAJAHMUNDRY
